

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

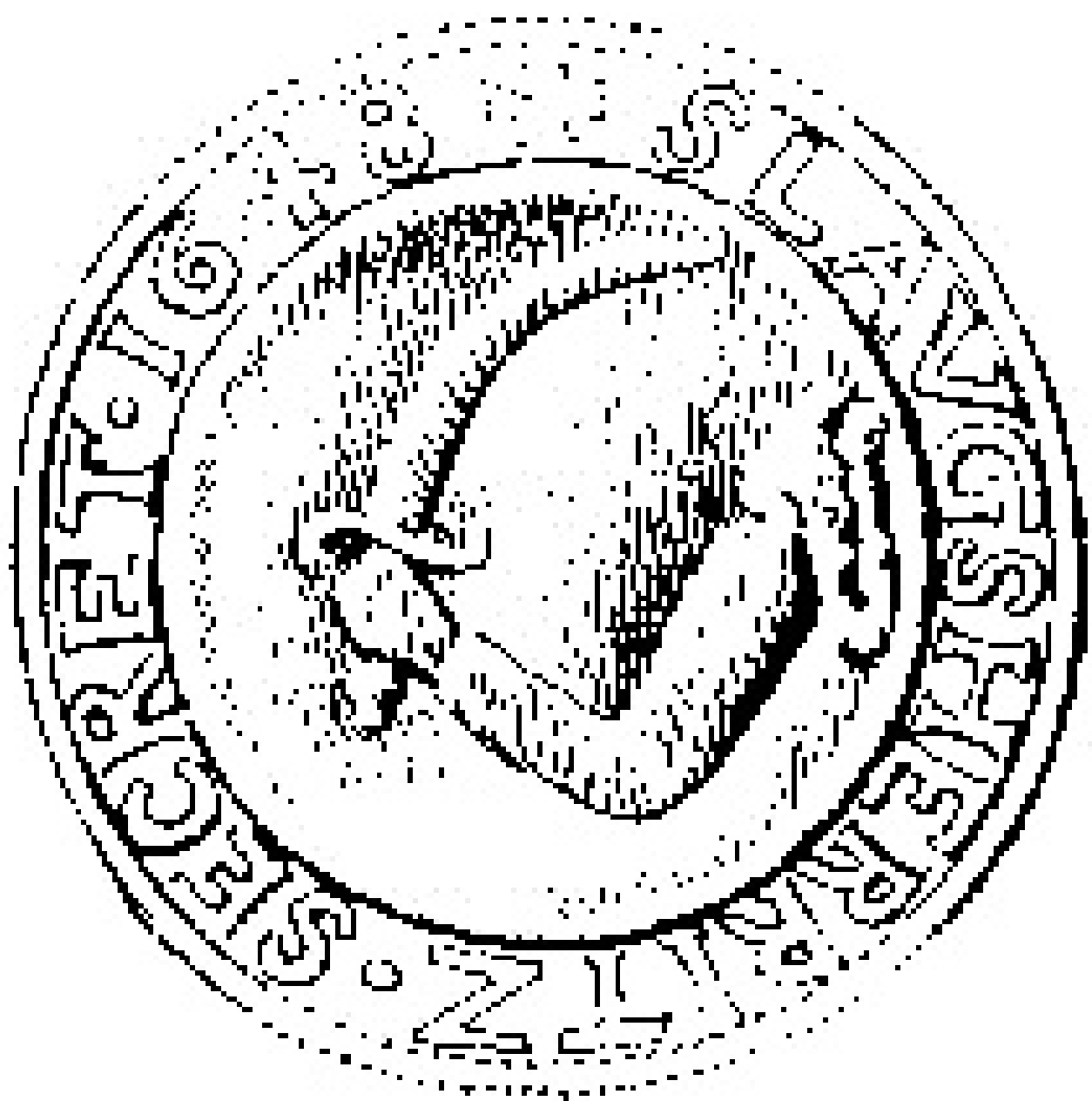
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Tingbøger

Slav herreds tingbøger

ekstrakter v. Johs. Lind

Indledning

Når dette materiale stilles til rådighed for andre, kan det være nødvendigt at give besked om dets historie, så at brugeren kan vide, hvad han kan vente at finde i det, og ikke mindst hvad han ikke kan vente at finde.

Når jeg begyndte at læse Koldinghus birks tingbøger, var det egentlig for at skaffe noget stof om de sogne, jeg beskæftigede mig med i min slægtsforskning. Jeg anskaffede mig mikrofilmene til tingbogen 1748-61 for nu at begynde med en periode, hvor oplysningerne om slægterne var nogenlunde rigelige. Som læseapparat benyttede jeg forresten et af dem, der er beregnet til microfiche. Det kan man godt uden at ødelægge filmene, og fordelene er indlysende: Man kan sidde hjemme med det, og man kan få en ordelitleg arbejdsstilling, hvilket de moderne læseapparater vist sjældent tilbyder!

Snart opdagede jeg, at det var uhyre vanskeligt at finde bagud i filmen, hvis man opdagede, at en sag havde større interesse end først antaget. For det første har tingskriverne ikke altid været så nøje med at angive, hvornår sagen sidst blev behandlet, og for det andet har det sine vanskeligheder at "skimme" en side, hvor den ene sag efterfølger den anden, uden at skriveren har efterladt tomme linjer mellem de enkelte sager. Det måtte man nemlig ikke. Siderne skulle "fuldskrives" fra øverst til nederst, uden margin og uden tomme linjer. Der er endda skrivere, der har fulgt denne anvisning så samvittighedsfuldt, at de ikke engang starter med ny linje, når de skal i gang med en ny sag.

Jeg havde altså brug for at notere mig, hvor sagerne forekom. Og så tog jeg skridtet fuldt ud og noterede mig side for side, hvad der forekom af sager.

Så kunne jeg ikke dy mig for også at antyde indholdet af sagerne, i alt fald når det drejede sig om sager, der endte med en domfældelse. Dommen selv siger jo noget om, hvad der foregik i sagen, og hvad den drejer sig om. Altså gav jeg et kort referat af dommene. Men kun af dem. Hvis en langstrakt sag endte med, at der blot blev optaget tingsvidne, så lod jeg mig nøjes med det, uanset hvor mange spændende ting, der måtte være blevet

sagt undervejs i sagen. Jeg læste det knapt nok. For hovedformålet var at se, hvor den ene sag endte og den næste begyndte. Jeg havde endda også den tanke, at jeg jo ikke skulle tage finderglæden fra andre ved at afdække noget, der lige så godt kunne være blevet liggende i disse vanskeligt tilgængelige bøger, indtil rette vedkommende gjorde sin egen frydefulde opdagelse.

Sådan var det med læsningen af tingbogen 1748-61. Jeg fortsatte med 1761-70 og dernæst forfra med tingbøgerne 1719-61 med stigende appetit på at meddele indholdet i sagerne, især småtingene som f.eks. hvad folk kunne sige til hinanden den gang. Senere da jeg er gået i gang med nogle ældre tingbøger for Anst-Jerlev-Slavs herreder, gik jeg endnu videre i den retning, og da arbejdet jo først og fremmest skal være til fornøjelse for mig selv, har jeg nu også tilladt mig at behandle særligt indgående det stof, som jeg har fundet om de sogne og byer, som min slægtsforskning især har drejet sig om: Det er Vorbasse og Hjarup sogne og en enkelt by i Egtved sogn. Denne mere hæmningsløse tilgang til stoffet præger måske min allersidste ekstrakt af Koldinghus birks tingbøger, nemlig året 1719, der er blevet indført i Anst-Jerlev-Slavs tingbog for 1718-19.

Een ting har stået fast gennem hele arbejdet med ekstrakterne. Og det er selve indretningen af dem. Fra først til sidst er noteret side for side, hvad der forekommer af sager. Hvis der står en dato som indledning til et notat, henviser den til, hvornår sagen sidst har været til behandling, og hvis der står en dato til slut, viser denne hen til næste behandling. Når en sag forekommer for sidste gang, kan der være en beskrivelse af indholdet. Og det er altid til denne beskrivelse i ekstrakten, at registrene henviser. Det er ikke til de tilsvarende sider i tingbogen.

Arbejdet er som nævnt sket på grundlag af mikrofilm. Hvis teksten har været for vanskelig at læse (i de gulnede hjørner eller inde ved den indre margin, der ikke altid kan komme med på film), så har jeg accepteret dette, og så er der altså stadig en del at hente i originalerne. Det er der også, hvor jeg rentud ikke har kunne forstå teksten!

Med venlig hilsen,
Johs. Lind,
Spurvevænget 41, 6710 Esbjerg V.

P.S.

I de nyere ekstrakter (især dem fra Anst herred) er beskrivelsen af sagens indhold ikke mere henlagt til den afsluttende behandling, men gengives på den aktuelle tingdag.

Slav herred 1662

(Mikrofilm 31492)

Slavs herreds tingbog 1662

(fortsat fra anden mikrofilm)

35b:

--- og at samme contribution ufejlbar til sine rette tider og timer bliver leveret, så K.M.s brev og befaling vorder efterkommet i alle sine punkter, som enhver agter at forsvare. At kgl. ridefoged Anders Jørgensen dette til alle tinge i hans ridefogderi lader læse og forkynde.

Twistighed mellem Aksel (?) Nielsen i Viffberg og herredsfogeden Jørgen Pedersen i Billund (med Niels Clemmendsen i Løvlund som sættefoged) blev opsat i 6 uger.

Torsdag den 7. august 1662:

Jørgen Pedersen i Billund herredsfoged, Niels Clemmendsen i Løvlund ---, Jens Olufsen ---.

De 8 vindesmænd er forn. Niels Clemmendsen i Løvlund, Peder Mthiesen, -- borg, Henrik Sørensen i Grene Krog, --- Nielsen i Grundsted, Jens Bertelsen i Trøllund, Niels Christensen i Løvlund, Christen Hansen i Silkeborg.

For dom stod Jens Olufsen i Almstok på sin husbonds velbyrdige Borkvalt, K.M.s befalingsmand på Koldinghus hans vegne. Niels Clemmendsen i Løvlund er stævnet for skyld og landgilde til herredsfoged Jørgen Pedersen, som er den bevilget for hans bestillings skyld.. Opsat 6 uger.

36b:

Torsdag den 14. august 1662:

6-høringer.

Niels Clemmendsen i Løvlund har med fornævnte 6-høringer fordelt Jens Madsen i Rankenbjerg for halvsvvende slettedaler, 8 sk.

27:

Torsdag den 21. august 1662:

6-høringer.

Jens Olufsen i Almstok, en dom på vegne af befalingsmanden på Koldinghus og Søren Jensen, præst i Egtved og Ødsted sogne. Han tiltaler menige Slavs herredsmænd for deres anpart af den fortæring, kommissær Mogens Rosenkrans og Mester Jens i Lønborg og deres følge gjorde hos hr. Søren Jensen i Egtved præstegård den 18. - 20. januar, deres anpart af 6 Rdl.

I rette at svare mødte Niels Nielsen af Grindsted, Gyde Jørgensen af Slav, Niels Clemmendsen i Løvlund og Niels Laursen i Askær (?) på vegne af enhver deres sognemænd. De formente, at de gode kommissærer har K.M.penge at rejse for. Og vi fattige folk giver --- skat og svarer deres husbond med ægt og arbejde, skyld og landgilde. De mener, de bør være fri for at betale kommissærens kvarter, medmindre der fremvises kgl. befaling herom. - Opsat 6 uger.

37b:

Jens Olufsen fremlagde Søren Jensens opskrift på kommissærens og hans følges fortæring i Egtved præstegård (bl.a. 5 potter brændevin og 2 tønder øl). Den er påført en befaling på Mogens Rosenkrants og egne (M. Jens Skytte ?) vegne, at præsterne og bønderne i Jerlev og Slavs hereder skal betale. - Bøndernes repræsentanter svaer igen som før. - Jens Olufsen siger, at det kun er 10 sk. af hver gård. - Dom: Bønderne frikendes.

39:

Niels Nielsen i Grindsted, et vidne. - Christen Nielsen i Eg vidner, at eftersom han i et par år boede i den boel --- som Christen Thygesen iboede næst for --- stod jeg den anden mand i den stol --- Jørgen Christensen i Hejnsvig (?) vidner også.

39b:

Torsdag den 28. august 1662:

Herredsfoged Jørgen Pedersen forkyndte et forbud mod, at Plovslunds og Elkærs grander drev i hans bløde enge i Sønderkær ---

40:

Torsdag den 4. september 1662:

Poul Hansen i Kolding (?) ctr. Peder Pedersen i Sønderby. Opsat 3 uger.

Eske Pedersen, et vidne. - For ca. 50 år siden da levede Mads Gregersens moder og søskende i den halve gård i Plovslund, som Eske Pedersen nu ibor, og da havde hans sal. moder den stolestade næst gulvet -- i den stolestade, som hører til den gård, og efter hendes død havde Mads Gregersens søster samme halve gård og samme stolestade næst gulvet der i kirken. - I lige måde vidner Christen Bennedsen i Hejnsvig og Jørgen Christensen sammested, -- at Peder Jensen i Plovslund -- havde den halve gård, som Eske Pedersen nu ibor, til sin egen halve gård. Han oplod siden den halve gård til sl. Niels Christensen, og samme tid tog han sig forbeholden, at hans hustru skulle beholde den yderste stolestade næst gulvet. Den stod til den gård i Løvlund, så længe hun levede; men siden at forblive til den anden halve gård, som Eske Pedersen nu ibor. Stævning til Christen Laursen i Plovslund.

41:

Poul (?) Hansen i Hindum, et vidne. - At den halve gård i Hindum, som

Poul Hansen nu ibor, for ca. 40 år siden var den beboet af en mand ved navn Christen Bertelsen, og da stod han den anden mand i den stolestade dér i kirken, som hører til den halve gård. Efter ham kom en anden mand ved navn Christen Lassen - - samme stolestade. - Stævning til Niels Nielsen i Grindsted.

41b:

Peder Torsen i Store Tynding (?) på egne vegne og på vegne af Peder Torsen den ældre ctr Bendix Norby til Urup for forløft på en sum penge på hans datter jomfru Dorete Norbys vegne. - Peder Torsen fremlagde skadesløshedsbrev: Gæld til mine kære søskendebørn Peder Torsen og Per Torsen den yngre på 400 slettedaler, at betale til pinsedag 1662, at levere på Lunderup. - Påskrift af Bendix Norby: Siden de ikke vil lade noget af gælden blive stående i denne besværlige tid, da tilbyder hun dem, at når de vil tage en (villig ?) mand af deres egen stand, så vil hun opnævne en, som af hendes bøndergods kan gøre udlæg. - Peder Torsen svarer, at han ønsker rede penge. - Dom: De skal betale.

44:

Torsdag den 11. september 1662:

Aksel Nielsen i Vistrup (Vistorp ?) på vegne af sal. Viste Lassen af Bingesbøl hans arvinger og Lisbeth Jensdatter og Niels Nielsen Obeling i Sdr. Bork ctr. Jørgen Pedersen i Billund. (Sættedommer: Niels Clemmendsen i Løvlund). - Fremlægger nogle obligationer.

Jørgen Pedersen fremlagde en skriftlig kundskab: Peder Norby til Urup, Niels Laursen i Askær og Mads Thomsen i Gildbjerg var i Grindsted præstegård ca. 14 dage efter Valborgsdag. Da hørte og så de, at Viste Lassen og Jørgen Pedersen gjorde regnskab klart til den dag så nær som 3 slettedaler, som Jørgen Pedersen blev Viste Lassen skyldig, og når de 3 slettedaler blev betalt, lovede Viste Lassen Jørgen Pedersen gældsbrevene igen eller at være døde og magtesløse. Kundskaben er dateret 1650. - Jørgen Pedersen tilbyder her for retten de 3 slettedaler. Men Aksel Nielsen vil ikke modtage dem. ---

(Fol. 46b-47a mangler på mikrofilmen).

47b:

--- i Vestergård en sum penge pligtig er, så har jeg til samme hendes betaling overdragen til forn. min morsøster Lisbeth Jensdatter en hans håndskrift Jørgen Pedersen i Billund på halvsyttende slettedaler dateret Donslund den første oktober 1652, hvilke forn. 16 ½ slettedaler bemeldte min morsøster skal have i fuld hjemmel og til---

Dernæst fremlagde Aksel Nielsen en fuldmagt --- sign. Lisbeth Jensdatter sal. Laust Laursens.

Jørgen Pedersen fremlagde en kvittering fra Bertel Hansen i Ansager. Mener sig fri for denne del af tiltalen. Hvis Aksel Nielsen vil følge ham hjem, vil Jørgen Pedersen gøre ham udlæg ---

Dom: Der er fremlagt Peder Norby til Donslund og Niels Laursen i Askær og sal. Mads Thomsen af Gildbjerg deres underskrevne kundskab, at Jørgen Pedersen har aflagt regnskab med sl. Viste Lassen så nær som 3 slettedaler. Jørgen Pedersen bør være kvit. De 3 slettedaler skal han betale til sl. Viste Lassens arvinger --- (andre gældsposter) bør betale til Niels Obeling.

49:

Torsdag den 18. september 1662:

- blev ingen ting holden, formedelst der var ingen folk til ting.

Torsdag den 25. september 1662:

Jens Olufsen i Almstok, et syn. - For retten fremkom Niels Clemmendsen i Løvlund og Niels Rasmussen (?) i Plovslund, sandemænd i Slavs herred (med flere, heriblandt Peder Laursen i Fitting). De var sidste fredag med Anders Jørgensen, kgl. maj. ridefoged på Koldinghus, og herredsfoged Jørgen Pedersen til syn på kongens gårde i Slavs herred. - En gård i Fitting, som Mads Bertelsen og Mads Hansen sidst iboede, stod slet øde (bygningernes tilstand gennemgås). - En gård i Vorbasse, som Søren Nissen Norbech sidst beboede, ingen bygninger. - Vorbasse præstegård, den er udi

denne fejdetid afbrændt så nær som en liden stykke hus, der blev stående på stedet der. - En gård i Vorbasse sogn, Almstok Maj (?), som Jens Olufsen nu ibor. Den er nogenledes ved magt med 4 gamle (?) huse og en stykke bolshus. - En gård i Plovslund, en i Grene Krog, en i Løvlund, Grindsted præstegård, Hejnsvig annexpræstegård.

50b:

Torsdag den 2. oktober 1662:

Den dag blev ingen ting holden, for der var ingen flere folk.

Torsdag den 9. oktober 1662:

Der var ikke så mange mænd, at vi kunne sætte ting.

Torsdag den 16. oktober 1662:

Blandt de 8 mænd: Niels Pedersen i Vorbasse.

Wolle Christensen i Store Almstok, et tingsvidne efter registrering. - Vidnerne: De var ombedet af Oluf Christensen forsamlet i Store Almstok den 15. oktober 1662 for at skifte, registrere og ordiere efter Wolle Christensens hustru sal. Karen Laursdatter mellem sig og sine 5 børn Christen, Jens, Kirsten (med hendes trolovede fæstemand Mads Bondesen), Berit (?) og Maren, på deres side deres morbroder Christen Laursen i Sønderby hans nærværelse. - Registreret (blandt andet): En sort hoppe og en brunblakket gilding. Børnene tilkom gilding. Oluf Christensen beholdt hoppen. - 4 køer. Faderen og børnene kastede lod om dem. - 4 kalve. 2 gamle svin, en øltønde, 2 stude, en høle og en skærekniv. 10 gamle får og 6 lam. Oluf Christensen beholdt 4 gamle får og 2 lam. Et føl, vognredskab og plovredskab. - Gæld: Jens Olufsen til Almstok æskede 4 slettedaler. Til ham blev udsat følet for 2 slettedaler og vogn- og plovredskaber for 2 slettedaler. - Christen Laursen i Sønderby æskede 3 slettemark. Til ham blev udsat høleen og skærekniven.

53:

Wolle Christensen i Almstok, et afkald. - Jens Olufsen, boende i Starup, og Christen Wollesen, tjenende i Påbøl, og Mads Bondesen i Store Almstok på vegne af sin trolovede fæstemø gav Wolle Christensen afkald for al deres arvelod, som kunne tilfalde dem efter deres sal. moder Karen Laursdatter, som døde i Thy (?).

53b:

Torsdag den 23. oktober 1662:

Torsdag den 30. oktober 1662:

Peder Mathiesen i Silkeborg, et vidne. - Vidner fra Hindum: At år 1659, da de kejserlige og brandenburgske og polakker bortrøvede kvæg og kræ her alle vegne, da blev sal. Mathis Pedersen i Silkeborg alt hans kvæg og kreaturer, heste og hopper og andet gods --- ham frataget og bortrøvet så nær som hvad penge, god og gods der efter ham af dannemænd blev registreret og ordieret. - Stævning til Niels Wollesen i Filskov, Jahan Jørgensdatter i Vorbasse og hendes mand Niels Pedersen. Landstingsvarsel til Peder Jørgensen, barnefødt i Grene Krog.

54b:

Peder Mathiesen i Silkeborg et vidne efter en registrering, - At anno 1660 den 2. april var vi i Silkeborg efter Peder Mathiesens begæring at registrere og udsætte til hvis børen (?) god og gæld der fandtes ---- Jørgen Pedersen af Grene Krog, hans datter Jahan Jørgensdatter, værende i Vorbasse, og Niels Wollesen i Filskov deres værge ved tvende personer efter Peder Mathiesens begæring er hidstævnet til skifte, så mødte Per Jensen i Filskov og gav til kende, at Niels Olufsen havde ingen skiftebreve på deres børen (?) gods, hvorfor han fordrede intet, og Jahan Jørgensdatter mødte selv og --- tilbød Peder Mathiesen dem alt, hvad gods og gode der fandtes at ville lade udvurdere efter dannemænds tykke, hvis der fandtes og --- han siden ville eller kunne svare dem videre formedelst denne urolige ufredstid efter denne dag. Først udsatte vi nogen gældsbreve, der fandtes. Et brev lydende Bertel Hjortlund at have været skyldig til Jørgen Pedersen af Grene Krog 5 skp.

rug 1 fjerdingkar en slettedaler, en læs fårehø (?), dateret 1643. En brev på Henrik Sørensen i Grene Krog lydende på 18 skp. rug at være sl. Mathias Pedersen skyldig, dateret 1657.. En brev på Niels Jensen, som da boede i Grene Krog, at være sal. Mathias Pedersen i Silkeborg skyldig syv slettemark og 4 skp. tør rug, dateret 1657. Noch en bryggerkedel, vejjet en pund og 6 (overstreget 5½ ?) mark, sat for halvsyttende daler og 4 skilling. En liden kedel, vejjet syv mark, sat for halvsyttende mark. 2 egebinge sat tilsammel for 8 daler, ingen (?) låge til samme bing. --- En stor egeskab med 5 rum i, sat for 8 slettedaler. --- --- Da tilbød Peder Mathiesen dem at noch søges, og ikke der fandtes mere at sætte eller skifte. --- Jørgen Pedersen i Billund er bedt om at underskrive til vitterlighed. --- hans rette værge og Jahan Jørgensdatter, som nu bor i Vorbasse med hendes mand Niels Pedersen og rette værge, forskrevne registrerede gode og gods, at de det selv skulle annamme. --- Der er varsel til Niels Wollesen i Filskov og Jahan Jørgensdatter i Vorbasse. Landstingsvarsel til Peder Jørgensen, barnefødt i Grene Krog.

56b:

Torsdag den 6. november 1662:

Blandt de 8 mænd: Peder Lauridsen, Fitting.

Jens Olufsen i Almstok, en vinde på vegne af Anders Madsen, forrige slotsskriver på Koldinghus, nu borger i Kolding. Lod læse et skriftligt følgebrev: Jakob Christensen i Jerrik og Niels Laursen i Askær skal herefter svare Anders Madsen med skyld og landgilde, ægt og arbejde, stedsmål og sagefald, vist og uvist, intet i nogen måder undtaget, som de tilforn har gjort til Røstrup (Røfstrup ?), eftersom samme gods til ham er solgt ---

57b:

Den sag, som borgmester Henrik Jensen i Viborg på børnehusets vegne har mod Bendix Norby til Urup er opsat 6 uber.

Torsdag den 13. november 1662:

Ingen ting holdt. For få folk.

Torsdag den 20. november 1662:

Blandt de 8 mænd: Niels Pedersen i Vorbasse.

Sagen mellem Bendix Norby og Peder Eskesen (Ebbesen ?) i Tågelund opsat 4 uger.

Torsdag den 27. september (sic!) 1662:

Ingen mænd til ting.

Torsdag den 4. december 1662:

Ikke mænd til ting.

58:

Torsdag den 11. december 1662:

Der var ikke så mange mænd til ting.

Torsdag den 18. december 1662:

Borgmester af Viborg, en dom på børnehusets vegne. Fuldmægtig Jens Christensen Biering, borger i Viborg. Stævning ctr. Bendix Norby til Urup for 1400 Rigsdaler, han skylder til børnehuset i Viborg. Han har sat noget af sine jorder til pant, men har selv beholdt det i brug. Det meste af det pantsatte gods er blevet ruineret og øde, og nu lader sig forlyde, at børnehuset skulle træde til pantet, og intet videre han til gælden agter at svare. Formener, at skønt Bendix Norby i så måder har pantsat sit jordegods for pengesummen, så formelder dog pantebrevet, at han forpligter sig og sine arvinger til at holde borgmester og råd på børnehusets vegne skadesløse. Sætter i rette, om ikke Bendix Norby bør betale kapitalen og renterne med rede penge eller også --- det pantsatte --- ved gode mænd at taxeres og --- likvideres, og hvad børnehuset ikke deri sker fyldest, da at

have indvisning og fuldt udlæg i andet den gode mands formue og bedste løsøre eller jordegods, indtil hun bekommer fuldkommen betaling. - Denne stævning blev læst på Slavs herredsting den 6. november, og formedelst ingen er mødt i rette, er sagen opsat i 6 uger, som er til idag.

Jens Christensen Biering fremlagde Bendix Norbys pantebrev på fjortenhundrede enkende (?) rigsdaler til 6%. Der er pant i: en gård i Vorbasse sogn, kaldet Risbøl, som Christen Pedersen påbor. En gård i Grindsted sogn i Nr. Urup, som Søren Nielsen og Niels Hansen påbor. I samme by en gård, som Jens M--- og Jørgen --- bebor. En gård i Hammerum herred, Skarrild sogn, kaldet Hesselvig (?). En gård i Hejnsvig sogn kaldet Gilbjerg, som Thomas Nielsen og Christen Nielsen påbor. En gård i forskrevne sogn kaldet Trøllund, som Mads Gregersen og Christen Nielsen, Hans Markvorsen, Mads Poulsen nu påbor. - Pantebrevet er signeret 11. december 1653 (1652?).

Jens Christensen Biering fremlagde et brev fra Bendix Norby: --- er i denne besværlige ufredstid ikke alene udskattet og desuden ganske udplyndret og jaget fra hus og hjem, så min kvæg og kreaturer og køer samt andet min middel mig frarøvet, hvorfor jeg ikke har råd til penge --- at forrente eller hovedstolen at betale og er derfor forårsaget at lade eder træde til eders underpant --- dateret 13. april 1661.

Jens Christensen begærede dom.

På vegne af Bendix Norby svarede ærlige og forstandige mand Christen Thomsen, forpagter på Hesselmed (Hesselvig ?), med et skriftligt indlæg af Bendix Norby: Kreditorerne har fået pant. En del deraf er skadet ved fjendernes indfald ligesom over det ganske land, men han mener ikke, at han skal oprette skaden. Recessen siger, at panthaver skal tage fyldest af sit pant. Dateret Urup den 18. december 1662. ---

---

Gennemlæst og exciperet i April 1840 af J.J.A. Worsaae, stud. theol.

(Mikrofilm 31492)

Slavs herreds tingbog 1663

De første blade i tingbogen mangler.

7a:

--- Christen Norby ---Niels Christensen begærede endelig dom, fremlagde en fortegnelse på fordringer --- Niels Christensen af Nollund mødte at svare. Fremlagde en kvittering --- i Gioldrup ved Varde --- har fået betaling af mn morbroder Niels Nielsen Aller i Eg. Dateret Jegesmølle 21/1 1657, Niels Diønesen. - Niels Christensen formener, han bør være fri for Christen Norbys tiltale. - Dom: Niels Niensens arvinger skal ikke betale, men kvitteringen skal stå ved magt.

8:

Jens Olufsen i Dal på vegne af sin husbond, Borkwalt, kgl. befalingsmand på Koldinghus, lod læse en seddel, at kongens og kirkens fæstere skal betale deres afgifter.

8b:

Torsdag den 12. februar 1663:

Jørgen Pedersen i Billund herredsfoged, Christen Laursen i Sønderby, Jens Olufsen i Almstok. - 8 vindesmænd er forn. Christen Laursen i Sønderby, Niels Laursen i Askær, Gravers Pedersen i Fugdøl, Niels Nielsen i Grindsted, Niels Clemmendsen i Løvlund, Niels Christensen ibidem, Anders Thomsen i Gildbjerg, Niels Christensen i Mejsling.

Niels Pedersen i Plovslund en opsættelse på vegne af oberst Poul Benfeld i Kolding. Stævning til Iver (?) Nielsen i Grene og Niels Madsen i Elkær for

resterende skyld og landgilde. Opsat 6 uger.

9:

Torsdag den 19. februar 1663:

Torsdag den 26. februar 1663:

Peder Ebbesen i Pugelund, et vidne efter en registrering: Anno 1658, den 20. september, rette 30. dag efter sal. Ebbe Pedersen døde i Jerrik, var vi, Jens Olufsen i Madvig og Christen Mikkelsen i Loft, i Jerrik, som vi var tilkaldet at gøre udlæg af hans efterladte bo til hans gælds betaling. Da berettede hans søn Peder Ebbesen, at hans fader på --- var Jens Hansen, født i Elling (?), skyldig bleven 40 slettedaler. Hvad den salige mand noget derpå har betalt er mig ikke bevidst, som dog vel formodelig er, efterdi Jens Hansen her ikke møder til stede, som loven ham tilholder, og han er advaret. - Er dog ligevel til samme gælds betaling udsæt gjort og det i nærværelse af Christen Nielsen i Jerrik i fogedens sted. (Boet omfatter bl.a. sølvskeer og sølvknapper, som udlægges til nævnte gæld). Dette udlæg skal være Jens Hansen følgagtigt, når han fra sig leverer brevene. - Jerrik ut supra, Christen Nielsen, egen hånd, til vitterlighed Christen Risbøl egen hånd og Jens Olufsen og Christen Mikkelsen. - Stævning er givet Jens Hansen, født i Aling (?), om han havde gæld at fordre. To mænd har den 29/9 været udsendt til Jens Hansen, de har tilbudt ham det gods, der blev udvurderet til ham.

10b:

Peder Ebbesen i Pugelund, en registrering: Anno 1660 den 14. september var vi, Jakob Christensen i Jerrik og Peder Matisen i Silkeborg, forsamlet i Jerrik at skifte og registrere sal. Christen Pedersen Risbøls efterladte gods, som fandtes beholden efter fjendernes indfald, som det meste part havde borttrøvet, og det udi herredsfogeden Jørgen Pedersen i Billund og Peder Ebbesen skriver deres nærværelse. Og var overværende til stede Søren Christensen Nygaard og Peder Christensen Risbøl i Hietting og Niels Clemendsen i Løvlund på sin hustrus vegne. - Der er nævnt noget bohave samt en hel del gældsbreve (tilgodehavende). Dernæst opregnes den

afdødes gæld. Boets aktiver udgør derefter 54 daler. De deles i 10 søsterrlodder på hver ca. 5½ daler. Sal. Anders Risbøl tilfaldt en brev på Anders Hansen i Vorbasse på 11 slettedaler. Søren Risbøl tilfaldt Mikkel Hansens brev i Kolding på 3½ daler, et brev af sal. Christen Mikkelsen i Hejnsvig på 3 daler og et af Jens Ebbesen på 3 daler samt et på Djønes Madsen i Debel på 6½ mark. Peder Risbøl tilfaldt et brev af Jens Nielsen i Nebel på 5 daler, et af Jens Sørensen i Vorbasse på 3 daler, et af Jens Hansen i Hedehuse på 2 daler 3 mk. - Dorte Eisbjerg tilfaldt 5½ daler i Djønes Bønnedsens brev i Vorbasse. Abelone Christensdatter af Jerrik hendes arvinger tilfaldt i samme brev 4½ daler. Mette Risbøl tilfaldt i Mikkel Hansens brev i Kolding 5½ daler. Sofie Christensdatter tilfaldt et brev af Hans Sørensen i Nebel på 4 daler og et af Hans Hansen i Knurborg på 2 daler. Niels Clemendsen skal fra sig levere en mark til Peder Risbøl og en mark til Abel Ebbes arvinger.

Skiftebrevet er underskrevet med egne hænder. Og til vitterlighed af Jørgen Pedersen i Billund, Iver Ebbesen i Jerrik, Søren Christensen Risbøl i Nygård, Peder Christensen Risbøl i Fitting, Niels Klemmendsen i Løvlund.

Der er givet varsel til Peder Risbøl i Hieting, Dorete Christensdatter med lavværge i Ejsbjerg, Søren Risbøl i Nygård, Mette Risbøl i Kolding, Hans Christensen i Aller, Niels Clemendsen i Løvlund.

13:

Torsdag den 5. marts 1663:

Niels Clemendsen i Løvlund tilforordnet i fogeds sted, Gyde Jørgensen i Slav, Jens Olufsen i Almstok. - Blandt de 8 mænd: Søren Jensen i Nebel.

Opnævnt til domsmænd med dommeren: Peder Laursen i Fitting, Mads Greyersen i Skjoldbjerg, Peder Madsen i Hejnsvig, Knud Jensen i Nollund Kloster, Niels Laursen i Elkær, Mikkel Rosen i May (Way?), Peder Christensen i Hindum, Claus Jørgensen i Nebel.

Herredsfogeden, en dom:

For retten fremstod Jørgen Pedersen i Billund, herredsfoged i Slavs herred, og her for retten lod ledig og løs fremføre Poul Hansen, født i Nebel, som forskr. Jørgen Pedersen saggav og beskyldte for en

klædekjortel, en --- og en lædertrøje med 72 sølvknapper i og en kvindeskørt, som han forleden mellem den 14. og 15. februar om natten, da han havde lånt ham hus, ham frastjal. Hvilke forskr. klæder og knapper, som forn. Poul Hansen selv kom indbærende med for os i rette, hvilke han bekendte at have stjålet fra Jørgen Pedersen. Og nu vedkendte Jørgen Pedersen sig samme klæder at være rette ejermand dertil og satte i rette, om Poul Hansen ikke har gjort uret, idet han ham har frastjålet hans klæder og knapper, og om han ikke derfor bør afstraffes på livet til galge og gren, og formener, ham sine klæder igen at være følgagtig, og var derpå dom begærende.

Dernæst fremlagdes videre Poul Hansens bekendelse lydende:

Anno 1663 den 5. marts bekendte Poul Hansen, barnefødt i Nebel, som Jørgen Pedersen i Billund, herredsfoged i Slavs herred, fængsligen har anholdt for nogle klæder, en klædekjortel og en lædertrøje med 72 sølvknapper i og en kvindeskørt og en kakudes (?) lue og en par strømper, som han ham har frastjålet imellem den 14. og 15. februar sidst forleden om natten, da han havde lånt ham hus, og da bekendte forskrevne Poul Hansen i hæderlig og vellærde mand hr. Cornelius Jørgensens, Guds ords tjener til Grindsted og Hejnsvig sogne, efter at han ham på sin embeds vegne med det hellige og højværdige alterens sakrament haver betjent, og det udi efterskrevne dannemænds, nemlig Christen Greysen i Plovslund, Niels Rasmussen og Niels Pedersen samme sted, Iver Nielsen i Grene, og da bekendte han som efterfølger. Først bekendte han at have frastrjålet forn. Jørgen Pedersens klæder og knapper som forskrevet. Så og (?) luen og strømper haver Peder Madsen i Vollund. - Noch bekendte Poul Hansen, at da polakkerne udrejste, kom der en gammel mand af Bjerre herred i Karen Iver Degns gård i Kolding. Da bad den gamle mand Niels Nissen i Nebel og Jon Nissen i Ågård, at de ville fly hestene forvard. Så skildte de vognen ad i Karen IverDegns gård og tog hestene og red til Nebel med. Og siden derefter, da han kom igen at ville have sine heste igen, da slog de ham ihjel, og fandtes død liggende ved Hede Dam mellem Ågård og Nebel. - Desligeste bekendte Poul Hansen, at han stjal 2 heste fra en mand i Almind, og med ham samme tid var Jesper Siffuebjerg, og solgte de dem, den ene til Jep Møller, som da boede i Donslund mølle. Den anden til en mand vesterude, og fik begge lige mange af pengene. - Ydermere bekendte Poul Hansen, at Iver Sørensen i Stoffdrup ungefær en 2 år siden stjal en hest og en hoppe fra Jørgen Sørensen i Vork, og hoppen solgte han Peder Nielsen i

Skanderup i Rosing herred, og hesten solgte han Nis Oumand i Vejen. -
Noch bekendte Poul Hansen, at i den fejdetid da sagde folk, at Nis Brun i
Bølling og Søren Ballesgård skulle have taget Wolle Mortensens gods den
tid, han sad fangen i Frederiksodde, så vel en beslagen vogn. - Noch
bekendte Poul Hansen, at hans broder Anders Hansen stjal en brunstjernet
hoppe i Vester herred fra en mand i Lund, og den solgte Poul Hansen til en
mand i Jerlev ved navn Anders Simonsen. - Noch bekendte Poul Hansen, at
den kvinde, som fulgtes med ham, ved navn Maren stjal 15 mark fra Wolle
Fynbo i Tastrup. - Idermere bekendte Poul Hansen, at hans broder Simon
Hansen stjal 2 heste fra en mand i Rodevad ved navn Anders, og dem solgte
Poul Hansen til Hans Hansen i Trøllund. - Alle dette forskrevne bekender
jeg Poul Hansen at være i sandhed, som forskrevet står.

Og nu tilspurgte Anders Jørgensen, kgl. maj. ridefoged på Koldinghus,
Poul Hansen, om han ingen tyveri mere har bedrevet, end han nu har
bekendt, og dersom han vidste mere tyveri, da skulle han nu bekende det.
Eller han ville lade mestermanden pine ham, og tænke på hans salighed og
have den vel i agt.

Da eftersom Poul Hansen af Nebel her for retten bekender, hvad gods han
har stjålet fra forskrevne Jørgen Pedersen i Billund, så vel som er
gestændig, hvad bekendelse han udi hr. Cornelius Jørgensens og fire
dannemænds nærværelse gjort haver, vidste vi ikke rettere at kende, end
forskrevne Poul Hansen bør at straffes på livet til galge og gren, og Jørgen
Pedersen sine koster igen at levere. Til vitterlighed med vores signeter eller
egne hænder ut supra.

15b:

Torsdag den 12. marts 1663:

Blandt de 8 mænd: Gyde Jørgensen i Slav og Søren Jensen i Nebel.

Torsdag den 19. marts 1663:

16:

Den sag med oberst Poul Benfeld og generalløjtnant B-- blev opsat 6 uger.

Torsdag den 26. marts 1663:

Torsdag den 2. april 1663:

Torsdag den 9. april 1663:

16b:

Torsdag den 16. april 1663: Skærtorsdag

Torsdag den 23. april 1663:

Torsdag den 30. april 1663:

Torsdag den 7. maj 1663:

Den sag mellem Bendix Norby og Christen Jørgensen i Horsbøl ang. kirkekornet opsat 6 uger.

Torsdag den 14. maj 1663:

17:

Torsdag den 21. maj 1663:

Torsdag den 4. juni 1663:

Tinghører: Peder Laursen i Fitting.

Torsdag den 11. juni 1663:

Blandt de 8 mænd: Niels Pedersen i Vorbasse, Peder Laursen i Fitting.

17b:

Mikkel Rosen i May (?) et vidne på vegne af sin husbond Bendix Norby til Urup. - Vidner fra Hindum: At den halve gård i Hindum, som Peder

Madsen sidst iboede og fraflyttede, står øde. Der står 1½ gård i Dal øde, som Hans Andersen og Ebbe Knudsen sidst iboede. 3 gårde er øde i Nollund, som Peder Laursen, Peder Nissen og Peder Hansen sidst iboede. En halv gård i Loft står øde, som Christen Mikkelsen sidst iboede. En halv gård i Eg, sidst beboet af Diønes Sørensen. I Nørre Urup: en hel gård øde, sidst beboet af Niels Hansen, Jens Moridsen, Jørgen Greisen og Peder Høst. Disse gårde findes nu aldeles øde, og ingen folk besidder dem, så der kan fås tiende af dem. - Der er stævning til Christen Jørgensen i Horsbøl, kirkevæрге til Grindsted kirke.

18:

Anders Jørgensen, K.M. ridefoged på Koldinghus, et syn. - Vidner (bl. a. Gyde Jørgensen i Slav, Peder Laursen i Fitting og Niels Pedersen i Vorbasse): Onsdag den 10. juni var de med Anders Jørgensen, herredsfoged Jørgen Pedersen og delefoged Jens Olufsen til syn på præstegårdene i Slavs herred efter K. M. missivs indhold, hvad bygning der fandtes, samt hvad brøstfældighed.

Vorbasse præstegård, som hr. Hans Henriksen Kock påbor. Gården er afbrændt så nær som et stykke hus, sytten fag gammel, forfalden bygning med lervægge med en skorsten i, hvoraf vi satte hvert fag for 5 (3 ?) mark. Derpå fandtes brøstfældighed med leter og tecke og andet som ikke kan repareres og færdiggøres for under 2 mk. hvert fag. Dernæst 5 fag hus vesten i gården, gammel, forfalden bygning, taxeret hvert fag for 2 mk. 8 sk. Dets brøstfældighed kan ikke repareres og færdiggøres under 1 mk. hvert fag. Dernæst fandtes østen, hvor 39 fag hus har stået, som nu i denne krigens tid er afbrændt, som ikke igen kan opbygges hvert fag ringere end 2 slettedaler.

Grindsted præstegård, som hr. Cornelius Jørgensen Koren ibor: 12 fag salshus med lervægge og 3 skorstene i. Hvert fag satte vi for 1 slettedaler. Derpå fandtes brøstfældighed, som ikke kan færdiggøres på hvert fag under 24 skilling dansk. Et hus vesten i gården 12 fag, hvert fag er agtet for 5 mark. Et gammelt ladehus norden i gården, 15 fag, hvert fag er agtet for 3 mark. Brøstfældighed kan ikke færdiggøres for under 22 sk. pr. fag. Et gl. hus østen i gården, 16 fag, alt med lervægge, hvert fag sat for 2 mk. 8 sk. Brøstfældighed kan ikke færdiggøres for under 14 sk. pr. fag.

19b:

Torsdag den 18. juni 1663:

Blandt de 8 mænd: Peder Mortensen i Donslund mølle.

Hans Hansen i Trøllund, et syn på vegne af børnehuset i Viborg. - Vidner (bl.a. Peder Laursen i Fitting) var med Jens Christensen Biering, børnehusets forstander, og Hans Hansen i Trøllund til syn på efterskrevne gårde den 11. juni 1683:

Risbøl, som stander aldeles øde. Er hverken hus eller bygning og foruden al sæd og avl.

Gildbjerg: I lige måde øde, uden et lille hus, hvori bor en fattig mand, som tager vare på samme værelse.

2 affbyger (?). Den første kaldes Plauborg, som findes ganske øde. Den anden er noget brøstfældig.

I Trøllund: Halvparten af gørden øde. Den 4. part af samme gård er nogenledes ved magt, dog brøstfældig på tag og tømmer. Den 4. part, som Jens Bertelsen påbor, er øde, uden 6 fag hus, som dog findes brøstfældig på tømmer og tække.

Nr. Urup, som Søren Nielsen påbor. ½ gård er ved magt, de andre 1½ gård i samme by er ganske øde, så og uden al sæd og avl.

Der er givet varsel til Bendix Norby på Urupgård.

20b:

Christen Jørgensen i Horsbøl, kirkeværge, en dom ctr. Bendix Norby til Urup for resterende kirkekorn til Grindsted kirke. - Bendix Norbys fuldmægtige Mikkell Rosen fremlagde et skriftligt indlæg: Har allerede ydet til kirkeværgen mere end --- en stor del af sognet står øde, så deraf ikke er fået tiende. Han fremlagde tingsvidne af 11/6. - Dom findes på blad 28.

22:

Jens Olufsen i Almstok, et vidne på vegne af hans husbond Wolfaur Borgwalt, K.M. befalingsmand på Koldinghus. Han forbød til 3. ting al ulovlig sæd at høste i kronens jord.

22b:

Torsdag den 25. juni 1663:

Blandt de 8 mænd. Søren Jenuoldsen (Enevoldsen) i Donslund mølle.

Hans Christensen i Aderspel, end undersigelse vinde efter sal. hr. Peder Christensen Marebæk, forrige præst til Vorbasse og Grene sogne. Hans Christensen opsagde på vegne af sin hustru og alle hr. Peder Christensens børn og arvinger arv og gæld efter ham, så de intet ville arve, ikke heller gæld betale. - Der er kaldsseddel fra Viborg med varsel til alle hr. Peder Christian Mariebechs kreditorer til frasigelse af arv og gæld.

23b:

Peder Mortensen i Donslund mølle, et syn. - Synsmænd (bl. a. Christen Pedersen, forrige møller i Eges mølle, nu boende i Loft, og Søren Jensen i Nebel) har været opkaldet til at syne møllens kværne. Den nedre kværn var ganske sønder og brækket; kan ikke være tjenlig til at male for nogen med. Den øvre sten er ganske forløben, så man ikke kan male for nogen med den. - Stævningsmændene Søren Enevoldsen i Donslund mølle og Niels Nielsen i Starup har stævnet Christen Norby i Lundrup og jomfru Dorete Norby på Urup.

24:

Peder Mortensen i Donslund mølle opsagde 3. gang Donslund møllekværn, efterdi stenen er ikke så ved magt, at jeg kan male for, hvem det har fornøden.

Peder Laursen i Utoft, et vidne. - En del mænd vidner, at da Peder Laursen i Utoft kom fra Thy til Utoft at bo, da var Utoftgård aldeles øde så nær som to gamle, forfaldne stykker husender, som hverken kunne holdes hø eller korn tørt udi. Ganske forfalden for tømmer og tække --- og foruden al sæd og avl. - Stævning til Iver Krabbe i Blidstrup på Mors.

24b:

Peder Laursen i Utoft et synsvidne. - Synsmændene var med Peder Laursen til syn på Utoft. Da først påviste Peder Laursen et nyt salshus på 8 fag, vel ved magt, med tække og lerlykke (?). 2 gl. stykke hus, som har stået tilforn. Noget rugsæd til 2 tdr. rug. - Stævning til Iver Krabbe i Blidstrup.

25:

Peder Laursen i Utoft, en opsigelse. To mænd har været i Blidstrup på Mors og opsagt Utoftgård til førstkommende faredag. Peder Lauridsen i retten: Så opsiges jeg den idag 3. gang, efterdi jeg ikke må nyde den for den sædvanlige afgift, som af arlids tid haver ganget og plejer at gange. Så vil jeg ikke mere have med den at bestille end til førstkommende faredag. - Stævningsmændene har været i Blidstrup og talt med en karl ved navn Poul.

25b:

Torsdag den 2. juli 1663:

Torsdag den 9. juli 1663:

26:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Fitting.

Den sag med Bendix Norbys fuldmægtige og Peder Pedersen i Ankelbo og Christen Møller i Loft er opsat 6 uger.

Niels Pedersen i Plovslund en frafindelse. Stævning til hr. Hans Henriksen Kock i Vorbasse. - Jens Olufsen i Almstok mødte at svare på præstens vegne. Ønsker at se Niels Pedersens fuldmagt og provstens henvisning til verdslig ret. - Niels Pedersen fremlægger sin fuldmagt (generel, dateret 1660). - Kendelse: Da Da præsten ikke findes at være henfundet af provsten fra gejstlig til verdslig ret, og Niels Pedersen ikke har fuldmagt til at få noget beskrevet om præsten, så kan der ikke stedes vidner imod præsten, før der er en henvisning til verdslig ret.

27:

Torsdag den 16. juli 1663:

Torsdag den 23. juli 1663:

Blandt de 8 mænd: Claus Jørgensen i Nebel og Peder Laursen i Fitting.

Peder Jensen i Filskov ctr. Niels Nielsen, Iver Pedersen og Anders Nielsen i Grindsted og Peder Pedersen og Jens Clemmendsen i Sønderby at svare hr. greve Christian Randso til Bredenburg for resterende skyld og landgilde. Opsat 6 uger.

27b:

Niels Clemendsen i Løvlund har stævnet alle Grene sogns beboere for kongens tiendekorn. Niels Pedersen i Plovslund mødte på alle vegne og begærede sagen opsat 8 ger.

Torsdag den 30. juli 1663:

Blandt de 8 mænd: Peder Lauridsen i Fitting.

28:

Torsdag den 6. august 1663:

Ingen ting holdt, formedelst der ikke var så mange mænd til tinge.

Den 18. juni faldt en dom mellem Christen Jørgensen i Horsbøl og Bendix Norby til Urup anlangende kirkens tiendekorn: Efterdi her for mig fremlægges kirkebogen og deri befindes Christen Jørgensen for samme korn at have gjort regnskab, og Bendix Norby i sit indlæg bekræfter, at han årligt kirkens korn i fæste har og dette ikke lovligt har opsagt, så bør Bendix Norby betale efter kirkebogens indhold, hvad korn han resterer med.

Torsdag den 13. august 1663:

28b:

Torsdag den 20. august 1663:

Bendix Norby til Urup hans fuldmægtige Mikkel Rasen i Way har stævnet 1) Christen Pedersen, forrige møller i Eges mølle, nu bosiddende i Loft for 5 slettedaler til kvartalsskat af møllen, 2) Niels Christensen, forrige møller i Eges mølle, nu bosiddende i Nollund, for 3 slettedaler for fæste af møllen, samt 3) Peder Pedersen i Ankelbo for 2 års skyld af 1/4 gård i Nr. Urup, som han påboede, 4 slettedaler ringere 8 sk. dansk årligt, samt førlov (førlov).

Christen Pedersen svarede, at han ingen fæste har lovet Bendix Norby af Eges mølle; men hvad skatten angår, da har ingen krævet skat, da han boede i møllen, og han har heller ikke begæret, at nogen skulle lægge skat ud for ham.

Niels Christensen mener ikke at skyldte noget. Har betalt al gæld med gode rigsdaler (enkende?) og godt sølv.

Peder Pedersen: Skylder slet intet, - og eftersom jeg tiltales for førlov, så har jeg ikke arvet noget gods på den gode mands gods, hvoraf der skulle gange nogen førlov.

Dom på blad 41.

29b:

Torsdag den 27. august 1663:

Torsdag den 3. september 1663:

30:

Grev Christian Randso til Bredenberg hans fuldmægtige Peder Jensen i Filskov (?) har stævnet en del mænd i Grindsted sogn for resterende skyld og landgilde. (et par sider er næsten ulæselige på mikrofilmen) --- at de indstiller sig for ham --- hvis de heri modvillig lader sig finde, skal de findes i hans nådes unåde og lide som vedbør --- Peder Jensen satte i rette, at grevens tjenere bør betale inden 15 dage, og begærede dom.

Grevens tjenere Iver Pedersen i Grindsted, Anders Nielsen, Niels Nielsen, Jens Clemendsen og Peder Pedersen i Sønderby mødte og svarede, at med hensyn til restancerne af 1661 vidste de slet intet at være greven skyldige. Men restancen for 1662 mødte Niels Nielsen og svarede, at han nogen gange har villet betale til fuldmægtigen, men ingen ville tage imod betalingen. Og han tilbyder igen at betale den skyld, som han står for i jordebogen, om nogen vil tage derimod. Det vil Peder Jensen.

Dom: Bønderne bør være kvit for restancen 1661. Men den restance for 1662, som Niels Nielsen og Peder Pedersen har vedgået, den skal de betale.
33a:

Niels Clemendsen i Løvlund har stævnet alle Grene sogns mænd: Niels Pedersen i Plovslund, Eske Pedersen, Christen Laursen, Niels Rasmussen, Christen Greyrsen ibidem, Jørgen Pedersen i Billund, Søren Pedersen i Elkær, Niels Madsen, Peder Pedersen i Ankelbo, Niels Jensen og Iver Nielsen i Grene, Henrik Sørensen og -- Christensen og Ib Clemendsen i Grene Krog, Peder Matisen i Silkeborg - for deres anpart af kirkens tiendekorn efter kirkebogens formelding, nemlig 10 ørter rug samt for kongens tiendekorn for 1662. Sætter i rette, at de bør betale i rede penge for den værdi, kornet havde, da det skulle have været ydet. - De har selv haft kirkens tiende i fæste og har ikke lovligt opsagt fæstet.

Søren Pedersen i Plovslund svarede, at han og hans broder har ydet deres kirketiende til Christen Greyrsen i Plovslund, den anden kirkevæрге i Grene sogn.

Sentensen til dommen findes på blad ___ i bogen. (findes ikke).

33b:

Torsdag den 10. september 1663:

Torsdag den 17. september 1663:

Torsdag den 24. september 1663:

Peder Laursen i Fitting den dag tingholder.

Velbyrdige Dierich Blom til Røfstrup, et synsvidne. - Vidner var med Jakob

Christensen i Jerrik til syn på efterskrevne steder:

Neder Skjoldbjerg, som står ganske øde så nær som 6 fag hus østen i gården, meget brøstfældigt, vil falde ned. 2 fag hus sønder i gården, vil falde ned.

Et stk. engjord i Urup mark, som kaldes Røfstrup kær, meget slem våd; der synes ikke at have været høstet hø i nogle år.

Stævning til fru Malin Krus i Gajbjerg.

35:

Torsdag den 1. oktober 1663:

Torsdag den 8. oktober 1663:

Torsdag den 15. oktober 1663:

Torsdag den 22. oktober 1663:

Torsdag den 29. oktober 1663:

Torsdag den 5. november 1663:

35b:

Torsdag den 12. november 1663:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Fitting, Søren Jensen i Vorbasse,

6-høring: Søren Jensen i Nebel, Hans Mortensen, Christen Jensen og Niels Jensen, Mads Pedersen og Las Christensen i Nebel.

Peder Matisen i Silkeborg, et vidne. - Lod med 6-høring fordele Niels Nielsen og Edel Nielsdatter, for de ulovligt har rømt af deres tjeneste i Silkeborg.

36:

Gyde Jørgensen i Slav, et stokkenævn. - 24 dannemænd vidnede: Eftersom Gyde Jørgensen har været vores sandfærdige kundskab begærende anlangende øde gårde, som findes i Vorbasse sogn:

Risbøl: tjener til Viborg Børnehus. Dens årlige afgift var 4 (?) ørte rug og 5 ørte byg, er ganske øde, så der er hverken hus eller bygning på stedet.

En gård kaldet Boldesbæk. Wolle (?) Christen Norby til Lundrup hans tjener. Dens årlige afgift er ½ td. smør og ½ td. rug. Er ganske øde.

I Rankenbjerg: 1½ gård, rent øde. Tjener over til Sjælland, udlagt i kronens gæld til velbyrdige Peder Grube i Lystrup.

I samme sogn en by kaldet Knurborg og en by Østervig, tilsammen har været 6 gårde, alle tjener til doktor Lyding Pock, kannik i Ribe. Årlig afgift: Knurborg 6 td. hartkorn og af Østervig 6-6-0-0. De to byer er ganske øde, så der findes hverken hus eller bygning på stederne.

En gård i Fitting, tjener til velbyrdige Jørgen Due til Sønderskov. Den årlige afgift var 4 td. hartkorn.

En gård kaldet Skødebjerg og en gård i Vorbasse by tjener til oberst Poul Benfeld i Kolding og er aldeles øde uden al sæd og avl.

I Vorbasse by, en gård tjener til Kolding Hospital.

En boel kaldes Moesgård, tjener til Christen Norby til Lundrup, skylder 2 koling pund smør.

Alle disse forskrevne gårde og boliger findes aldeles øde, så der ingen på besidder og uden al sæd og avl, og ikke heller de haver nogen medtjenere der i sognet.

Herforuden findes i samme sogn en gård i Fitting og en i Vorbasse by, K.M. tjenere, hvilke 2 gårde K.M. tjenere der i herredet deres skat udlægger.

Dernæst ½ gård i Vorbasse by, velbyrdige Christians Vinds kannik tjener, som hans egne tjener der i sognet og klarerer.

Dernæst 2 øde gårde i Vorbasse Nebel, kannikgods, skylder årligt ½ td. smør, som deres medtjener og udlægger skatten for.

Dernæst Neder Skjoldbjerg, ½ gård, øde, velbyrdige Diereck Blom til Røfstrup hans tjener.

37:

Torsdag den 19. november 1663:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Fitting.

Jens Olufsen i Almstok har stævnet Willem Jessen og Thomas Jessen, Hans Pedersen og Niels Pedersen samt Laust Hansen i Vorbasse, Søren Jensen i Vorbasse Nebel, Dorete sal. Christen Nielsens efterleverske, Morten Christensen og Jakob Christensen i Jerrik for gæld. - Opsat 6 uger.

37b:

Niels Christensen i Mayvig og Bent (?) Jensen i Dal har stævnet Laust Hansen i Vorbasse, Jørgen Christensen i Hejnsvig, Vibeke Jensdatter og Iver Nielsen i Grene samt Abelone Davidsdatter og Niels Madsen i Elkær. Opsat 6 uger.

38:

Niels Pedersen i Plovslund på vegne af oberst Poul Benfeld har stævnet Jørgen Christensen i Trøllund, (Hejnsvig), Gravers Pedersen i Fugdøl for resterende skyld og landgilde og anden gæld og fordi de ikke har holdt deres forpligt til at opbygge gårdene, som de har i fæste. Opsat 6 uger.

38b:

Torsdag den 26. november 1663:

Torsdag den 3. december 1663:

Peder Pedersen i Klink, et afkald. - Hans Jensen, nu tjenende i Almstok, gav Peder Pedersen afkald for al arvelod, som kunne tilfalde ham efter hans salige farbroder Tames Hansen, som boede og døde i Klink, og efter hans sl. moder Kirsten Jenskone, som boede og døde i Klink, og efter broderen Søren Jensen og broderen Tames Jensen, hvilke 4 arvelodder hans søskendebarn Peder Pedersen har betalt ham.

39:

Jens Olufsen i Almstok ctr. alle Grene sognemænd, som har siddet

overhørig og ikke var mødt med heste og vogne i Kolding for at fremage de fremmede kurprinsen af Saxen hans folk. Mener, de har forbrudt deres fæste, og dem, som har nogen bestilling, deres bestilling, og de andre at straffes efter kgl. forordning. Opsat 6 uger.

39b:

Twistigheden mellem Gyde Jørgensen i Slav og Mads Greyersen i Skjoldbjerg og Vorbasse sognemænd opsat 6 uger.

Torsdag den 10. december 1663:

40:

6-høring.

Niels Pedersen i Plovslund, et vidne. - Henrik Sørensen i Grene Krog og Else Pedersdatter ibidem vidnede: At i 1663 ca. 8 dage efter Sct. Hansdag, da kom Anders Clemendsen, boende i Tyregod sogn og by, og Peder Hansen, nu tjenende i Løvlund, kørende med Niels Clemendsens vogn i Løvlund på Grene Krogs mark og eng, og der borttog de to læs hø af en kolomsted og kørte med til Løvlund og siden indførte det i Niels Clemendsens huse, og samme hø var slagen til den øde gård i Grene Krog, som tilhører oberst Benfeld.

40b:

Gyde Jørgensen i Slav begærede på vegne af Peder Laursen i Fitting 6-høring over Las Christensen (?) i Nebel for 10 mark gæld. De fordelte Lars Christensen og Mette Hanskone.

41:

Torsdag den 17. december 1663:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Fitting.

Jens Olufsen i Almstok på vegne af Olfuen (?) Borchwald, K.M. befalingsmand på Koldinghus ctr. alle Grindsted sognemænd, så mange som har heste og vogn; gav dem til sag, fordi de ikke var mødt med heste og vogne at fremage de fremmede kurprinsens folk af Saxen. Formente, de bør betale derfor og lide derfor 2 mk. af hver mil. - Ingen var mødt. Opsat 6 uger.

Torsdag den 20. august faldt en dom mellem Bendix Norby på Urup og Christen Pedersen, forrige møller i Eges mølle, Niels Christensen i Nollund og Peder Pedersen i Ankelbo: Efterdi her ikke fremlægges Bendix Norbys underskrevne restance, og fornævnte mænd det fragår, så de intet skulle være ham skyldig, og ikke heller dem noget overbevises, bør mændene være kvit.

42:

Torsdag den 24. december 1663:

6-høring (bl.a. Laust Hansen i Vorbasse).

I dommers sted. Niels Jensen i Grene. - Herredsfoged Jørgen Pedersen i Billund begærede høringsdele over Maren Knudsdatter, født i Agersnap, for hun ca. 3 uger efter Mikkelsdag --- Jørgen Pedersen gav hende 4 skilling til gudespenge, og lovede at tjene ham til Mikkelsdag. - 6-høringen fordelte Maren Knudsdatter, for hun ikke har holdt sit løfte. - Hun er blevet stævnet i Grindsted.

42b:

Niels Pedersen i Plovslund, et syn: Vidner har været med Niels Pedersen til syn på den gård i Fugdøl, som oberst Benfeld har i forvalt. De har vurderet bygningen og prisen for dens færdiggørelse. Det kan gøres for under 24 skilling pr. fag, så en fattig mand kunne hjælpe sig med.

43:

(Gemmengået og exciperet i maj 1840. J.J.A. Worsaae, stud. theol.)

(Mikrofilm 31492)

Slavs herreds tingbog 1664

3: (næsten ulæselig)

--- ydermere gav forskr. Niels Pedersen --- Gravers Pedersen ---

3b:

Jens Jørgensen i Dal, et afkald. - Bennet Jensen på sin hustrus vegne og Jens Olufsen på Hans Mikkelsens og hans hustru Maren Jørgensdatters vegne gav Jens Jørgensen afkald for al den arvelod, som fornævnte Ell (?) Jørgensdatter og Maren Jørgensdatter kunne tilfalde efter deres sal. fader Jørgen Christensen og deres sal. moder Sidsel Jørgens, som boede og døde i Nollund hedehuse (?).

4:

Matis Pedersen i Gammelgård, et vidne efter en registrering på sin sal. broders børns vegne, nemlig Jens Christensen og --- Christensdatter og Karen Christensdatter. - Anno 1663 den 23. marts var vi efterskrevne, nemlig Mikkel Rasen i Way, Søren Jensen i Eg, Christen Nielsen og Eske Hansen ibidem, forsamlet i Eg i den gård, som sal. Christen Pedersen iboede, der at skifte og registrere hans efterladte bo, og var til stede på børnenes vegne deres farbroder Matis Pedersen i Gammelgård og på Maren sal. Christen Pedersens efterleverske hendes vegne Jens Pedersen i Lisholt (?). - Der registreres en del gæld, 4 sorthjelmede stude, 2 sorthovedede køer og en gråhovedet ko, 2 små stude, 1 kvie, 6 unge får, 1 svin, 3 skp. rugsæd i myset (?) land, 8 skp. rug i andet kærz (?) land, 6 skp. rugsæd i tredje kærz land, vognredskab, plovredskab, bryggekedel m.m.

Der fandtes ingen sengeklæder uden hendes egen seng. Og nu tilbød Maren sal. Christen Pedersens -- og lås at måtte søges, om mere kunne

findes, som bør skiftes, og ikke der fandtes mere ---. - Gæld ialt 51 slettedaler. Dernæst fandtes over gælden gods sat for 178 daler 2 mk., hvoraf Maren Hansdatter selv tilkommer den halve part og hendes 3 børn, Jens Christensen, Mette Christensdatter og Karen Christensdatter den halve part, som er 74 slettedaler 1 mk. Og nu her for retten tog deres moders trolovede fæstemand, Gyde Jepsen, barnefødt i Vorbasse Nebel, børnenes farbroder Matis Pedersen i hånd og lovede at føde og klæde børnene hjemme hos sig og deres moder, til hver af dem blev 15 år, og imidlertid skal deres gods stå renteløst hos deres moder og stedfader.

5b:

Samme dag faldt en dom mellem Jens Olufsen i Almstok og Søren Jensen i Nebel for gæld. - Dom: Søren Jensen er ikke mødt i retten at befri sig for gældsfordringen. Han skal betale.

6:

Torsdag den 14. januar 1664:

Torsdag den 21. januar 1664:

Jørgen Pedersen i Billund dommer, Jens Olufsen i Almstok skriver. De 8 vindesmænd er Christen Siversen (?) i Sønderby, Bennet Jensen i Dal, Niels Pedersen i Plovslund, Niels Nielsen i Grindsted, Niels Christensen i Madvig, Niels Madsen i Elkær, Henrik Sørensen i Grene Krog, Gavers Pedersen i Fugdøl.

Hr. Niels Pedersen i Ringoy (Ringgive) ctr. Maren Pedersdatter og Peder Jensen i Nollund for gæld, som sal. Peder Nissen i Nollund skyldte sal. Bould Hansdatter, sal. hr. Nielses efterleverske. Opsat 6 uger.

Torsdag den 28. januar 1664:

Blandt de 8 mænd: Søren Jensen i Nebel.

Jens Olufsen i Almstok, en dom på vegne af hans husbond Seffuen (?)

Borkwalt, befalingsmand på Koldinghus. Opsættelse af 17. december 1663.
Stævning ctr. bønderne i Grindsted sogn:

Hindum: Mads Mathisen, Eskel Hansen, Christen Pedersen, Christen Christensen.

Dal: Eske Knudsen og Bent Jensen.

Grindsted: Anders Nielsen og Iver Pedersen.

Sønderby: Christen Laursen og Jens Clemendsen.

Horsbøl: Christen Jørgensen.

Morsbøl: Jakob Iversen, Niels Nielsen, Niels Mortensen, Hans Jensen, Bertel Mortensen.

Eg: Maren Hansdatter med hendes lavværge Søren Nielsen, Christen Nielsen, Eske Hansen.

Nørre Urup: Søren Nielsen, Christen Bennetsen.

Nollund: Niels Mortensen, Christen Andersen, Niels Christensen,

Jerrick: Morten Christensen, Mikkel Jensen,

Loft: Søren Mortensen,

Madvig: Niels Christensen.

De var ikke mødt med deres heste og vogne i Kolding at fremage kongens folk med deres fremmede herrer kurfyrsten folk af Saxen. - Jens Olufsen formener, at de bør betale af hver gård 2 mk. af hver mil mellem Haderslev og Kolding, det er 2 slettedaler.

Herimod at svare mødte Christen Laursen af Sønderby på Grindsted sognemænds vegne og fremlagde et skriftligt indlæg på det papir, som er forordnet til fuldmagt og indlæg:

Eftersom vi fattige mænd i Grindsted sogn, nemlig (alle navnene) eftersom vi tiltales af Jens Olufsen i Almstok, kgl. maj. defoged i Slavs herred, for overhørighed, at vi --- og vi fattige mænd som bor en 6 mils vej fra Kolding og alle er adelens tjenere, og vi lige vel tiltales for 2 mk. af hver mil mellem Haderslev og Kolding og af hver gård at betale for en vogn, hvilke 3 eller fire mænd ikke kunne afsted komme en vogn og 2 heste som forsvarlig kunne være. Formener også, at kgl. maj. brev ikke skal tilholde adelens tjenere at skulle køre med disse fremmede herrer, men med kongens og dronningens fadebur at fremføre efter recessen. Hvorfor vi formener, vi bør for hans tiltale kvit at være og er gerne begærende af dommeren, eller hvem som sidder i dommerens sted, at dette vores korte svar og indlæg for retten måtte læses op, påskrives og indføres i hvad som for retten bliver afsagt. Herhos fuldmagtes Christen Laursen i Sønderby denne vores indlæg

for retten at fremlægge og tage beskrevet på vores vegne, ligervis som vi selv personligt til stede var. Til vitterlighed vore signeter eller egne hænder og sædvanligt mærke herunder sat. Datum Sønderby den 27. januar år 1664.

Sentensen til denne dom findes in folio på den 40. blad i bogen.

8b:

Torsdag den 4. februar 1664:

Christen Nielsen i Obeling ctr. herredsfogeden Jørgen Pedersen i Billund for gæld. Opsat 6 uger.

Fredag den 12. februar 1664:

9:

Torsdag den 18. februar 1664:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Fitting.

Torsdag den 25. februar 1664:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Fitting.

Niels Pedersen i Plovslund ctr. Peder Norby på Donslund for gæld: 6 rdl., som han har lånt ham, og for 1 td. rug 5 slettedaler, for en td. byg 3 slettedaler, et par --- 5 mk., noget fisk 1 slettedaler. Opsat 6 uger.

9b:

Torsdag den 3. marts 1664:

Torsdag den 10. marts 1664:

Fredag den 18. marts 1664:

Niels Clemendsen i Løvlund er tilforordnet i dommers sted.

10:

Torsdag den 31. marts 1664:

Niels Jensen i Grene den dag tingholder.

Blandt de 8 mænd: Willem Jessen og Tames Jessen i Vorbasse.

Hr. hans Henriksen Kock, sognepræst i Vorbasse og Grene sogne, et vidne. - Søren Christensen og Laust Hansen i Vorbasse, Willem Jessen og Tomas Jessen ibidem var idag med præsten til syn på den gård i Vorbasse, som Søren Nissen Norbech sidst iboede. Der fandtes hverken hus eller bygning, tømmer eller tække på gårdstedet, og det var foruden al sæd og avl. - Mads Pedersen i Nebel og Hans Mortensen ibidem har været for Koldinghus port og stævnet Ulffuen (?) Borkwalt, K.M. befalingsmand på Koldinghus.

10b:

Jens Olufsen i Almstok på vegne af hans husbond Ulffuen Borchwalt fører vidner på, hvad kronens tjenere gav i landgilde 1662 til årsdagen 1663: Plovslund: en gård, Christen Gregersen gav fuldt, Niels Rasmussen den halve part.

Grene Krog: Niels Clemendsen og Jeb Clemendsen, en gård, gav halvparten.

Grindsted: Hr. Cornelius Jørgensen, 1 gård, halvparten.

Loftlund (Løvlund): Niels Clemendsen 1 gård.

Herredsfogeden i Slavs herred har for sin bestilling fri.

Almstok: en gård, Jens Olufsen, delefoged og for sin bestilling fri.

Vorbasse: en gård, Søren Nissen iboede, er øde. Peder Mogensen, 1 hus, er øde.

Fitting: en gård, Mads Bertelsen og Mads Hansen iboede, er øde.

11:

Jens Olufsen i Almstok på vegne af befalingsmanden fører vidner på, at fra Philipi Jacobi dag 1662 til Philipi Jacobi dag 1663 da findes i Slavs herred: Vorbasse by: en gård, Søren Nissen påboede, er øde. Peder Mogensen, et

hus, er øde.

Fitting: En gård, Mads Bertelsen og Mads Hansen iboede, er øde.

Jens Olufsen i Almstok, for til -- foged, giver ingen arbejdspenge.

Plovslund: en gård, Christen Gregersen, Niels Rasmussen er sandemand og fri for sin bestilling.

Grene Krog: Niels Christens og Jeb Clemendsen er sandemand, er derfor fri for arbejdspenge.

Grindsted: En gård, hr. Cornelius, en gård som han selv påbor og fri for arbejdspenge.

11b:

Den 7. april 1664: Skærtorsdag.

Torsdag den 14. april 1664:

Niels Clemendsen i Løvlund den dag tingholder.

Jens Olufsen i Almstok har stævnet Grene sognemænd, fordi de ikke var mødt med deres heste og vogne her i Kolding den sidste gang, disse fremmede herrer kurprinsen af Saxen hans folk at fremage i kgl. ægter. - Niels Pedersen i Plovslund mødte og begærede sagen opsat, til herredsfogeden selv var til stede. Opsat 6 uger.

Torsdag den 21. april 1664:

12:

Blandt de 8 mænd: Gyde Jørgensen i Slav, Hans Mortensen i Nebel.

Torsdag den 28. april 1664:

Torsdag den 5. maj 1664:

Torsdag den 12. maj 1664:

Torsdag den 19. maj 1664:

Torsdag den 26. maj 1664:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Fitting.

12b:

Jens Olufsen i Almstok på vegne af befalingsmanden har stævnet (se 14/4) alle Grene sognemænd, nemlig:

Niels Pedersen, Christen Laursen, Eske Pedersen, Christen Greysen, Niels Rasmussen i Plovslund, - Jørgen Pedersen i Billund, - Niels Christensen og Jeb Clemendsen i Grene Krog, - Peder Matisen i Silkeborg, - Niels Clemendsen i Løvlund.

De har siddet ægten overhørig den 21. oktober 1663. Jens Olufsen formener, de bør betale 2 mk pr. mil mellem Haderslev og Kolding, er 2 slettedaler.

Fremlagde et sendebrev: "Næst min venlige hilsen med Gud allermægtigste, kære Jens Olufsen, beder jeg eder, at I straks lader alle Slavs herred advare at møde her ved slottet med deres heste og vogn i morgen at age kgl. maj.s ægt med hans fyrstelige nådes kurprinsen af Saxen hans folk. Tager herudi ingen forsømmelse. Eder Gud allermægtigste befalet --- Kolding den 20. oktober 1663, Anders Jørgensen". - Og fandtes påskrevet at være læst på Slavs herredsting for retten torsdag den 21. oktober 1663.

Dernæst fremlagde han et sendebrev fra Koldinghus lydende: "Næst min venlige hilsen, kære Jens Mayvig, haver I at agte at tiltale alle bønderne i Slavs herred, fogeder, fri og ufri mænd, som ikke har kørt i kgl. maj. ægt den sidste gang, da de fremmede fyrster rejste tilbage igen, med lov og ret at søge og -- på deres fæster og bestilling, kgl. maj. tjenere og de andre at betale 2 mk. af hver mil mellem Haderslev og Kolding, 4 mil, er 2 slettedaler, for de imod kgl. maj. forordning har sat overhøring med --- Kolding den 13. november 1663, Jakob Laursen Bech.". - Jens Olufsen satte i rette, om ikke Grene sognemænd straks burde betale.

Herimod i rette mødte Niels Clemendsen i Løvlund på kgl. maj.s tjeneres vegne og Niels Pedersen i Plovslund på oberst Poul Benfelds tjeneres vegne og svarede, at den tid, de fik den bud om de ægter, da var det ikke så tidligt, at de kunne have kommet tidligt nok efter brevets dato; men dersom nogen

af slottets betjente har lejet nogen vogn for dem, som beviselig kan gøres, da erbyder de sig gerne at ville betale dem derfor.

I lige måder opstod herredsfogeden Jørgen Pedersen i Billund og svarede og begærede af Niels Clemendsen i Løvlund, at han ville betjene retten i hans sted, at han kunne svare for sig imod forbemeldte Jens Olufsen. Da svare Jørgen Pedersen, at han ikke var så tidlig tilsagt, at han kunne gøre denne ægt, og ikke heller her fremlægges K.M. brev, adelens tjenere at skulle køre i ægter, medmindre kongen og dronningen rejser selv her igennem landet.

Sentensen til disse domme findes in folio på den 40. blad i bogen.

14:

Torsdag den 2. juni 1664:

Torsdag den 9. juni 1664:

14b:

Torsdag den 16. juni 1664:

Niels Clemendsen i Løvlund, et vidne: Christen Greyrsen i Plovslund på kirkens vegne lader mange sognemænd vidne om, hvad sognemændene gav i 1661, 1662 og 1663.

15b:

Søren Mortensen i Loft, et afkald. - Niels Christensen i Loft gav Søren Mortensen afkald for al arvelod, som hans hustru Maren Mortensdatter kunne tilfalde efter hendes sal. fader Morten Frandsen, som boede og døde i Grindsted, og efter hendes salige moder Maren Mortens.

16:

Torsdag den 23. juni 1664:

Hr. Hans --- til Møgeltønder, befalingsmand på Riberhus, hans fuldmægtige

Hans Knudsen i Tranbjerg, et vidne: Niels Christensen i Mayvig vidner: Morten Christensen i Jerrick kom til Mayvig næste søndag før sidste jul og akkorderede med Peder Ebbesen i Pugelund om en bryggerkedel, som tilhørte ham og hans medarvinger, og Morten Christensen og hans broder Jakob Christensen i Jerrick skulle have tagen --- under den østre gård i Jerrick anno 1660, om om han ikke da så, at Morten Christensen gav Peder Ebbesen hans håndskrift på en gråstjernet stud --- --- og den at overføde til Valborgsdag --- og derforuden 10 daler til Mikkelsdag --- Håndskriften blev læst for Morten Christensen, og han samtykkede, og han forseglede den med sin signet i rød lak. Og jeg selv skrev under til vitterlighed.

El (?) Pedersdatter i Mayvig: Så, at Peder Ebbesen og Morten Christensen havde noget regnskab med hverandre, men vidste ikke, hvorom det var.

Mikkel Rasen i Knudgård (?) og Peder Jensen i Lamborg: De var i Pugelund den 5/6 og havde noget at forrette med Peder Ebbesen, og da begærede Mikkel Rasen, at Peder Ebbesen ville komme over til Grindsted sogn; da ville han forlige ham og Morten Christensen.

Mikkel Jansen i Jerrick: --- at forrige søndag kom Peder, efter at prædikenen var endt noget på eftermiddag --- offuen hoved (?) og barhændet og beklagede sig, at min nabo og grande Morten Christensen og hans moder Dorte Christensen og hans hustru Mette Mortens og deres tjenestepige har frataget ham hans breve og hans pung og penge og en nøgle til hans skrin, og slagen og trebeleret ham med hug og slag og sønderreven hans klæder.

Maren Mikkelskone i Jerrick: Så at Peder Ebbesen var i deres gård offuen hoved og barhændet og begærede en hest at komme til Loft eller Mayvig, som han og bekom, men andet hørte hun ikke.

Søren Mortensen og Niels Christensen ibidem: Samme dag som var den 12. juni, så og hørte de, at Peder Ebbesen kom ridende fra Jerrick til Loft offuen hoffued og barhændet og havde lige de samme ord, som før berørt er.

Niels Clemendsen i Løvlund, Niels Christensen i Mayvig m.fl.: De var i Jerrick mandag den 13. juni om morgen god betiden, og da så og hørte vi, at Peder Ebbesen kom med herredsfogeden Jørgen Pedersen til Morten Christensens gård i Jerrick, og da begærede Peder Ebbesen af herredsfogeden, at han ville tilstede og indhjemle ham i husene med dannemænd at ransage efter hans koster, som var ham frataget, hvilket ham

og blev tilladt. Og Peder Ebbesen så kastede 3 Rigsort for døren efter loven, og så gik herredsfogeden ind med os i huset og bad Morten Christensen og hans moder Dorete Christenskone at ville oplade kister og skrin, og der fandtes intet. Og så blev begæret en lys, at de ville tage klæderne af en seng i stuen ved den nørre side. Der fandtes en pung i halmet med en nøgle ved og 2 fjortenskillinger i og 2 toskillinger. Da spurgte Peder Ebbesen Morten Christensen til, om han kendte sig ved den pung og penge og nøgle, hvortil han svarede nej, og Peder Ebbesen straks vedkendte sig samme pung og penge og nøgle og sagde, det var den samme pung og nøgle, som Morten Christensen ham fratog. Og eftersom vi intet havde at forsegle med, så tog herredsfogeden den samme pung og nøgle og penge til sig på rettens vegne.

Genstandene blev nu fremlagt i retten. Peder Ebbesen frembar et skrin, som nøglen fandtes til at kunne oplade.

Samme dag den 13. juni så vi 2 små sår på Peder Ebbesens højre hånd, og hans tøj var sønderrevet for hans bryst.

Jørgen Pedersen i billund, Niels Clemendsen i Løvlund og Niels Christensen i Mayvig: De var hos og så og hørte i Jerrik den 13. juni, at Morten Christensen blev tilspurgt, om han klagede noget på Peder Ebbesen. Det gjorde han ikke.

Dette tingsvidne er udstedt af Niels Jensen i Grene i dommerens sted.

18:

Peder Ebbesen i Pugelund, et vidne. - Hans Christensen i Sønder Starup vidner: Tirsdag den 14. juni kom Morten Christensen i Jerrik gående ind i hans hus i Starup og begærede, at han ville gå med over til Pugelund og være på forlig med den tvistighed mellem Morten Christensen og Peder Ebbesen, som de havde søndag den 12. juni. Da sagde Morten Christensen, "Vi har talt noget om, at Peder Ebbesen skulle have en stud og nogle penge, som var nævnt i det brev, han havde af mig tilforn og vi nu tvister om". Og da hørte Hans Christensen, at Morten Christensen var hos Niels Mølgaard i Starup og spurgte, om han ikke ville hente ham --- og så gik vi sammen over til Pugelund. Og da vi kom ind, hørte jeg, Hans Christensen, og Lauers Christensen i Starup, at Morten Christensen sagde, at han kunne ikke få Niels Mølgaard efter den stud, men dersom Peder Ebbesen ville lade al sagen falde og intet havde med ham at bestille for, hvad de har tvistet om til den dag, da ville han give ham pengene, de har talt om, og selv rejse over

efter studen --- Peder Ebbesen angav sine betingelser for at lade sagen falde.

19:

Torsdag den 30. juni 1664:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Fitting og Mads Ebbesen i Hovborg.

19b:

Torsdag den 7. juli 1664:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Fitting.

Eske Pedersen i Askær, et vidne. - Hans Hansen i Trøllund: 2. pinsedag var han i Plovslund om et forlig og kontrakt med Peder Jensen i Lamborg og Eske Pedersen. Peder Jensen skulle have den halve gård i Plovslund, som Eske Pedersen da påboede, med slig condition, at hr. oberst Poul Benfeld ville unde ham den i fæste. Og hvis Peder Jensen fik gården i fæste, skulle han selv indavle høet til gården. Og kornet, som Eske Pedersen har sået, skal han selv have og lade det tærskes på stedet og siden føre det derhen, ham lyster. Og straks på steden fulgtes de ad til Kolding.

Niels Jensen i Grene: Var med i Kolding 3. pinsedag. Så og hørte, at Eske Pedersen oplod og afstod gården for Peder Jensen.

20:

Torsdag den 14. juli 1664:

20b:

Torsdag den 21. juli 1664:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Fitting, Peder Mortensen i Donslund mølle.

Enevold Munk til Urup, et vidne på vegne af Bendix Norby til Urup. - Menige Grindsted sognemænd vidnede, at år 1657, da de svenske krigsfolk kom her ind i landet, før kornet kom alt ind i husene, da gaves det år ingen tiende. Anno 1658, da de svenske var landet mægtig til nehved juletid, da de kejserlige, brandenborgske og polakkerne kom herind, det år blev og ingen tiende givet enten til kongen eller til kirken. - Anno 1659, da de kejserlige og brandenborgske var herinde, da blev kornet på marken her i sognet en stor del stående uhøstet formedelst polakkernes store ruin. Tilmed stor sygdom, som var imellem folket alle vegne. Så det år ikke gaves nogen tiende, og det år om høsten blev ikke synderlig rug sået der i sognet. - Anno 1660, da de kejserlige og brandenburgske var udrejst, da var der somme, som havde noget lidet korn sået, og en part slet intet, så dette år gaves ingen tiende.

Varsel til Christen Jørgen i Horsbøl, kirkeværge til Grindsted kirke.

21b:

Torsdag den 28. juli 1664:

Blandt de 8 mænd: Peder Mortensen i Donslund mølle, Niels Pedersen i Vorbasse.

Torsdag den 4. august 1664:

Eske Pedersen i Askær, et vidne. - Peder Laursen i Fitting og Hans Hansen i Trøllund: Fredag for 3 uger siden var de i Kolding hos hr. oberst Poul Benfeld med Eske Pedersen og talte med obersten om det kornavl, som Eske Pedersen, der før var bosiddende i Plovslund, men nu bor i Askær, har på Plovslund mark. Da bekendte obersten for os, at det noksom var i sandhed, at nu sidst forleden pinselligdage var Eske Pedersen her i Kolding hos obersten, og da oplod og afstod han den halve gård i Plovslund for en anden mand, som var med Eske Pedersen, ved navn Peder Jensen i Lamborg. Samme tid fæstede Peder Jensen samme halve gård for 5 rigsdaler. - Stævning til obersten.

22b:

Torsdag den 11. august 1664:

6-høring.

Niels Clemendsen i Løvlund, en dele over Jørgen Christensen i Hejnsvig for 10 slettedaler og 14 sp. tør rug efter hans egen strenge forpligt. Jørgen Christensen bliver fordelt.

23:

Torsdag den 18. august 1664:

Peder Christensen i Slav er skriver.

Blandt de 8 mænd: Peder Mortensen i Donslund mølle.

Poul Benfeld i Kolding hans fuldmægtige Niels Pedersen i Plovslund har på Plovslund mark ladet stævne Eske Pedersen, der forud boede i Plovslund og nu bor i Askær. - Peder Jensen Lamborg vidner: 3. pinsedag var han i Holding hos hr. oberst Poul Benfeld og akkorderede med ham om den halve gård i Plovslund, som Eske Pedersen da påboede, at ville fæste. Men ikke jeg fik fæstebrev derpå beskrevet.

Og nu her for retten tilspurgte Eske Pedersen Peder Jensen, hvorfor han ikke flyttede til gården efter deres kontrakt. Peder Jensen svarede, at årsagen var noget træ, som Eske Pedersen tog og førte bort fra gården, og at Eske Pedersen skulle have lovet at ville holde gården ved lige til førstkommende mikkelsdag.

Niels Jensen i Grene vidnede for Eske Pedersen. Og du stod Peder Jensen og Eske Pedersen med hverandre til vedermål.

23b:

Oberst Poul Benfeld hans fuldmægtige Niels Pedersen i Plovslund, et syn og vurdering. - Synsmænd har været i Plovslund at syne. Poul Benfeld påviste selv den halve gård, som Eske Pedersen påboede: 10 fag salshus sønden i gården og 13 fag hus vesten i gården. På disse to huse fandtes brøstfældighed for stolper, som var opryddet, samt for lægter og tække, hvilke vi syntes kunne færdiggøres, så en fattig mand kunne hjælpe sig

dermed, under 20 slettedaler. - Dernæst var vi på Plovslund mark og vurderede rugavlen, som stod høstet, til den halve gård. Mynt rug 17 traver, hver trave satte vi for 5 skæpper. Anden og tredie kiere rug, 15 traver, hver trave over hoffuet satte vi for 3 skæpper. - Dernæst blev vi påvist nogle tørv til ildebrændsel, som vi syntes at kunne være en 6 læs. Lyng: 2 læs. - Dernæst blev vi påvist i husene noget hø, som var indført, som vi syntes at kunne være en 6 læs hø. - Stævning til Eske Pedersen på Plovslund mark.

Eske Pedersen (nu Askær) fremlagde et tingsvidne af 4. august. Han mente, at ingen synsvidne burde udstedes, så vidt bygfældighed anlanger, fordi Peder Jensen for rum tid siden har haft gården i fæste.

Kendelse: Der kan ikke udstedes tingsvidne på bygfældighed.

25:

Torsdag den 25 ugust 1664:

25b:

Torsdag den 1. september 1664:

Oberst Poul Benfelds fuldmægtige Niels Pedersen i Plovslund fører vidner: 8 dage før pinse flyttede Eske Pedersen fra Plovslund med hustru og børn, kvæg og kreaturer, og ilden udslukket, og siden har der ingen folk i stilhed været i den halve gård, hvortil Eske Pedersen svarede, at han ikke vil svare længere til den halve gård end til 8 dage til pinse.

Niels Pedersen tilbød for retten Eske Pedersen den halve gård i Plovslund at måtte igen tildrage foruden al fæste over hans forrige fæstebrevs formelding.

26:

Niels Clemendsen i Løvlund, en udvurdering: Fire mænd har den 22. august været med herredsfogeden i Jørgen Christensens hus og gård i Hejnsvig. Da udvurderede de til Niels Clemendsen hans gælds betaling efter Jørgen Christensens strenge forpligt og dele (forskelligt bohav og noget korn). Så fandtes der intet mere der i boet, som kunne vurderes for penge. På marken en bygager m.m. - Det udvurderede tilbyder Niels Clemendsen nu her for

retten til Jørgen Christensen, at han kan indløse det for rede penge.

Torsdag den 8. september 1664:

Blandt de 8 mænd: Mikkel Pedersen i Vorbasse.

Eske Pedersen i Askær, et vidne: 2. pinsedag var vidnet i Plovslund i andre godtfolks nærværelse. Da så og hørte han, at Eske Pedersen og Peder Jensen i Lamborg blev forligt om afståelsen af den halve gård i Plovslund. Peder Jensen skulle lade kålhaven sætte med kål og lade høet slå og indføre i huset og lyng og tørv hjemage til gården. Men hvad husbondsafgifter eller kgl. skatter angår, dem skal Eske Pedersen betale til Vor Frues Dag (?) --- så nær som et Koling pund smør, som Peder Jensen skulle betale. Dernæst skulle Eske Pedersen have husvej til hans korn i gårdens huse der at lade det aftærskes og siden kornet hedenføre, hvor han lyster. Peder Jensen lovede Eske Pedersen 12 Rdl. til minde af gården. Han lovede at betale, så snart han kom hjem fra Kolding.

To tjenestekvinder af Askær bekræfter vidnesbyrdet.

Vidnet Hans Hansen spurgte Peder Jensen, om det ikke var sandt, hvad han havde vidnet. Peder Jensen svarede, Ja, noget deraf.

Niels Pedersen i Plovslund på vegne af obersten mente, at intet vidne burde udstedes, før obersten var blevet varslet. Men han havde ingen fuldmagt dertil. Så dommeren kendte, at der kunne beskrives tingsvidne.

28b:

Torsdag den 15. september 1664:

Blandt de 8 mænd: Niels Pedersen i Vorbasse.

Torsdag den 22. september 1664:

Peder Jensen i Lamborg, et vidne. - Stævning til Eske Pedersen i Askær og hans tjenestepiger Karen Madsdatter og Maren Nielsdatter samt til Hans Hansen i Trøllund.

Niels Jensen i Grene: De to tjenestepiger, Karen og Maren, som har vidnet om kontrakten med Eske Pedersen 2. pinsedag, var ikke til stede og

hverken hørte eller så noget deraf.

Maren Iversdatter, tjenende i Lamborg, bekræfter Niels Jensens vidnesbyrd.

29:

Peder Ebbesen i Fugelund på vegne af Peder Jensen i Lamborg, Niels Jensen i Grene og Niels Pedersen i Plovslund: At 3. pinsedag var de i Kolding hos hr. oberst Poul Benfeld og stævnedede --- Da hørte og så de, at Eske Pedersen lovede Poul Benfeld at --- holde gården i Plovslund ved magt til førstkommende Mikkelsdag. Obersten tilspurgte Eske Pedersen, hvad Peder Jensen skulle give ham til minde af gården. Han svarede, at han intet skulle have. Obersten sagde: Må jeg have det, I skal have til minde, da må I have fæstet deraf.

30:

Knud Wollesen i Alling, en opsættelse, gældssag.

Torsdag den 29. september 1664:

Torsdag den 6. oktober 1664:

Torsdag den 13. oktober 1664:

Oberst Poul Benfeld i Kolding, en dom. - Hans fuldmægtige Niels Pedersen i Plovslund ctr. Eske Pedersen i Askær. Gav ham til sag og forment, at eftersom Eske Pedersen var afflyttet af Plovslund 8 dage før Sct. Hansdag midsommer og ikke gården lovligt havde opsagt, at hvad der findes i gården, er forløben gods, eftersom Eske Pedersen havde lovet at holde gården ved magt til Mikkelsdag. Han bør betale, hvad skade og brøstfældighed der findes på gården. - Eske Pedersen er ikke mødt. - Opsat 6 uger.

30b:

Torsdag den 20. oktober 1664:

Torsdag den 27. oktober 1664:

31:

Blandt de 8 mænd: Niels Christensen i Nebel.

Eske Pedersen i Askær: Synsmænd har den 11. september været på Plovslund mark med Eske Pedersen for at vurdere noget byg, som nu stod høstet. Det var en 17 traver, 6 skp. hver. Boghveden kunne vel give 8 tønder. - Stævning til oberst Benfeld.

Eske Pedersen har stævnet oberst Poul Benfeld og Peder Jensen til dom. Gav obersten til sag, for han forholder ham hans korn, som han har sået på Plovslund mark. De stævnedede er ikke mødt. Opsat 4 uger.

31b:

Eske Pedersen har stævnet Peder Jensen for 12 Rdl. til minde af gården i Plovslund og for hvad skade, han har lidt på sit korn, fordi Peder Jensen ikke har holdt sit løfte. - Opsat 4 uger.

32:

Jens Olufsen i Almstok, en dom på vegne af Anders Madsen i Kolding, provstiskriver over Ribe stift ctr. Niels Laursen i Søgård og Hans Hansen i Trøllund, kirkeværger til Hejnsvig kirke. Han gav Niels Laursen til sag for regnskab af Hejnsvig kirke, hendes indtægter og udgifter siden fjendernes tid, og Hans Hansen for at gøre regnskab sammen med Niels Laursen for 1663. De er pligtige til at stå kirken hver for sig til rette for, hvad tiende og anden indkomst hende med rette kunne tilkomme, og de bør stå kirken til rette for al den skade formedelst deres ophold og forsømmelse med indkomsten at fordre. Item at svare kirken til, hvad bly affalden er. Opsat 6 uger.

32b:

Torsdag den 3. november 1664:

33:

Dom mellem Knud Wollesen i Kolding og Niels Christensen i Nollund og Jahan Terkelsdatter ang. sal. Niels Nielsen af Eg hans gæld efter hans brev og dokumenter. Herimod blev fremlagt en kvittering, dateret Eges mølle den 16 juni 1659, og stod underskrevet Niels Christensen Aling, egen hånd, Terkel Pedersen, egen hånd.

Dom: Kvitteringen beviser, at der er betalt med rug og anden gælds betaling. Sal. Niels Nielsen af Eg hans arvinger bør for sal. Niels Christensen Aling hans arvingers tiltale være fri.

Torsdag den 10. november 1664:

33b:

Blandt de 8 mænd: Mads Greyersen i Skjoldbjerg.

Torsdag den 17. november 1664:

Herredsfoged Jørgen Pedersen i Billund en dom ctr. Peder Norby til Donslund for 12 Rdl. - I dommers sted Hans Hansen i Trøllund. - Opsat 3 uger.

34:

Søren Madsen i Vandet, et vidne efter en registrering. - Vidner var den 18. september 1664 forsamlet i Utoft at skifte efter Jens Jensen Smeds sal. hustru Aplone Christensdatter, som boede og døde i Utoft, mellem Jens Jensen Smed på den ene side, hans stedbørn på den anden side og hans egne børn på den tredje side. De udvurderede gælds betaling, eftersom det var rette 30. dag.

Børnenes rette værger var til stede både på fædrene og mødrene side: Deres farbroder Søren Madsen i Vandel, deres morbrødre Jens Christensen i Glifstrup og Anders Christensen i Påbøl.

Først blev æsket udgæld: Søren Madsen i Vandel æskede på vegne af sine

broderbørn, Mads Nielsen, Christen Nielsen og Berit Nielsdatter, efter en registrering dateret Filskov den 17. august 1658 36 slettedaler. Der blev udtaget af boets middel til betaling en hoppe, et føl, en stud, en ko, en liden kobberkedel, en sav, en tørvespade.

Bortskyldig gæld til husbonden, til folkeløn, til Frands Jepsen i Kolding (og adskillige andre). Brændevin, som blev drukket over skiftet, 14 potter á 12 sk.

Gæld ialt 74 slettedaler 1 mk. 3 sk. - Hertil blev udvurderet en hest, 2 stude, en okse, en vogn, plov, et skab, en kiste m.m. - Det udvurderede tog Jens Jensen i Utoft til sig og lovede at betale gælden.

Det tilbageblevne skulle deles i to halvdele mellem Jens Jensen og de 6 børn. Ialt gods for 146 slettedaler at fordele, halvparten til faderen og halvparten til børnene. Nu opdelttes børnenes lod i 2 lige store lodder. Børnenes morbroder i Påbøl, Anders Christensen, tog Berete Nielsdatter til sig med hendes gods, 24 slettedaler. Søren Madsen i Vandel tog Christen Nielsen til sig med hans gods, 24 slettedaler. - Mads Nielsen skulle selv annamme sin anpart. Dog lovede Søren Madsen, børnenes rette værge, og Jens Jensen Smed at have opsyn med ham, at han ikke sit gods unyttigt forkommer, men holde det til fremtarv.

Noget korn fordeles. Moderes klæder fordels.

Den afdødes begravelse har kostet til øl og brændevin, præst, degn og andre omkostninger 15 slettedaler.

Jens Jensen Smed tilbød dem at søge og lede, om mere kunne findes, som bør skiftes.

39b:

Jens Jensen Smed i Utoft, et afkald. - Søren Madsen i Vandel på vegne af sine 2 broderbørn, Christen Nielsen og Berete Nielsdatter, barnefødt i Filskov, og Mads Nielsen, også født i Filskov, gav Jens Jensen Smed afkald for al den arvelod, som de 3 børn kunne tilkomme efter deres salige fader Niels Madsen, som boede og døde i Filskov, og efter deres moder Aplone Christensdatter, som boede og døde i Utoft.

40b:

Den 28. januar faldt en dom mellem Jens Olufsen i Almstok og Grindsted

sognemænd: Efterdi her ikke fremlægges K.M. forordning, at adelige tjenere skal køre med disse fremmede herrer, og ikke heller recessen tilholder adelige tjenere at køre i K.M. ægter, medmindre kongen og dronningen rejser selv her igennem landet, frikendes de.

Den 26. maj faldt en dom mellem Jens Olufsen og Grene sognemænd og herredsfogeden Jørgen Pedersen: De frikendes med samme begrundelse.

41:

Twistigheden ang. gæld mellem Peder Norby til Donslund og fru Dorete Fris er opsat 6 uger.

Torsdag den 24. november 1664:

Torsdag den 1. december 1664:

Torsdag den 8. december 1664:

41b:

Jens Olufsen i Almstok, en dom på vegne af provstiskriver Anders Madsen (opsat fra 27/10). - Herimod mødte i rette Niels Laursen i Askær og svarede: Erbød sig til regnskab med Anders Madsen, når han vil fremlægge retlig kirkeregnskaber, som er gjort før fjendernes tid, og Niels Laursen måtte få sin betaling for, hvad Hejnsvig kirke da blev ham skyldig, eftersom kirkebogen i den fjendtlige tid er blevet borte for mig så vel som mine egne bøger og breve.

Hans Hansen i Trøllund erbød sig til regnskab, så vidt den ham vedkommer, nemlig for 1663.

Dom: Efterdi Niels Laursen og Hans Hansen erbyder sig til regnskab, så skal de gøre regnskab hver for sin anpart.

42b:

Eske Pedersen i Askær, en dom ctr. Peder Jensen i Lamborg. - Fremlagde tingsvidner af 4/8 og 8/9 og skriftligt indlæg: Peder Jensen skylder mig 12

rdl. til minde af den halve gård. Kræver dem betalt. Mener, at Peder Jensens villige vidnesbyrd af Niels Jensen i Grene, hans egen broder, og hans tjenestepige samt Niels Pedersen i Plovslund, afvundet af sin egen husbonds mundheld, ej bør komme mig til forhindring eller afkortning på min retmæssige anfordring, eftersom Peder Jensen selv har stået for tings dom og ikke har kunnet benægte sin akkord med mig. Han har forpligtet sig til at skaffe mig husvej til hvad korn, jeg har sået der på stedet, og lade det aftærskes der, hvori han har været mig forhinderlig ---

Peder Jensen fremlagde tingsvidner af 22/9 samt sit skriftlige svar: Han tiltales for 18 slettedaler til minde af gården. Eske Pedersens tjenestepiger har vidnet,, men der er ført vidner på, at de ikke var til stede, da aftalen blev indgået. Eske Pedersen har selv bekendt for oberst Poul Benfeld, at han ingen minde skulle have. Mener, at ingen retsindig dommer kan eller bør tilkende Peder Borg de 18 daler at betale.

Kendelse: Der er adskillige tingsvidner i sagen, og nogle strider mod hinanden. Sagen henvises til overdommeren.

Torsdag den 15. december 1664:

Torsdag den 22. december 1664:

(Mikrofilm 31492)

Slavs herreds tingbog 1665

1b:

Ransnævninger:

Christen Jørgensen i Horsbøl,
Christen Pedersen i Hindum,
Niels Madsen i Elkær,
Hans Pedersen i Vorbasse.

Helligbrødenævning:

Iver Pedersen i Grindsted,
Niels Jensen i Grene,
Thomas Jessen i Vorbasse,
Peder Andersen (?) i Hejnsvig.

2:

Anno 1665 den 12. januar:

Jørgen Pedersen i Billund, dommer,
Jens Olufsen i Almstok, skriver,
De 8 vindesmænd er Niels Christensen i Mayvig, Niels Laursen i Søgård,
Niels Nielsen i Morsbøl, Mads Matisen i Hindum, Søren Pedersen i Elkær,
Peder Matisen i Silkeborg, Christen Jørgensen i Horsbøl, Jens Clemendsen i
Sønderby.

Velbyrdige frue Dorete Friis, sl. Mogens Munks til Ørenhoved, en dom ved hendes fuldmægtige Anders Kjeldsen på Møltrup ctr. Peder Norby til Donslund for gæld på 100 rdl iflg. obligation til Mogens Munk. - Peder Norby mødte og svarede, at han ikke var ved penges middel så hastigt, men kunne vel betale af sit jordegods beliggende i Øster herred (Øster Horne

herred) i Horne og Torstrup sogne, som er besat og vel ved magt. Ellers kan han tilbyde til betaling det, som Laurids Skindkjøl (Skinkel) til Gerskov skylder ham. - Dom: Han skal betale inden 15 dage; ellers indvisning ved gode mænd.

4b:

Hans Mogensen i Galsthoved, et vidne og skøde. - Hr. Peder Clausen i Aal præstegård og hans hustru Maren skyldte Hans Mogensen 24 rdl. Til betaling har de afhændet ham en gård i Vittrup i Lindknud sogn, som Christen Pedersen sidst påboede og nu står ganske øde, hvilken gård Maren Nielskone i Obeling blev udtaget i hendes gælds betaling efter sal. Erik Juels død iflg. et dokument dateret Viborg juni 1657 med kommissæren velbyrdige Erik Limoust og Niels Postbjergs egne hænder underskrevet og nu siden er hendes datter forn. Maren hr. Peders arveligt tilfalden iflg. dokumentets formelding, dateret Obeling 28. oktober 1663, underskrevet Christen Nielsen.

6:

Jens Jensen i Klink, et vidne. - For retten fremstod Jens Christensen, barnefødt i Horn Gren, og kendte sig fuldkommen at kunne være sin egen værge, og eftersom sal. Peder Jensen i Filskov hidtil har været hans værge og haft hans gods og arv under værgemål, så begærer han nu af sin farbroder Jens Jensen i Klink og hans morbroder Jesper Jensen i Nygård, at han må selv tage sit gods til sig. Han lover at holde sin farbroder skadesløs.

6b:

Hans Christensen i Hiuel, et afkald på vegne af sal. Peder Jensen, som boede og døde i Filskov, hans børn og arvinger. - Jens Christensen gav afkald på den arv, der var tilfaldet ham efter hans sal. farbroder og sal. Peder Jensen i Filskov. Den har Peder Jensens børn udbetalt ham.

7:

Niels Pedersen i Plovslund på vegne af oberst Poul Benfeld har stævnet

Niels Jensen i Grene, Niels Madsen i Elkær og Christen Lauersen i Plovslund for resterende skyld og landgilde og 4 rdl. til arbejdspenge af hver gård. - Opsat 6 uger.

Peder Ebbesen i Pugelund, et vidne efter et overdragelsesbrev. - Hr. Peder Clausen i Aal præstegård: Han og hans hustru Maren var blevet Peder Ebbesen skyldig 110 rdl. Til betaling overdrages en gård i Hovborg, Lindknud sogn, som Jørgen Jensen og Jep Sørensen sidst påboede; den østreste gård i Hovborg. Den står nu øde. Maren Nielskone i Obeling blev udlagt gården i hendes gælds betaling efter sal. Erik Juels død efter lodsedlens formelding, dateret Viborg juni 1657. Den er siden tilfaldet hendes datter, Maren hr. Peders. - "Vore kære svoger" Niels Nielsen i Hiebue har underskrevet til vitterlighed. Maren Nielsdatter ligeledes.

9:

Torsdag den 19. januar 1665:

Torsdag den 26. januar 1665:

Torsdag den 2. februar 1665:

9b:

Torsdag den 9. februar 1665:

Torsdag den 16. februar 1665:

Torsdag den 23. februar 1665:

Torsdag den 2. marts 1665:

Torsdag den 9. marts 1665:

Torsdag den 16. marts 1665:

Torsdag den 23. marts 1665: Skærtorsdag

Torsdag den 30. marts 1665:

Torsdag den 6. april 1665:

10:

Torsdag den 13. april 1665:

Torsdag den 20. april 1665:

Torsdag den 27. april 1665:

Samme dag faldt en opsættelse mellem Peder Thorsen i Teyning på vegne af Niels Christensen Kjærgaard og sal. kaptajn Christian Denckerts arvinger vedr. gæld. Opsat 6 uger.

Torsdag den 4. maj 1665:

Torsdag den 11. maj 1665:

10b:

Torsdag den 18. maj 1665:

Torsdag den 25. maj 1665:

Torsdag den 1. juni 1665:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Fitting. (Kun 2 mænd nævnt).

Torsdag den 8. juni 1665:

Christen Norby til Lundrup hans fuldmægtige Niels Christensen Smed, et vidne. - Synsmænd (bl.a. Frands Mortensen i Donslund hedeuse og Peder Mortensen i Donslund mølle) har været opnævnt til at syne, hvad dem blev påvist af Christen Norby eller hans fuldmægtige i eller ved Baldersbæk. Der

har stået 4 huse på stedet, nemlig salshuset syd i gården på 18 (?) fag, ladehuset nord i gården på 6 fag, et hus østen i gården på 8 fag og et hus vesten i gården på 6 fag. De fandtes aldeles øde, nedbrudt og bortført. - I april 1664, da Peder Laursen Thybo fik Baldersbæk i fæste af Christen Norby, da stod de 3 af husene på stedet, men det vestre hus var da mesten part bortført og nedfaldet.

Niels Laursen i Søgård og Peder Mortensen i Donslund mølle vidner: At Peder Laursen Thybo i Fitting hans folk rejste ned til Baldersbæk at ville slå græs, og endnu idag fandtes gamle høstakke på åstederne.

Stævning i Slav til Peder Laursen Thybo.

11b:

Niels Christensen Kjærgaard i Mosbøl hans fuldmægtige Peder Thorsen i Tynding, en dom. - Landstingsstævning af 15/3 til sal. kaptajn Christian Dinckers arvinger og kreditorer for en anselig sum penge skyldig til daværende løjtnant Janum Partum (?), overdraget til Niels Kjærgaard. - Sagen er opsat 18/5 og 1/6. - Niels Christensen fremlagde et overdragelsesbrev fra Johan Pertin, forrige løjtnant under kaptajn Dinckers kompagni, at eftersom Niels Christensen Kjærgaard, boende i Mosbøl i Strellev sogn, har nu i min nød og trang forstrakt mig med en anselig sum penge, og jeg ham ikke med rede penge kan contentere, hvorfor jeg til ham har udlagt og overdraget et brev af kaptajn Dincker, dateret 6/5 1646, hvilket Niels Kjærgaard må gøre sig så nyttigt, som han bedst kan. - Kaptajnens obligation på 139 rdl. fremlægges. - Dom: Kaptajnens arvinger og kreditorer er påråbt 3 gange, og ingen er mødt i retten. Niels Christensen Kjærgaard bør ved gode mænd have indvisning i kaptajnens jordegods i Slavs herred.

15:

Niels Laursen i Askær og Peder Pedersen i Klink var den 16. december 1664 forsamlet i Vorbasse Nebel rette 30. dag efter sal. Niels Christensen --- som havde sin værelse i Vorbasse Nebel, efter hans efterlevende hustru Ane Hansdatters begæring at registrere boet og skifte mellem hende og sal. Niels Christensens arvinger. Overværende: Frands Mortensen i Donslund hedehuse på vegne af sin hustru Maren Christensdatter. - Noget bohave

udsættes for hans ligkiste og begravelse. Der var ikke mere at registrere. Og Anne Hansdatter tilbød løgel og lås, om mere kunne findes.

15b:

Torsdag den 15. juni 1665:

Eske Knudsen i Dal, en registrering. - Den 10. juni 1665 var Peder Christensen i Hindum og Bennet Jensen i Dal forsamlet i Dal efter Eske Knudsens begæring at skifte efter sal. Ane Eskes mellem Eske Knudsen og hans 3 børn, Knud, Niels og Karen. - Overværende: Gyde Jørgensen i Slav på mødrene side (?) og i fogedens sted Niels Christensen i Mayvig. - Ialt 168 daler 2 mk. 12 sk. deles mellem fader og børn.

17:

Torsdag den 22. juni 1665:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Fitting.

Torsdag den 29. juni 1665:

Blandt de 8 mænd: Christen Andersen i Vorbasse.

Peder Laursen i Fitting, en opsigelse. Han opsigde til 4. ting Baldersbæk, som han havde i fæste. Årsagen er, at heden til gården er afbrændt, så der er ingen tørvegrøft eller lyngslæt dertil. - Stævning til Christen Norby til Lundrup.

17b:

Jens Olufsen i Almstok opsigde til 4. ting gården i Almstok til førstkommende faredag, formedelst jeg nu er udlagt fra kgl. maj., så jeg ingen frihed må nyde for min bestilling, som jeg tilforn har haft, men nu enten at gøre ægt og arbejde eller mange arbejdspenge derfor. - Stævning til Anders Madsens forpagter i Forum og til Anders Madsen (hans husbond) i Kolding.

18b:

Torsdag den 6. juli 1665:

Christen Norby til Lunderup ctr. Peder Laursen Thybo i Fitting ang. Baldersbæk.

Torsdag den 13. juli 1665:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Fitting.

Torsdag den 20. juli 1665:

Torsdag den 27. juli 1665:

Torsdag den 3. august 1665:

19:

Torsdag den 10. august 1665:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Fitting.

Torsdag den 17. august 1665:

Blandt de 8 mænd: Mads Greyrssen i Skjoldbjerg.

Torsdag den 24. august 1665:

Torsdag den 31. august 1665:

19b:

Niels Pedersen i Plovslund ctr. Søren Enevoldsen, tjenende i Utoft, for lejermål, han har bedrevet i Mayvig med Ane Madsdatter, som da hos ham tjente.

Jørgen Pedersen i Billund ctr. Peder Norby til Donslund for gæld. Opsat 6 uger.

Oberst Poul Benfeld i Kolding ved fuldmægtig Niels Pedersen i Plovslund ctr. Søren Jenuoldsen, som tjente i Mayvig, for lejermål. Opsat 6 uger.

Torsdag den 7. september 1665:

20:

Torsdag den 14. september 1665:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Fitting, Las Christensen i Nebel.

Torsdag den 21. september 1665:

Torsdag den 28. september 1665:

Torsdag den 5. oktober 1665:

Torsdag den 12. oktober 1665:

Blandt de 8 mænd: Las Christensen i Donslund.

Oberst Poul Benfeld ved fuldmægtig Niels Pedersen i Plovslund, en dom. Stævning til Søren Enevoldsen i Utoft for 12 rdl. i lejermålsbøde for lejermål, han har bedrevet med Ane Madsdatter, som tjente hos ham i Mayvig.

Niels Pedersen fremlagde attest fra sognepræst Cornelius Jørgensen: Eftersom mandhaftige hr. oberst Benfelds fuldmægtige, velagte ungarl Niels Pedersen i Plovslund er begærende på oberstens vegne så sandfærdige relationer om Søren Enevoldsen og Ane Madsdatter, som begge tjente i Mayvig forleden år, deres lejermål, så er de begge åbenbarligen afløst i Grindsted -- kirke, og hun første gang for menigheden udlagde til sin barnefader Søren Enevoldsen, og siden da han blev absolveret for menigheden vedgik sig med forn. Ane Madsdatter at have avlet dette barn,

som hun ham havde udlagt for til barnefader. Det så at være passeret i Grindsted kirke bekræfter jeg underskrevne, Grindsted den 27. september 1665, Cornelius Jørgensen Horin.

Dom: Han skal betale sine bøder.

21b:

Torsdag den 19. oktober 1665:

Torsdag den 26. oktober 1665:

Torsdag den 2. november 1665:

Blandt de 8 mænd: Niels Pedersen og Hans Pedersen i Vorbasse, Søren Enevoldsen i Almstok.

Steffuen Christensen i Kolding hans fuldmægtige Jens Olufsen i Almstok ctr. Peder Norby til Donslund for gæld. Opsat 6 uger.

Samme ctr. sal. Bertel Pedersen, født i Vorbasse, hans arvinger for gæld. Opsat 6 uger.

22:

Samme ctr. Maren sal. Hans Bruuns efterleverske med hendes rette lavværge Søren Christensen for gæld. Opsat 6 uger.

Samme (?) ctr. Mette Hanskone i Høllet (?) for gæld. Opsat 6 uger.

Torsdag den 9. november 1665:

Torsdag den 16. november 1665:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Fitting.

6-høring: Mads Pedersen i Nebel, Lauers Hansen ibidem, Peder Madsen i Hejnsvig, Jens Bertelsen i Trøllund, Jens Jensen i Klink, Niels Hansen.

Enevold Munk til Urup, et vidne. Stævning til Hans Hansen i Urup, som tjente i Donslund mølle i sommer og da stedte sig med Enevold Munk, og da gav ham 10 sk. til fæstepenge. Han lod ham fordele med 6-høring, fordi han ikke har holdt sit løfte om at tjene på Urup fra Mikkelsdag 1665.

22b:

Jens Jensen i Klink, et vidne på vegne af sin søster Eletz Jensdatter, boende i Kærbøl. - Niels Jørgensen, nu boende i ---, på sine egne og sin søster Karen Jørgensdatters vegne gav deres stedmoder afkald for al den arvelod, som jeg Niels Jørgensen og min søster Karen Jørgensdatter, som nu tjener i Ringgive sogn i Langlund kunne tilfalde efter vores sal. moder og fader, som boede og døde i Kjærbøl. Denne arvelod har vor stedmoder Erletz Jensdatter betalt os.

Niels Hansen i Horn præstegård, et vidne efter en registrering: Anno 1659 den næste mandag før St. Søren's dag var vi, Søren Nielsen i Urup og Jens Moredsen i Nollund hede hus forsamlet i Urup Kierbol, som Jørgen Hansen iboede og fradøde, efter hans efterlevende hustru Eletz Jensdatters begæring for at skifte mellem Eletz Jensdatter og hendes 2 stedbørn Niels Jørgensen og Karen Jørgensdatter og udvordere deres gods, som de har arvet efter deres sal. moder, og skifte mellem dem og deres andre søskende. - Overværende: Deres farbroder og ægte værge Niels Hansen i Horne (?) præstegård. På Eletz Jensdatters vegne hendes broder Peder Jensen i Filskov. - Til Niels og Karen udsattes for deres mødre arve 2 okser og 4 slettedaler i rede penge. De skal have 3 rdl. af den arv, som blev udsat til deres stedmoders broder Jens Jensen efter hans sal. broder Niels Jensen. De skal også have 6 mk. hos Clemend Nielsen, født i Grene; som han skyldte deres sal. fader. Summa 24 slettedaler. - Der registreres derudover husdyr og bohaver for 62 slettedaler, halvdelen til Eletz Jensdatter og halvdelen til børnene. Børnenes portion deles i 10 søsterlodder á 3 slettedaler 8 sk. Der kastes lod om fordelingen.

25:

Anders Madsen, forvater på Forup og provstiskriver over Ribe stift, hans

fuldmægtige Jens Olufsen i Almstok. Gældssager i Fitting og Vorbasse.
Opsat 6 uger.

25b:

Torsdag den 23. november 1665:

Torsdag den 30. november 1665:

Torsdag den 7. december 1665:

Torsdag den 14. december 1665:

Blandt de 8 mænd: Niels Pedersen og Hans Pedersen i Vorbasse.

26:

Anders Thomsen i Gildbjerg, en registrering. - Vidnerne var den 5. december forsamlet i Gildbjerg i den gård, som sal. Maren Sørensdatter iboede og fradøde, efter hendes husbond Anders Thomsens begæring for at skifte efter sal. Maren Sørensdatter og udlægge til gælds betaling og sikfte det tiloversblevne mellem Anders Thomsen og hans datter Kirsten Andersdatter. Det var rette 30. dag. - Registrerede husdyr, bohave og korn beløb sig til 103 daler. - Gældsposter: adskillige. Heraf 2 slettedaler for brændevin drukket over skiftet. Gæld ialt: 137 slettedaler. - Da eftersom gælden befandtes at være større, end godset kan tilstrække at betale med, dersom den fjerde part ikke kan afståes, da har alle kreditorer godvilligt efterladt hver en fjerdepart. Bohavet fordeles i forhold dertil. - Anders Thomsen tilbød løgel og lås, om mere kunne findes, som burde registreres.

29b:

Steeen Christensen, borger i Kolding, en dom (opsat fra 2/11). - Stævning til Niels Pedersen og Hans Pedersen i Vorbasse med deres søster Maren Pedersdatter for en sum penge, deres sal. broder Bertel Pedersen skyldte Hans Sørensen i Vorbasse iflg. gældsbrev, som blev udlagt til Steffen Christensen ved skiftet i Nebel. - Stævning til Søren Christensen i

Rankenbjerg og hustru Maren Christensdatter, sal. Hans Bruun Skræders efterleverske for 12 slettedaer. - Stævning til Peder Pedersen i Hejnsvig og hustru Sara Nielsdatter for 10 mk.

Steffen Christensen fremlagde sal. Bertel Pedersens gælds brev til Hans Sørensen på 20 slettedaler. De 8 daler skulle betales til Philipi Jacobi dag eller "det første, den svenske armé er udrejst her af Jylland", og de resterende 12 slettedaler $\frac{1}{2}$ år senere. Brevet er dateret 19. april 1658 og har påskrift at være læst den 12. oktober (?) 1660 i Nebel ved skiftet af sal. Hans Sørensens bo.

Steffen Christensen fremlagde sin regnskabsbog: År 1657 den 11. juli gjorde jeg regnskab med Maren Hans Skræders, da blev hun mig skyldig penge 2 slettedaler 1 mk. Samme tid for 4 pund tobak 5 mk. 12. sk., en kape, 22 alen lærred, et brev kanpper, et stk. bengel. Summa 12 slettedaler 10 sk. - 1656 den 22. september, Sara Nielsdatter 10 mk.

Niels Pedersen og Hans Pedersen mødte og fremlagde en kundskab: Vidner (Widest (?) Pedersen i Nebel, Laurs Christensen i Vorbasse, Søren Madsen i Hølled (?), Thue Hansen i Skødebjerg) forklarer, hvad der passerede den 10. september 1659, da de lod deres broder Bertel Pedersen i Vorbasse begravet. De var hos på Vorbasse kirkegård den 10. september 1659, så og hørte, at Niels Pedersen og Hans Pedersen kastede en løgel på graven, hvor deres sal. broder Bertel Pedersen blev begravet, og ganske vedersagde og fragik al arv og gæld på deres egne så vel som deres medarvingers vegne. Dog uanset at vores sognepræst intet var til stede formedelst den bedrøvelige krigstilstand. Dette forskrevne --- bekræfter vi med vores hænder, bare mærk (bomærker?), underskrifter, efterdi vi ikke nu har vores signeter til stede, og videre vil være gestændig, om behov gøres. Actum Vorbasse den 21. september 1659.

Steffen Christensen svarede og forment, at sådan klachet kundskab og bænkebrev, som ikke er bevist enten med sognepræstens bevis eller lovligt tingsvidne, at være vedersaget ikke at komme til nogen forhindring imod retfærdige skadesløsbrev og forpligt.

Niels Pedersen og Hans Pedersen svarede, at Steffen Christensen skulle fremlægge lodseddel derpå, at det brev var ham udlagt i hans gælds betaling til skifte i Nebel efter sal. Hans Sørensen.

Steffen Christensen svarede, at efterdi herredsfoged Jørgen Pedersen selv overværede skiftet, da breve blev udlagt, og selv leverede mig det i hænde, at det var lodseddel nok.

Søren Christensen mødte at svare på vegne af sin hustru Maren sal. Hans Bruun Skræders, at efterdi han ikke var mødt med sin bog i rette tide, da vidste han eller hans hustru ikke at lide nogen tiltale derfor.

Dom: Efterdi Steffen Christensen ikke fremlægger lodseddel eller skiftebrev eller fuldmagt, at den gæld er ham udlagt i hans gælds betaling, og Niels Pedersen og Hans Pedersen fremlægger dannemænds kundskab med deres mærker og hænder at have ganske fragået arv og gæld efter deres sal. broder Bertel Pedersen, så frikendes de. - Tiltalen til Søren Christensen og hustru: K.M. forordning tilholder, at alle købmandes intet længere skal gælde end år og dag, dersom de ikke bekræftes med hånd eller segl eller lovligt bevis. Og Søren Christensen og hustru det fragår og ved sig intet at være ham skyldig. De frikendes. - Steffen Christensen saggiver Sara Nielsdatter og hendes mand Peder Pedersen for 10 mk. De er ikke mødt i retten. De skal betale.

33:

Torsdag den 21. december 1665:

(Mikrofilm 31492)

Slavs herreds tingbog 1668

1:

Anno 1668 den 5. januar er denne tingbog forordnet til Slaugs herredsting, hvori findes halvtredsindstyve og otte blade papir igennemdraget, numereret og forseglet, hvilke tingskriver Jens Olufsen siderne fra øverst til neders at fuldskrive og sig ikke tilfordriste at skrive for retten på noget løst papir, men straks i tingbogen indføre, hvis som --- for ting og dom passerer det hele år igennem, samt sig ellers med brevpenge og i andre måder efter forordning forholde under straf som vedbør. Til vidnesbyrd med mit signet og egen hånd, Koldinghus ut supra (Underskrift).

1b:

Ransnævning er:

Eskel Hansen i Hindum,
Peder Nielsen i Grindsted,
Niels Pedersen i Plovslund,
Søren Jensen i Vorbasse.

Helligbrødesnævninger er:

Anders Christensen i Dal,
Niels Christensen i Grene Krog,
Søren Christensen i Rankenbjerg,
Peder Pedersen i Klink.

2:

Anno 1668 den 9. januar:

Den dag blev ingen ting holden.

Torsdag den 16. januar 1668:

Jørgen Pedersen i Billund dommer, Jens Olufsen i Dal skriver. De otte vindesmænd er Bertel Mortensen i Morsbøl, Hans Jensen, Niels Mortensen, ibidem, Niels Nielsen, Jakob Iversen, ibidem, Christen Jørgensen i Horsbøl, Eske Pedersen i Askær, Peder Laursen i Almstok.

Torsdag den 23. januar 1668:

2b:

Torsdag den 29. januar 1668: (!)

De 6 høringer er Christen Benetsen i Hejnsvig, Jens Bertelsen i Trøllund, Peder Pedersen i Klink, Grauers Pedersen i Fugdøl, Søren Mortensen og Peder Mogensen i Klink.

Torsdag den 6. februar 1668:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Almstok.

3:

Torsdag den 13. februar 1668:

Anders Madsen, forvalter på Farup, hans fuldmægtige Peder Laursen i Almstok, en dom (opsat fra 29/12-67) ctr. Hans Hansen i Trøllund og Niels Laursen i Søgård. - Peder Laursen fremlagde skriftligt indlæg: De rester med kirkens regnskab af Hejnsvig sogn i mange år. Mener, at de straks bør gøre deres kirkeregnskab klart eller lide dele.

Hans Hansen og Niels Laursen mødte og svarede, at det ikke skulle dem overbevises, at Anders Hansen eller nogen har været ved Hejnsvig kirke og begæret regnskab, men når han vil komme til kirken og bese kirkens store fornødenhed, så vil de gerne gøre regnskab for den ringe del, de har fået på kirkens vegne.

Dom: De bør gøre deres regnskab på tilbørlige steder, når Anders Madsen derom dem anmoder eller besøger.

4b:

Peder Laursen i Almstok, en dom ctr. Anders Wollesen i Fitting om 9 slettedaler 15 sk. og 2 tdr havre eller 2 slettedaler i stedet. - Dom: Han er ikke mødt. Skal betale.

5:

Torsdag den 20. februar 1668:

6-høring.

Torsdag den 27. februar 1668:

Gyde Jørgensen i Slav er tinghører (det er han undertiden, uden at det bliver nævnt i denne ekstrakt).

Niels Pedersen i Plovslund, et synsvidne på vegne af hans husbond. - Synsmænd (bl.a. Jens Madsen i Nebel, Hans Mortensen og Niels Jensen, ibidem): Opmeldt til at syne i Vorbasse et hus, som var nyligt opbygget, som Peder Bertelsen ibor. Blev påvist den nørre ende, der fattes tømmer og lerlykke, at færdiggøre for ikke mindre end 3 mk. En ny mønning af lyng og tørv, kan ikke færdiggøres for under 4½ mk. Et fag hus at opbygge af nyt m.m. - Stævning til Peder Bertelsen.

6:

Torsdag den 5. marts 1668:

6-høring (bl.a. Jakob Madsen i Skjoldbjerg).

Gyde Jørgensen i Slav har stævnet hr. Cornelius Jørgensen i Grindsted præstegård. Gav ham til sag efter Koldinghus jordebog for halvfemte rdl. 10 sk. og skyld og landgilde af præstegården. - Opsat 6 uger.

6b:

Peder Matisen i Silkeborg, et vidne. - Mette Jørgensdatter i Silkeborg og Karen Sørens datter i Grene Krog: Natten mellem søndag og mandag for 3 uger siden bortrømte Christen Pedersen fra sin tjeneste i Silkeborg i sin husbond Peder Matisens fravær i mørke og mulm og med sig borttog uden hjemmel og minde et par vadmelklæder og 6 alen hørgarns lærred og noget læder af et bindsel og en --- kniv.

Torsdag den 12. marts 1668:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Almstok.

7:

6-høring.

Peder Matisen i Silkeborg fremlagde tingsvidne af 5. marts og fordelte emd 6-høring Christen Pedersen, fordi han ulovligt er undveget og har medtaget klæder og andet.

7b:

Jørgen Pedersen i Billund, herredsfoged, et stokkenævn. I den sag var Niels Christensen i Grene Krog tingholder. - 24 dannemænd (fra Vorbasse sogn: Mads Greyrsen i Skjoldbjerg, Gyde Jørgensen i Slav, Niels Pedersen og Hans Pedersen i Vorbasse, Willem Jessen, ibidem, Søren Christensen i Rankenbjerg, Claus Jørgensen i Høllet) vidner: Jørgen Pedersen har begæret skudsmål og stokkenævn, hvorledes han har skikket sig før fjendernes tid, i fjendernes tid og siden fjendernes tid og så længe, han har været herredsfoged i Slavs herred. De 24 dannemænd og menige herredsmænd, som den dag søgte ting, vidner, at Jørgen Pedersen har skikket og forholdt sig, som en ærlig dannemand vel egner og anstår i alle måder, både på Kgl. Maj. ting og andre steder, og eftersom Slavs herred er et fattig, ringe herred, ikke uden fire små sogne og de tre sogne mesten halvparten øde og har ingen indkomst af herredet for sin bestilling og bor på adelens stavns, og nu

forleden sommer før Sct. Olufs dags tide om nattetide er der nogle ryttere kommet i hans hus og gård og ham selv og hans hustru og folk bagbunden, slagen ynkeligt og ilde medhandlet og sønderslaget hans kister og skrin og skabe og en stor del af hans formue og gods bortrøvet, som vi har hørt og spurgt og er bevidst, hvorover han fattige mand er kommet meget til agters.

8b:

Torsdag den 26. marts 1668:

Torsdag den 2. april 1668:

Blandt de 8 mænd: Mads Gregersen i Skjoldbjerg og Peder Ebbesen i Hovborg.

Torsdag den 9. april 1668:

9:

Blandt de 8 mænd: Søren Jensen i Vorbasse, Willem Jessen, Thomas Jessen, Niels Pedersen og Hans Pedersen. Peder Laursen i Almstok.

Torsdag den 16. april 1668:

Blandt de 8 mænd: Mads Pedersen, Laus Hansen, Niels Jensen og Christen Jensen i Nebel.

Gyde Jørgensen i Slav, delefoged, en dom (opsat fra 5/3) ctr. hr. Cornelius Jørgensen for halvfemte rdl. 10 sk. - Cornelius Jørgensen svarede og formente, at han bør søges ved gejstlig ret. Gyde Jørgensen svarede, at eftersom præsten giver kvartalsskatter, så bør han også give skyld og landgilde, til anderledes bevises. - Dom: Eftersom hr. Cornelius Jørgensen er en præstemand og han skyder sig til gejstlig ret, så kan han ikke dømmes, før end han er henvist til verdslig ret.

10:

Velbyrdige Preben Brade til Engelsholm hans fuldmægtige Erik Madsen, foged på Engelsholm, et vidne. - For retten fremstod Eskel Hansen i Hindum og Peder Christensen ibidem: Las Christensen er frarømt med, hvad han havde, fra den trediedels gård i Hindum, som han påboede. Og ikke siden den tid (for godt 8 dage siden) har der været ild eller lys i huset.

10b:

Torsdag den 23. april 1668:

Blandt de 8 mænd. Peder Laursen i Almstok.

Gravers Pedersen i Fugdal, et vidne. For retten fremstod Kirsten Graverskone og Christen Graversen i Fugdal: For nogle år siden var Hans Mortensen i Vorbasse Nebel i Fugdal hos Gravers Pedersens. Han lovede at betale Gravers Pedersen 10 mk., som Hans Mortensens sal. fader Morten Sørensen i Nebel skyldte Gravers Pedersen. - Stævning til Hans Mortensen i Nebel.

11:

Fredag den 1. maj 1668: (Næst efter Kristi Himmelfarts Dag).

Torsdag den 7. maj 1668:

Blandt de 8 mænd: Frands Mortensen i Donslund hedehus.

Torsdag den 14. maj 1668:

11b:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Almstok, Mads Pedersen i Nebel.

Hans Mortensen i Nebel, et vidne. - Ane Mortens i Nebel og Maren Hanskone ibidem vidner: Hans Mortensen skylder slet intet til Gravers Pedersen i Fugdal.

Torsdag den 21. maj 1668:

Blandt de 8 mænd: Gyde Jørgensen i Slav, Mads Greyrsen i Skjoldbjerg.

12:

Bertel Mortensen i Morsbøl, kirkeværge til Grindsted kirke, en dom. På hans vegne hans fuldmægtige Jens Olufsen i Dal. Sagen var opsat fra 9. april.. - Sagsøger Christen Jørgensen i Horsbøl, forrige kirkeværge til Grindsted kirke, for en sum penge, han er blevet kirken skyldig efter kirkebogens formelding. Han fortrykker sig med pengene og vil ikke betale. - Jens Olufsen fremlægger Grindsted sogns kirkebog. - Til svar fremlægger Christen Jørgensen et meget langt (og vanskeligt læseligt) indlæg, hvor han bl.a. påstår at noget i kirkebogen er blevet raderet og makuleret. En af posterne er et udlæg i 1665 til Lindeballe kirke til hjælp ved dens reparation. Fremlagde også en kvittering på 4 kvartalers prinsessestyr samt en skriftlig kundskab af Jens Olufsen i Dal (sagsøgerens fuldmægtige), der bevidner at have set og hørt, at Christen Jørgensen for retten har leveret 12 slettedaler til Gyde Jakobsen, kirkeværge til Lindeballe kirke.

Sentens til dommen på blad 23 i bogen.

15b:

Torsdag den 28. maj 1668:

Torsdag den 4. juni 1668:

Blandt de 8 mænd: Viste Knudsen i Moesgård.

Torsdag den 11. juni 1668:

Torsdag den 18. juni 1668:

16:

Mikkel Jensen i Jerrik, et afkald. - Peder Gydesen i Eg på vegne af sin hustru Apelone Jensdatter gav hendes broder Mikkel Jensen afkald for al

den arvelod, der kunne tilfalde hende efter hendes sal. fader og moder. - Jens Jensen, barnefødt i Debel, Ottrup sogn, gav Mikkel Jensen, hans norbroder og rette værge, afkald på arvelod efter sin sal. moder Maren Jensdatter, som boede og døde i Ansager, og efter sin sal. morbroder Niels Jensen og sin moster Karen Jensdatter.

16b:

Torsdag den 25. juni 1668:

Velbyrdige Preben Braa til Engelsholm ctr. Eskel Hansen i Hindum og Las Christensen ibidem. Opsat 6 uger.

Hr. Cornelius i Grindsted ctr. Christen Mikkelsen i Hejnsvig. Opsat 6 uger.

Fredag den 3. juli 1668:

Blandt de 8 mænd: Gyde Jørgensen i Slav.

17:

Velbyrdige mand Hans Rostrup til Juelingsholm hans fuldmægtige Christen Henriksen i Givskud, et vidne. - Han forbød til 3. ting nogen mand, som har ført ulovlig sæd i den gode mands jord i Nollund, at høste, pløje og afføre noget af dette korn. Han tilbød frøgæld, om nogen havde sået uafvidende uden den gode mands minde.

Torsdag den 9. juli 1668:

17b:

Hans Christensen i Hiuel, et vidne på vegne af Kirsten Pedersdatter i Skærlund. Stævning til velbyrdige Jakob Ulfeld til Karstoft, Guermand Byresens hustru Lisbeth Pedersdatter i Skærlund (og adskillige andre). - Vidner bekræfter, at Kirsten Pedersdatter i Skærlund såede rugsæden forleden år om Mikkelsdag til den halve gård i Skærlund, hun og hendes sal. mand Peder Nielsen iboede. Og siden hendes sal. mand døde, holdt hun

gården ved hævde og lige med bygning og avling, så god som den var, da hendes sal. mand døde, og betalte skyld og landgilde, ægt og arbejde. Hvad øde jord Kirsten Pedersdatter beskyldes for at have ladet bruge, den har hun også betalt K.M. skatter for øde jord.

18:

Anders Andersen, forvalter på Skovgård, får dom over Christen Laursen i Sønderby, Jens Clemendsen, Peder Pedersen ibidem, Anders Nielsen og Iver Pedersen og Søren Thomsen i Grindsted for resterende skyld og arbejdspenge. De skal betale.

18b:

Torsdag den 16. juli 1668:

Torsdag den 23. juli 1668:

Var til tinge: Peder Laursen i Almstok, Gyde Jørgensen i Slav.

19:

Torsdag den 30. juli 1668:

Blandt de 8 mænd: Søren Jensen i Vorbasse, Willem Jessen, Thomas Jessen, Niels Pedersen og Hans Pedersen ibidem.

Torsdag den 6. august 1668:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Almstok.

Preben Brae til Engelsholm hans fuldmægtige Erik Madsen, foged på Engelsholm, får dom over Eskel Hansen og Las Christensen i Hindum for restance. De er ikke mødt. De skal betale.

19b:

Hr. Cornelius Jørgensen i Grindsted får dom over Christen Mikkelsen i Hejnsvig, som er undveget sin halve annexgård uden opsigelse: Han er ikke mødt i retten. Han skal betale den forvoldte skade og 2 rdl. indfæstningspenge.

20:

Torsdag den 13. august 1668:

Blandt de 8 mænd: Hans Mortensen i Nebel, Peder Laursen i Almstok, Frands Mortensen i Fiskerhus.

Torsdag den 20. august 1668:

Torsdag den 27. august 1668:

Torsdag den 3. september 1668:

20b:

Torsdag den 10. september 1668:

Torsdag den 17. september 1668:

Blandt de 8 mænd: Mads Greyrsen i Skjoldbjerg, Peder Laursen i Almstok.

Jens Laursen, sidehaftig på Lønborggård, hans fuldmægtige Jep Jensen i Lønborg by, et vidne. - En karl fra Lønborg og Niels Clemendsen i Løvlund vidner, at de så og hørte i Trøllund den 17. juni, at Jens Laursen på Lønborggård afkøbte Hans Hansen i Trøllund 10 okser af tretten, hvilken han ville tage af tretten, og skulle give for parret halvnittende rdl. og hans hustru en halv rdl., og gav straks på købet 6 rdl og hans hustru 2 mk. Samme dag var de i Askær, og der afkøbte Jens Laursen Eske Pedersen otte okser af ti, hvilken han ville, parret for fem og tyve slettedaler, og gav straks på købet 10 slettedaler og hans hustru 1 daler, som hun skulle have oven i købet. og samme tid lovede Hans Hansen og Eske Pedersen, at samme okser skulle blive gående på græsning hos dem, til de skulle sættes

på foder, som skulle være en 14 dage efter Mikkelsdag, og Jens Laursen dem de resterende penge derforinden at betale. Vidnerne var i Trøllund den 3. september og tilbød at betale de resterende penge i gode hele rigsdaler i Hans Hansens hus i hans hustrus påhør, og da begærede, at hun eller hendes mand ville modtage dem, men (hun) vedgik og beklagede, at samme ti okser var solgt til en anden, og de havde fået tyve rigsdaler -- mere end de skulle have af Jens Laursen. - Samme dag hos Eske Pedersen i Askær og tilbød ham de resterende penge. Han ville ikke modtage dem, men bekendte, at de 8 okser var solgt til en anden.

22:

Torsdag den 24. september 1668:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Almstok.

Jens Biering i Viborg ctr. Peder Norby til Donslund. Opsat 6 uger.

Torsdag den 1. oktober 1668:

Torsdag den 8. oktober 1668:

22b:

Torsdag den 15. oktober 1668:

Niels Pedersen i Plovslund på vegne af oberst Poul Benfeld har stævnet Aplone Davidsdatter og hendes datter Mette Pedersdatter i Elkær til synsvidne. Synsmænd har været i Elkær at syne: Salshuset på 12 fag har brøstfældighed for 1 rdl. Et hus vester i gården på 6 fag har brøstfældighed for 3 mk. Et hus norden i gården på 6 fag har brøstfældighed for 2 slettedaler. Et hus østen i gården på 6 fag har brøstfældighed for 10 mk. - Uden for gården, et øde sted, hvor der syntes at have stået 2 huse, 6 fag og et lille jordhus. - De så 3 køer, som de satte for 20 slettedaler.

23b:

Sentens (se 21/5): Christen Jørgensen i Horsbøl tiltales for en sum penge at skulle være Grindsted kirke skyldig. Han fremlægger derimod en kvittering fra Koldinghus at have udgivet 12 slettedaler til frøkenstyr og 12 sk. cuitandspenge samt et bevis for at have udlagt til Gyde Jakobsen, kirkeværge til Lindeballe kirke, 12 slettedaler. Han frikendes for disse beløb. - En anden post kan der endnu ikke dømmes i.

24:

Torsdag den 22. oktober 1668:

Torsdag den 29. oktober 1668:

Gyde Jørgensen, K. M. delefoged, et vidne på vegne af Rodol (Rudolf) Faust, amtskriver på Koldinghus. Vidner af Grindsted sogn, Hejnsvig sogn, Grene sogn og Vorbasse sogn (Peder Laursen i Almstok, Mads Greyrsen i Skjoldbjerg.): At der findes øde gårde i Slavs herred som efterfølger: Grindsted sogn: 7 tønder. Grene sogn: 3 tønder. Vorbasse sogn: 46 tønder. Hejnsvig sogn: 9 tønder. Hvilke forskrevne øde gårde der ingen skatter redes af.

24b:

Gyde Jørgensen i Slav, et synsvidne. - Synsmænd har været på Slav gårds mark. Øst for Slav blev påvist en strøm, som løb nær fra en sø kaldet Knold sø. Der synede de et nyoprettet gårdsted, som åletener lå ved. Gyde Jørgensen bekendte, at hr. Hans Henriksen, sognepræsten, har slagen samme ålesteder. En anden gårdsted i Fitting mark, som også nyligt med jord og tørv var oprettet vedkendte Gyde Jørgensen sig at han har på samme mark, og hr. Hans samme sted skal have oprettet. Sammeledes på Slav mark, straks østen for gården påviste Gyde Jørgensen os et gårdsted, som han selv har slagen. Der så vi 2 åletener, som lå istykkerhuggen.

25:

Gyde Jørgensen, et vidne. - For retten fremstod Peder Christensen i Slav og Karen Gydes ibidem. De vidnede, at for 3 uger siden da havde hr. Hans

Henriksen tidligt om morgenen, inden Gyde Jørgensen kom til sin ålegård, opdraget alle hans tener, som stod østen på Slav mark i den strøm, som løber nord fra Knold sø. I dette vandløb har sal. Christen Lassen, som boede i Slav, haft sine åletener stående ulast og ukæret i 30 år af alle omliggende naboer, og Gyde Jørgensen efter Christen Lassen i --- Den 16/10 om natten er 2 af Gyde Jørgensens åletener, som stod østen for Slav på Slav mark, sønderhugget. Søndagen derefter leverede Gyde Jørgensen degnen Christen Greyersen i Vorbasse kirke en seddel, at han skulle fly sognepræsten at lade forkynde slig utilbørlig gerning, som i hans mark var vederfaret, at den, som det har gjort, tilbørligt måtte vorde straffet. Da degnen leverede præsten sedlen i prædikestolen, at han den skulle forkynde, rev han den i stykker, og ikke ville den forkynde eller læse, så både os og menigheden, som der til stede var, kunne det se og fornemme. - Stævning til præsten.

26:

Gyde Jørgensen i Slav fører Peder Pedersen i Ankelbo og Mads Bondesen i Store Almstok som vidner: De 2 ålesteder, som går fra Knold sø og nær på, har været brugt til Slav i 20 år, som de kan mindes, ulast og ukæret af alle omliggende naboer. - Stævning til præsten.

26b:

Gyde Jørgensen i Slav fører Stafen Wollesen Smed som vidne: Forleden søndag for 8 dage siden bekendte hr. Hans Henriksen for ham, at han havde sønderhugget Gyde Jørgensens åletener. - Peder Christensen i Slav: Forleden fredag 8 dage i Karen Pedersdatters hus i Vorbasse hørte og så han, at hr. Hans truede og undsagde Gyde Jørgensen, at han skulle betale og gøre ham ti gange så meget skade, skulle han end klæde stejle og hjul derfor.

27:

Torsdag den 5. november 1668:

Blandt de 8 mænd: Peder Laursen i Almstok.

Torsdag den 12. november 1668:

Torsdag den 19. november 1668:

Hr. Terkel Andersen, sognepræst til Seem og kapellan til Cathrine kirke, hans fuldmægtige Peder Lassen i Stenderup stævner hr. Hans Henriksen i Vorbasse for 2 Rdl. 2 album af en eng årligt efter det mageskifte, som skete 1665 den 10. februar, til denne dag 8 Rdl. 8 album. Peder Lassen fremlagde en seddel fra Ribe kapitel med dokumentation samt en henfindelse til verdslig ret. - Opsat 6 uger.

29:

Jens Olufsen i Dal ctr. Mads Peyrsen i Nebel. Opsat 6 uger.

Torsdag den 26. november 1668:

Torsdag den 3. december 1668:

Blandt de 8 mænd: Claus Jørgensen i Høllet, Peder Laursen i Almstok.

6-høring.

Anders Christensen i Dal, en registrering. - To vidner var den 1. juni 1666 forsamlet i Dal i den gård, sal. Jens Jørgensen iboede og fradøde, at skifte og registrere hans efterladte ringe bohøve og udlægge til den bortskyldige gæld og, om noget kunne blive til overs, til nogle små uopfødte børn. - (En del gæld). Boets værdi: en rige middel over gælden og fire små, uopfødte børn, Aplone, Jørgen, Sidsel og Maren. Deres moder Kirsten Jenskone hendes trolovede fæstemand Anders Christensen skulle føde og forsørge børnene, til hver af dem blev deres fulde 15 år.

30:

Peder Matisen af Silkeborg fordelte med 6-høring Niels Wollesen, som tjente i Silkeborg og var stedt fra Mikkelsdag, fordi han ulovligt er undvejet.

30b:

Gyde Jørgensen i Slav, delefoged, har stævnet Berete Pedersdatter i Plovslund for 6 rdl. i lejermålsbøder. Opsat 6 uger.

31:

Torsdag den 10. december 1668:

Blandt de 8 mænd: Søren Christensen i Rankenbjerg, Hans Mortensen i Nebel.

6-høring (bl.a. Peder Laursen i Almstok).

Gyde Jørgensen i Slav på vegne af Clemend Nielsen i Nebel, en dele ctr. Christen Nielsen Bøuel i Eg for 3 slettedaler.

31b:

Hr. Hans Henriksen i Vorbasse, et vidne. - For retten fremstod Niels Pedersen og Willem Jessen i Vorbasse, Hans Pedersen og Thomas Jessen, Søren Jensen og Peder Bertelsen ibidem: At der ikke findes nogen sær eng eller stiftenge (?) til Vorbasse præstegård, som er brugt til præstegården, siden vi kan mindes, men har slet intet mere enten ager eller eng end som en af de andre naboer der i byen. - Stævning til hr. Terkel Andersen i Ribe.

32:

Gyde Jørgensen i Slav, en opsættelse på vegne af Jakob Laursen i Bech (?), husfoged og ridefoged til Koldinghus ctr. Jørgen Pedersen i Billund efter 3 sendebreve ovre fra Sjælland angående den rytter, som Jørgen Pedersen har ladet fængsligen anholde i Vejle og siden, da kompagnet er kommet over til Sjælland, er han og kommet derover, og ikke Jørgen Pedersen har forfulgt den sag til ende. - Jakob Laursen formener, at han bør føre processen til ende eller give en skriftlig revers fra sig, at han intet vil have videre med samme person at bestille. - Jørgen Pedersen er ikke mødt i retten. Opsat 4

uger.

Torsdag den 17. december 1668:

Peder Thorsen i Thøying, herredsskriver i Øster herred, får dom over Jørgen Pedersen i Billund for gæld. Dommen blev afsagt af Peder Laursen i Almstok. Der er blevet fremlagt Jørgen Pedersens gældsbrev samt fru Sofie Stafferskone (?) til Ølugård hendes overdragelsesbrev til Peder Thorsen i Thyning. Det har en påskrift, at Jørgen Pedersen og Peder Thorsen har gjort ny akkord om gælden. Jørgen Pedersen er ikke mødt i retten. Han skal betale.

(Mikrofilm 31492)

Slavs herreds tingbog 1670

1:

Anno 1670 den 15. januar er denne tingbog forordnet til Slavs herredsting, hvori findes halvtredsinstyve og seks blade papir, igennemdraget, numereret og forseglet, hvilket tingskriver Jens Olufsen haver at --- bladene fra øverst og til nederst, hvad det hele år igennem passerer, og ikke sig tilfordriste på noget løst papir at skrive, men straks hvad som --- bliver for ting -- dom indført, samt sig ellers med brevpenge og i andre --- efter recessen at forholde --- straf som -- agter at forsvare. Til Vitterlighed med egen hånd og signet. Actum Coldinghus --- R. Faust.

1b:

Ransnævning:

Anders Nielsen i Grindsted,
Mads Mattisen i Hindum,
Søren Pedersen i Elkær,
Anders Wollesen i Fitting.

Helligbrødesnævning:

Eske Knudsen i Dal,
Iver Pedersen i Grindsted,
Christen Benetsen i Hejnsvig,
Christen Mogensen i Vorbasse.

2:

Jesu Christi navn til lykke og g---

Torsdag den 13. januar 1670:

Jørgen Pedersen i Billund dommer, Gyde Jørgensen tinghører, Jens Olufsen i Dal skriver. De otte vindesmænd er Niels Pedersen i Vorbasse, Eske Pedersen i Askær, Christen Greyrseren i Plovslund, Mads Mattisen i Hindum, Niels Christensen i Grene Krog, Eske Knudsen i Dal, Søren Jensen i Vorbasse, Mads Pedersen i Nebel.

Oberst Poul Benfeld, et vidne. - For retten fremstod efterskrevne generalløjtnant Frederik von Beirs (?) tjenerne i Slav og Jerlev herred og vidnede:

Peder Bertelsen i Vorbasse: At fra 1656 og til 1670 er der ingen landgilde givet af den gård i Vorbasse, som han nu påbor, til oberst Benfeld, men obersten har selv udlagt contributionsskatter deraf til anno 1667, den 1. april. Dertil har obersten givet ham frihed hans livstid med slig condition, han gården skal opbygge.

Henrik (?) Sørensen i Grene Krog: Har intet givet fra 1656 til 1663. Fra 1663 til 1666 har han hvert år givet 5 mk, fra 1666 til 1670 hvert år givet 10 mk. for ægt og arbejde.

Skødebjerg: Anders Pedersen har intet givet 1656-1670, men oberst Benfeld har selv contribueret skatten deraf til 1664 den 1. maj.

Lignende udredninger fra de efterfølgende:

Elkær: Søren Pedersen. En gård ligger øde.

Mayvig: Niels Christensen.

Grene: Iver Nielsen, Mikkel Madsen.

Fugdøl: Christen Grauersen.

Plovslund: Niels Pedersen, Christen Laursen, Eske Pedersen.

Almstok: Mads Bennesen, Jep Ebbesen.

Desuden nævnes fra Jerlev herred byerne Bindeballe og Norbæk.

Landstingsstævning til Frederik von Dauers til Caspersbjerg, forrige generalløjtnant, alle hans efterladte arvinger og kreditorer.

4:

Oberst Poul Benfeld ctr. generalløjtnant von ---. Opsat 6 uger.

4b:

Torsdag den 20. januar 1670:

Torsdag den 27. januar 1670:

Torsdag den 3. februar 1670:

Blandt de 8 mænd: Sør Enevoldsen i Slav.

Torsdag den 10. februar 1670:

Torsdag den 17. februar 1670:

(Blade mangler).

x: (næsten ulæselig).

--- Ebbe Jepsen ---

xb:

Stævning til grev Ditlev Rantzau til Bredenberg. - Christen Laursen og Niels Christensen opsagde til 4. ting hver den halve gård, som de har i fæste, til førstkommende faredag.

Torsdag den 14. juli 1670:

Blandt de 8 mænd: Peder Ebbesen i Hovborg.

30:

Jens Christensen i Hejnsvig, et vidne. To vidner har overværet et mageskifte mellem Jens Christensen og Christen Clausen.

Torsdag den 21. juli 1670:

Torsdag den 28. juli 1670:

30b:

Blandt de 8 mænd: Mads Ebbesen i Hovborg, Gyde Jørgensen i Slav.

Preben Brahe til Engelsholm hans fuldmægtige Laurs Hansen, foged på Engelsholm, et vidne: Synsmænd har synet nogle marker til den øde gård i Grene Krog, som Preben Brahe ejer. Både på den søndre og den nørre side af åen havde der været sået noget korn, som nu var borthøstet.. De havde spurgt Niels Christensen og Henrik Sørensen i Grene Krog, om de kunne vide, hvem der havde bortført kornet. De svarede, nej, det kunne de ikke vide.

31b:

Preben Brahe ctr. Niels Christensen og Henrik Sørensen i Grene Krog.
Opsat 6 uger.

Torsdag den 18. august 1670:

Jørgen Pedersen i Billund, et syn. Niels Laursen i Søgård i dommers sted. Stævning til Niels Pedersen i Plovslund, hans tjenstedreng Niels Andersen og hans tjenstepige Ane Jakobsdatter og en anden pige ved navn Sidsel. Stævning også til Christen Greyrsen og hans søn Greyrs Christensen og hans tjenstepiger. - Synsmænd har været til syn på nogle enge, hvor der var afhøstet noget hør (?).

32b:

Søren Mortensen i Klink, et vidne efter en registrering. Mads Greyrsen i Skjoldbjerg, Eske Jepsen i Gildbjerg, Peder Ebbesen i Hovborg og Eske Pedersen i Askær var den 23. august 1670 forsamlet i Klink i den gård, sal. Aplone Vilandsdatter iboede og fradøde, for at skifte og registrere. Overværende: Den afdødes søster Ane Vilandsdatter og hendes sal. søster Maren Vilandsdatters børn med deres rette formynder.

Gælden ifølge breve opgøres til 59 slettedaler. Dertil blev straks udlagt alt utærsket korn i lade og alt indavlet hør og foder. Det tog Søren Mortensen til sig, idet han lovede at betale sine kreditorer.

Gæld uden breve var 21 slettedaler. Dertil blev udlagt 2 heste og en del bohave. Det tog Søren Mortensen til sig med løfte om at betale.

Det tiloversblevne vurderes og fordeles stykke for stykke mellem Søren Mortensen og arvingerne.

Til slut tilbød Søren Mortensen løgel og lås, om mere kunne findes, som burde skiftes.

Niels Laursen på vegne af Ane Vilandsdatter og Christen Mikkelsen i Oldensort i Eidersted på vegne af Karen Christensdatter og Ane Christensdatter stod i retten til vedermål.

36b:

Søren Mortensen i Klink, et afkald. - Niels Laursen i Søgård på vegne af Ane Vilandsdatter og Christen Mikkelsen i Oldensort på vegne af Karen Christensdatter gav Søren Mortensen afkald for al arv efter sal. Aplone Vilandsdatter.

36:

Torsdag den 1. september 1670:

Hr. Mikkel Jepsen, sognepræst til Grindsted og Hejnsvig sogne, et stokkenævn. - 24 dannemænd vidner, at nu her om natten mellem den 10. og 11. februar er der opkommet en hastig ildebrand i Grindsted præstegård. Folkene reddede sig med nød og næppe ud i live. Alt deres bohave er brændt. Præsten er blevet forarmet.

36b:

Torsdag den 15. september 1670:

Torsdag den 22. september 1670:

37:

6-høring.

Preben Brahe til Engelsholm hans fuldmægtige Laurs Hansen har stævnet Niels Christensen og Henrik Sørensen i Grene Krog. Fremlagde et syn af 11. august. Mener, de må være pligtige til at sige, hvem der har brugt jorden og bortført kornet, helst efterdi deres gårds jord ligger til ager og ren med grevens ager og jord.

Niels Christensen svarede, at hans gård er en ryttergård og han selv skreven til rytter, hvorfor han mener, at hvis nogen vil tiltale ham, bør det ske for krigsretten. - Henrik Sørensen aflægger ed på, at han ikke ved, hvem der har brugt jorden.

Dom: Niels Christensen skyder sig under krigsret. Men jorden har været brugt lang tid før, end han kom under krigsret, så han kan ikke frikendes. - Henrik Sørensen har aflagt ed på, at han ikke ved, hvem der har sået, pløjet og høstet. Han kan ikke dømmes, før end anderledes bevises.

38b:

Torsdag den 30. september 1670:

Blandt de 8 mænd: Christen Jensen i Almstok.

39:

Torsdag den 6. oktober 1670:

Torsdag den 13. oktober 1670:

Blandt de 8 mænd: Niels Jensen i Vorbasse Nebel, Peder Andersen i Donslund hedehuse, Niels Hansen i Donslund mølle.

Mads Hansen i Skamstrup i Øse sogn ctr. Niels Jensen, Laurids Hansen og Mads Peyrsen i Vorbasse Nebel. - Opsat 6 uger.

Torsdag den 20. oktober 1670:

Torsdag den 27. oktober 1670:

Blandt de 8 mænd: Peder Ebbesen i Hovborg.

6-høring. Blandt andet Lans Christensen i Nebel og Peder Bertelsen i Vorbasse.

39b:

Peder Jepsen Møller i Donslund mølle ctr. Mads Peyrsen og Hans Jensen i Vorbasse Nebel for gæld. De blev fordelt med 6-høring.

Torsdag den 3. november 1670:

Torsdag den 9. november 1670: (!)

Torsdag den 17. november 1670:

40:

Torsdag den 24. november 1670:

Velbyrdige Christian Vind til Nørholm hans fuldmægtige Mads Hansen i Skamstrup, en dom.

Herredsfoged Jørgen Pedersen har på vegne af sin husbond stævnet Mads Peyrsen, Niels Jensen og Laurs Hansen i Nebel samt Karen Pedersdatter i Vorbasse for resterende skyld og landgilde og anden gæld. Opsættelse fra 13. oktober.

Laurs Hansen svarer, at han slet intet skylder.

Hvad angår Niels Jensen, afstår Christian Vind fra kravet, fordi hans gård er blevet ryttergård og den kgl. forordning siger, at ingen restance skal fordres dette år.

Karen Pedersdatter: for hende svarer Gyde Jørgensen, at hun også er udlagt til hjælp til en ryttergård.

Mads Hansen fremlægger restanceliste.

Dom: Efterdi Laurs Hansen og Mads Peyrsen fragår at de intet skylder og de ikke har været krævet inden år og dag, og Karen Pedersdatter befindes t være udlagt at give hjælp til en ryttergård, så kan de ikke dømmes til at betale.

41b:

Anders Skomager i Hindum, et afkald. - Mads Peyrsen, barnefødt i Halendbeck kendte sig at være sin egen værge og det med sin morbroder Jens Olufsen i Hindum hans vilje og samtykke. De gav Anders Knudsen afkald for al den arv, Mads Peyrsen var tilfaldet efter hans sal. fader Peder Madsen, som boede og døde i Halandbeck. Den har hans stedfader Anders Knudsen udbetalt.

Torsdag den 1. december 1670:

Torsdag den 8. december 1670:

Torsdag den 15. december 1670:

Torsdag den 22. december 1670:

(Mikrofilm 31492)

Slavs herreds tingbog 1671

(Mikrofilmen er af ringe kvalitet)

De første blade i tingbogen mangler. Den omfatter derfor kun tingdagene 2. marts til 7. december.

5a: (ulæselig)

5b:

Torsdag den 2. marts 1671:

--- Amtskriver Rudolf Faust er varslet til at påhøre dette vidne.

Niels Rasmussen i Trøllund fører vidner på vegne af Hejnsvig sognemænd på, at anno 1667 om Martinidag --- leverede alle Hejnsvig sognemænd deres --- skatter og gav rede penge derfor til Gyde Jørgensen i Slav, K.M. defefoged i Slavs herred den tid, og lovede at holde dem kvit --- (Andre vidner:) At om Mortensdags tide --- kornskatter til Jens Jensen i Klink og gav ham rede penge derfor, så nær som Christen Clausen i Hejnsvig for den gård, han påbor og for dum Østergård (?) der i byen, som --- øde, som han lovede at holde dem kvit og kravløs derfor. --- (Flere vidner:) At anno 1669 om Martindags tider da ydede alle Hejnsvig sognemænd deres okse- og flæskeskat og kornskatten til Eske Pedersen i --- og gav rede penge --- og lovede at holde dem kvit og kravløse derfor. - Andre vidner om det øde gods i Hejnsvig sogn (specificeret). - Varsel er givet til amtskriver Rudolf Faust i Kolding, Gyde Jørgensen i Slav, Jens Jensen og Eske Pedersen i Klink og Askær. - Morten Hansen i Hejnsvig præstegård og Niels Christensen sammesteds vidnede, at al den stund de har boet i Hejnsvig præstegård, da havde altid ydet og svaret deres kvartalsskatter og andre skatter til Grindsted præstegård, formedels Grindsted præstegård findes på matriklen anskrevet og altid given skatter med Grindsted sogn, til (den) nu forleden blev udlagt til rytterne. - Grindsted sognepræst er varslet.

7:

Torsdag den 9. marts 1671:

Jørgen Pedersen i Billund dommer, Jens Olufsen i Dal skriver. De 8 vindingsmænd er Christen Nielsen i Eg, Jens Nielsen, Eske Hansen, Gyde Jepsen, Peder Gydesen ibidem, Christen Iversen i Elehiord (?), Jakob Christensen i Jerrik, Morten Christensen.

Christen Christensen i Jerrik, et afkald. - Niels Pedersen og Hans Pedersen i Vorbasse gav Christen Christensen afkald for al den arvedel og lod, som var dem arveligt tilfaldet efter deres sal. søster Maren Pedersdatter, som boede og døde i Jerrik. Den har deres svoger Christen Christensen betalt dem.

7b:

Torsdag den 16. marts 1671:

8:

Mads Peyrsen i Vorbasse fremlyser en rød-blisset marplag.

Torsdag den 23. marts 1671:

Herredsfoged Jørgen Pedersen i Billund 3. ting ctr. Maren Christensdatter, for hun har ulovligt undveget hendes tjeneste i Billund, som hun var sted og fæst med.

Torsdag den 30. marts 1671:

Christen Pedersen i Nollund, et afkald. - Jens Jensen i Nollund Kloster gav på vegne af sin hustru Karen Christensdatter hendes fader Christen Pedersen afkald for den arvelod, hun var tilfaldet efter hendes salige moder Maren Mathisdatter, som boede og døde i Hindum.

8b:

Jørgen Pedersen i Billund ctr. Maren Christensdatter for ulovlig undvigelse, 3. ting.

Torsdag den 6. april 1671:

9:

6-høring er Niels Christensen i Grene Krog, Christen Hansen i Silkeborg, Henrik Sørensen i Grene Krog, Peder Pedersen i Ankelbo, Poul Christensen i Hejnsvig, Hans Jensen i Grindsted.

Herredsfogeden Jørgen Pedersen, en dele. - I den sag i dommers sted Jens Bertelsen i Trøllund. - Jørgen Pedersen fordelte med 6-høring Maren Christensdatter, som tjente i Billund og er undveget. Han forbyder nogen at huse og hæle hende efter denne dag.

9b:

Hr. Mikkel Jepsen, sognepræst til Grindsted og Hejnsvig sogne ctr. Niels Christensen i Hejnsvig præstegård. Han har ulovligt afviget og fradraget Mikkel Jepsens annexpræstegård og resterer med skyld og landgilde, kvartalsskatter og prinsessestyr. Opsat 6 uger.

Torsdag den 13. april 1671:

10:

Christen Knudsen i Tågelund har stævnet Peder Norby i Donslund for gæld, 10 slettedater efter brev og 4 slettedaler uden brev. Peder Norby ikke mødt. Opsat 6 uger.

Torsdag den 27. april 1671:

Niels Clemmendsen i Løvlund er tingholder og Jens Olufsen i Dal skriver.

Torsdag den 4. maj 1671:

Blandt de 8 mænd: Jens Poulsen i Almstok.

Niels Pedersen i Plovslund på vegne af hans husbond oberst Poul Benfeld, et vidne. - Nogle vidner, som har været opmeldt af tinget, var med Niels Pedersen i Plovslund på den halve gård, som Iver Nielsen iboede og nu er fradraget. Bygfældigheden taxeret. - De synede i Elkær den halve, øde gård og den halve gård, som Christen Iversen bebor. De synede husene, som Christen Iversen har opladt for Anders Poulsen. Der er stævning til Iver Nielsen i Grene og Anders Poulsen i Eskelund.

11b:

Niels Pedersen i Plovslund, et vidne. - Mads Bondesen i Store Almstok og Niels Pedersen i Plovslund vandt, at nu sidst forleden den 25. januar var de i Vorbasse i Peder Bertelsens hus. Da samme tid klagede Peder Bertelsens hustru Trine Peders, at Hans Pedersen i Vorbasse havde rykket Peder Bertelsen i hans hår ind i hans eget hus og taget hans ko (?) ud af hans hus og dermed indslagen Peder Bertelsens vinduer. - Stævning til Peder Bertelsen og Hans Pedersen.

Torsdag den 11. maj 1671:

12:

Blandt de 8 mænd: Gyde Jørgensen i Slav. Blandt 6-høringerne: Hans Pedersen og Peder Bertelsen i Vorbasse.

Eske Pedersen i Askær har stævnet Jens Pedersen i Hejnsvig og hans hustru Maren Christensdatter for dele og vinde, gæld ---

12b:

Torsdag den 18. maj 1671:

Gyde Jørgensen i Slav tinghører.

Blandt de 8 mænd: Søren Jensen i Vorbasse, Villum Jensen, Niels Pedersen,

Hans (?) Pedersen, Hans Jessen, Christen Mogensen, alle i Vorbasse.
Blandt 6-høringerne: Niels Jensen i Almstok.

Hr. Mikkel Jepsen, sognepræst til Grindsted og Hejnsvig sogne, en dom efter 6 ugers opsættelse ctr. Niels Christensen i Hejnsvig præstegård, som er borttrømt fra annexgården og har restancer. . - Dom: Han skal betale restancerne eller lide udlæg i sit bo.

13b:

Peder Ebbesen i Hovborg er sættemand i denne sag: Eske Pedersen i Askær, en dom ctr. herredsfoged Jørgen Pedersen i Billund for gæld på 12 slettedaler iflg. obligation. Jørgen Pedersen har ikke villet betale gælden. - Jørgen Pedersen mødte herimod og svarede, at den kgl. forordning tilholder, at skillingspapir ikke skal bruges til gældsbreve, men alene til toldsedler og reverser, hvorfor han forment, at samme brev ikke burde komme ham til hinder eller skade i nogen måder. - Hertil svarede Eske Pedersen, at eftersom han var en enfoldig mand og ikke vidste andet, end samme papirer var gode nok til sådan en ringe gæld, eftersom Jørgen Pedersen var selv rettens betjent og formener, ingen gældsbreve bør at skrives på skillingspapir, uanset han selv har skrevet og underskrevet med egen hånd; formener, om derudi kan være sket nogen skade eller forseelse, derfor selv at lide som vedbør. - Dom: Jørgen Pedersen kan ikke frikendes for papirets ringheds skyld, eftersom han selv håndskriften derpå skal have skrevet og underskrevet. Han skal betale.

15b:

Jørgen Pedersen ctr. Eske Pedersen i Askær for dele og vinde vedr. gæld på 1 Rdl. og 2 pund smør. - Maren Jørgens i Billund vidnede med ed, at noget før Sct. Hansdag midsommer 1670 da leverede hun Eske Pedersen 2 pund smør. Eske Pedersen aflagde ed på, at alt det smør, som han havde fået af Jørgen Pedersen eller hans hustru, det havde han betalt. - Jørgen Pedersen begærede høringsdele. - De 6 høringer blev fremkaldt (Niels Rasmussen i Trøllund, Christen Bennedsen i Hejnsvig, Henrik Sørensen i Grene Krog, Jens Christensen i Hejnsvig, Niels Christensen i Almstok, Grauers Pedersen i Fugdal). De svarede, at de ikke syntes, at Eske Pedersen var så lovligt

forfulgt, at de turde understå sig i at være høring over ham, fordi han med sin højeste ed det fragår --- at han det betalte. - I den sag var Jens Bertelsen i Trøllund i fogedens sted.

16:

Torsdag den 25. maj 1671:

Gyde Jørgensen i Slav er tinghører.

Blandt de 8 mænd: Søren Jensen, Willum Jessen, Niels Pedersen, Hans Pedersen, Thomas Jessen, Christen Mogensen, alle i Vorbasse.

Jakob Pedersen Ørregaard, prokurator og borger i Viborg på vegne af Laurids Munch til Haubrogård, hans moder Anna Munch sal. Niels Munchs og Christen Munch til Hassingvad, en dom ctr. Peder Norby til Donslund, gæld. --- Et gælds-brev, som Peder Norby har udstedt, vedrører 50 slettedaler for bygfældighed på "den gård i Nør Hoffbro, som min kæreste Else Munch iboede, og hvad rug som er sået til gården skal fru Anna Munch beholde til gården --- og den ko, som min kæreste har flyet fru Anna Munch, og de 10 slettedaler, hun lovede hende, skal fru Anne også beholde ---" .. - Dom: Han skal betale.

19:

Gyde Jørgensen i Slav et vidne på vegne af Hans Pedersen i Vorbasse.

Varsel til oberst Benfeld på Drenderup samt til Anders Andersen i Skødebjerg, Anders Wollesen i Fitting og Niels Pedersen i Plovslund. -

Vidner: At de nu sidst forleden den 9. februar var forsamlet i Peder Bertelsens hus i Vorbasse, eftersom vi dertil var opmeldet til tinget af Niels Pedersen i Plovslund at skulle syne til Peder Bertelsens i Vorbasse, om han ville have noget synet. Da samme tid tilspurgte vi Peder Bertelsen, om han ville have noget synet. Da svarede han, at han havde intet, som han ville have synet. Intet vidste han af vores komme at sige, men dersom vi ville enten have brændevin eller tobak for penge, kunne de det bekomme.

Samme tid hos var Gyde Jørgensen i Slav og Anders Thomsen i Gilbjerg. De tilspurgte Peder Bertelsen, om han havde noget at klage over Hans Pedersen i Vorbasse, enten Peder Bertelsen eller hans hustru Trine

Jensdatter (?), hvortil de samtligen svarede, at de intet havde at klage over ham i nogen måder, men takker ham al ære og godt som en god nabo i alle måder. I lige måder tilspurgte forn. vindespersoner Peder Bertelsen, om han ville have hans vinduer synet. Da svarede både Peder Bertelsen og hans hustru Trine Pederskone, at de havde intet at klage over deres vinduer. De var lige sådan, som han førte dem af Kolding og hjem. I lige måder nu her for retten tilspurgte Gyde Jørgensen Peder Bertelsen, om han havde noget at klage over Hans Pedersen, hvortil Peder Bertelsen svarede, at han vidste intet andet med ham end al ære, dyd og godt som en god nabo i alle måder.

19b:

Torsdag den 1. juni 1671:

Torsdag den 8. juni 1671:

20:

Blandt de 8 mænd: Peder Andersen i Donslund hedehus.

Torsdag den 22. juni 1671:

Ærlige og velbyrdige Hans Rostrup til Juellingsholm og ærlige og velbyrdige Otto Friis til Astrup for hans søster jomfru Margrethe til Juellingholm deres fuldmægtige Jens Larsen i Gildbrand (?) og Hans Henriksen i Hyfskud (?) fører vidner fra Skovsend, Bagesgård, Kirkeby, Østerby og Bøvl: At den ild, som lå i Ørbæk mark og mose forleden sommer og gjorde Hans Rostrup og jomfru Margrethe Friis den store skade på deres grund og ejendom (og tjenere) - de ved ikke af, at der blev udbåret af nogen deres huse eller af Juellingsholm imod forn. Ørbæk ild at anstikke. - Andre vidner: Ilden kom fra Ørbæk mark og blev dæmpet på Bøvl mark. - Et vidne fra Utoft: Han var ved ilden og ville udslukke den. Da kom Peder Mathiesen til ham og sagde, han skulle intet befatte sig med samme ild, thi den ikke skulle komme længere. Siden nogen tid derefter tog samme ild overhånd. - Stævning til Bertel Pedersen, Anders Nielsen og Hans Mathiesen i Ørbæk, Hans Jensen. - Hans Mathiesen stod til vedermål.

21:

Torsdag den 29. juni 1671:

Torsdag den 6. juli 1671:

Knud Jensen i Nollund Kloster, et vidne. Stævning til Jens Jensen i Nollund Kloster og Hans Jensen i Dyvelsrække, Christen Andersen og Niels Christensen i Nollund. Synsmænd har vurderet nogle markers ydeevne.

22:

Knud Jensen i Nollund Kloster fører vidner: At Knud Jensen kun har 4 agre. - Stævning til Jens Jensen i Nollund Kloster.

Torsdag den 13. juli 1671:

Gyde Jørgensen i Slav er tinghører og en af de 8 mænd.

22b:

Gyde Jørgensen i Slav ctr. hr. Mikkel Ibsen i Grindsted præstegård. Gav ham til sag efter kommissærernes forretnings indhold som og regimentsjordebogens formelding: den gård i Grindsted, som hr. Mikkel Ibsen ibor, ligger til hjælp til Gregers Christensen i Plovslund og skylder årligt (diverse afgifter), som tilkommer Gregers Christensen. - Opsat 6 uger.

23:

Torsdag den 20. juli 1671:

Torsdag den 27. juli 1671:

Torsdag den 3. august 1671:

Torsdag den 10. august 1671:

Oberst Poul Benfelds fuldmægtige Niels Andersen i Plovslund har stævnet Peder Bertelsen i Vorbasse for 20 slettedaler. Opsat 4 uger.

23b:

Torsdag den 17. august 1671:

Blandt de 8 mænd: Søren Jensen og Niels Pedersen i Vorbasse.

Torsdag den 24. august 1671:

Blandt de 8 mænd: Peder Christensen i Slav.

Niels Pedersen i Plovslund har stævnet Hans Pedersen og Peder Bertelsen i Vorbasse. - De opnævnte vidner: Opmeldt af Niels Pedersen var de med ham på Vorbasse mark og eng, fik påvist af Niels Pedersen på vegne af hans husbond og af Peder Bertelsen en sten ved nørresiden i engen, som de sagde var ret skel mellem Peder Bertelsens og Hans Pedersens enge, og en gammel skelstage, som havde været hvæstet (?) til enden, som lå på engen ved et hul, som de sagde den havde stået i for 8 dage siden, og derfra lidt nærmere bækken et andet hul, som lige var stoppet fuldt af gammel mos (muos) --- at være Peder Bertelsen fraslagen, anslået at kunne give 1/4 læs hø.

Hvorefter velbyrdige mand Preben Bra til Engelsholm hans fuldmægtige Laurs Hansen, foged på Engelsholm, begærede tingsvidne.

Torsdag den 31. august 1671:

Gyde Jørgensen i Slav har ladet stævne Niels Pedersen i Plovslund for hans moders dør for syn og vinde, samt Peder Ebbesen i Hovborg med flere og Peder Bertelsen i Vorbasse. Gyde Jørgensen fører syn og vidne for Hans Pedersen. Synsmændene (Mads Peysen, Laurs Hansen, Niels Jensen, Hans Mortensen, Christen Jensen, Jens (?) Madsen i Vorbasse Nebel): Er opmeldt til tinget af Gyde Jørgensen, var med ham på Vorbasse mark og enge til syn på et stykke eng. Der påviste Gyde Jørgensen og Hans Pedersen en sten i nørre side, som de sagde at være ret skel mellem Hans Pedersens og Peder Bertelsens engskifter ---

25b:

Gyde Jørgensen af Slav på vegne af Hans Pedersen i Vorbasse. - Jens Mikkelsen, tjenende i Vorbasse, og Anne Nielsdatter ibidem: Som de nu i sommer havde tjent Hans Pedersen i Vorbasse, da var vi begge med at slå og rive Hans Pedersens engskifte næst op til Peder Bertelsens engskifte. Da fandt de hverken stager eller huller nogen steds i engen, før end de kom til den sten, som stod i den nørre side ---.

Torsdag den 7. september 1671:

Torsdag den 14. september 1671:

Blandt de 8 mænd: Søren Jensen, Peder Bertelsen, Niels Pedersen, Hans Pedersen, Jens Madsen, Willum Jensen i Vorbasse, Søren Christensen i Rankenbjerg, Claus Jørgensen i Høllet.

Mads Gregersen i Skjoldbjerg, Hans Hansen i Trøllund og Mikkil Madsen i Grene, et syn. - Stævning til Jahan Peders i Almstok, Else Sørensdatter i Plovslund, Niels Lassen og Jens --- i Plovslund, Christen Gregersen og Gregers Christensen i Plovslund. - Nogle synsmænd var i Skjoldbjerg eng. Den var meget trekket og opædt af kvæg, og den var så blød, at den ej kunne tåle at trekkes enten vinter eller sommer, høst eller vår. - Ligeså Trøllund enge og Grene enge.

26b:

Torsdag den 21. september 1671:

Torsdag den 28. september 1671:

Torsdag den 5. oktober 1671:

Torsdag den 12. oktober 1671:

Mads Gregersen i Skjoldbjerg forbød til 4. ting alle Plovslund mænd (alle

navne nævnt) at drive deres kvæg over hans enge.

27:

Hans Hansen i Trøllund ligeså.

27b:

Mikkel Madsen i Grene ligeså.

Bertel Mortensen i Morsbøl, en dom ctr. Iver Pedersen og Christen Christensen i Jerrik, kirkeværgen til Grindsted kirke. Gæld, som kirken er blevet ham skyldig, 16 slettedaler, som skal findes beskrevet i Grindsted kirkebog. - Dom: Eftersom her for mig med kirkebogen bevises, at Grindsted kirke skal være Bertel Mortensen i Morsbøl skyldig 6 daler ist (?) --- skulle annamme hos Christen Jørgensen i Horsbøl, forrige kirkeværgen, 3 slettedaler 1 mk. 8 sk, som i kirkebogen findes beskrevet. Christen Jørgensen bør betale Bertel Mortensen efter kirkebogens formelding. Hvad resten sig belanger, som er 2 daler, 2 mk., som Iver Pedersen og Christen Christensen selv erbyder at betale med rede penge, dem skal de betale. (Der er en overstreget indledning til dommen: Iver Pedersen og Christen Christensen har gjort regnskab for det --- kvægtiende, som Bertel Mortensen har oppebåret).

29:

Iver Pedersen og Christen Christensen i Jerrik, en dom ctr. Bertel Mortensen i Morsbøl. Kirkebogens formelding: "Og eftersom Bertel Mortensen, forrige kirkeværgen til Grindsted kirke, endnu sidder inde med Grindsted kirkes kvægtiende for år 1670, som jetzige kirkeværgen for mig som en regnskabsprovst i deres regnskab forklarer, hvilke dem med rette tilkommer og ikke ham, så har han de jetzige kirkeværgen straks at tilstille dem kvægtienden, med mindre han derfor vil tiltales som for andet uhjemlet, modvillighed". - Herimod mødte Bertel Mortensen og svarede, at rum tid før end det sidste regnskab --- (har betalt med egne penge, så han tilbød at tage kvægtienden som betaling). - Dom: Han skal betale.

29b:

Iver Pedersen og Christen Christensen i Jerrick, en dom ctr. Christen Jørgensen i Horsbøl, forrige kirkeværge for 10 slettedaler, gæld til kirken. - De fremlagde kirkebogen: Den forrige kirkeværge Christen Jørgensen efter regnskabsprovstens bevilling i forrige års regnskab skal afkortes i sin gæld til kirken 12 slettedaler for 4 kvartaler frøkenstyr, som han har udlagt til Kolding og ikke fik godtgjort. Endnu befindes Christen Jørgensen at være ført til indtægt for år 1665 10 slettedaler, som kirken skyldte ham ---. Dom: Christen Jørgensen skylder ifølge kirkebogen 5 slettedaler 3 mk. 5 sk., og han skal ifølge kirkebogen betale til Bertel Mortensen 3 daler 1 mk. 8 sk til kirken. Hvad resten sig belanger, som er 2 daler 1 mk. 13 sk., dem bør han betle.

31:

Efterdi regnskabsprovstens --- regnskab og hans fuldmægtige, hr. Poul Jørgensens regnskab i nogen poster strider med hverandre, må sagen indstævnes for overdommeren.

Torsdag den 19. oktober 1671:

Torsdag den 26. oktober 1671:

Torsdag den 2. november 1671:

Torsdag den 9. november 1671:

Oberst Poul Benfeld på Drenderup hans fuldmægtige Niels Christensen i Madvig, en vinde efter en landstingsstævning. - Peder Bertelsen i Vorbasse vidnede, at den 17. marts var han og Hans Pedersen i Vorbasse nede på deres enge ved åen og imellem deres engskifter, som de nu omtvistet, og der stod en sten ved nørresiden --- og noget syd derfor stod en stage. Længere mod syd nærmere åen stod en anden stage. Og den stage næst ved åen tog Hans Pedersen op af jorden og kastede den i åen. - Bertel Nielsen i Fitting: Var med Peder Bertelsen. Bekræfter hans ord. - Gertrud Jensdatter i Vorbasse: Har været med på det engskifte for at rive hø, men vidste ikke,

hvor det rette skel skulle være. - Der er stævning til Hans Pedersen i Vorbasse.

32:

Torsdag den 16. november 1671:

Torsdag den 23. november 1671:

6-høring: Niels Christensen i Grene Krog, Niels Mortensen i Horsbøl, Christen Christensen i Hindom, Jens Jensen i Klink, Niels Bertelsen i Sønderby, Mads Christensen i Grene.

Gyde Jørgensen i Slav ctr. Christen Nielsen i Eg, Morten Christensen i Jerrik, Else Jensdatter og hendes lavværge i ?. - Fordelte dem med 6-høring for 2 mark til vognleje, formedelst de ikke mødte i Kolding efter kgl. befaling med deres heste og vogne at fremage prinsessens (?) medhavende ad Hejlbjerg til.

33:

Torsdag den 30. november 1671:

Blandt de 8 mænd: Gyde Jørgensen i Slav.

Oberst Poul Benfeld på Drenderup hans fuldmægtige Niels Christensen i Madvig stævner Hans Pedersen i Vorbasse.

Torsdag den 7. december 1671:

Blandt de 8 mænd: Niels Jensen i Nebel.

Torsdag den 14. december 1671:

Blandt de 8 mænd: Laurs Hansen i Nebel, ? Christensen, Hans Jensen, Peder Pedersen ibidem.

33b:

Gyde Jørgensen i Slav et vidne på vegne af Hans Pedersen i Vorbasse. - Vidner, opmeldt af Hans Pedersen i retten, har været med ham og Gyde Jørgensen til syn på Vorbasse mark. Fik påvist en sten, som de sagde var den rette skelsted mellem Hans Pedersens og Peder Bertelsens enge. En sten nedsunken i jorden og delvist overgroet med mos og græs. De mente, at disse to sten var det rette skel. - Varsel givet til oberst Poul Benfeld og til Peder Bertelsen i Vorbasse samt til tidligere synsmænd.

34:

Gyde Jørgensen på vegne af Hans Pedersen i Vorbasse. - Gregers Pedersen i Bække vidner: For ca. 6 år siden tjente han Hans Pedersen og slog hans engskifte ---og da så han den sten og den nedsunkne sten, og den slog han sin høle på, så den fik nogen skade. Han så hverken huller eller stager. - Christen Mikkelsen i Starup: Tjente Hans Pedersen for 2 år siden. Så også de to sten, men ingen stager. - Stævning til Poul Benfeld, til Bertel Nielsen i Fitting og tidligere synsmænd.

(Mikrofilm 31492)

Slavs herreds tingbog 1672

(Mikrofilmen er af ringe kvalitet)

De første blade i tingbogen mangler.

Torsdag den 25. juli 1672:

Torsdag den 1. august 1672:

Gyde Jørgensen i Slav tingholder, Jens Olufsen i Dal skriver. De 8 vindesmænd: Peder --sen i Hovborg, Niels Laursen i Søgård, Christen Bennedsen i Hejnsvig, Christen Clausen ibidem, Bertel Sørensen ibidem, Peder Christensen i Hindum, Christen Christensen ibidem, Mads Christensen i Lamborg,

Niels Clemmendsen i Løvlund, et vidne ctr. Johanne Eskils. - Jahan Pedersdatter i Hinnum og Sofia Christensdatter i Løvlund: De så, at der gik et af Eskil Hansens bæster i Niels Clemmendsens uslagne eng sidste mandag for 14 dage siden, og Niels Clemmendsen og hans hustru Sofia Christensdatter da kom kørende --- at ville age hø deraf, og da tog Niels Clemmendsen bæstet og --- det på engen. - Et par andre vidner: Samme dag kom Niels Clemmendsen gående over åen til Niels Christensen i Hinnum og bad ham gå med ham over åen og se, hvorledes hans bløde, uslagne eng --- trekket og ædt af Eskil Hansens bæster, og da vi kom til åen, da trekkede Jahan Eskils med samme bæst --- straks hun kom over åen, råbte hun spotteligen til Niels Clemmendsen, "I skal have tak, Niels Clemmendsen, for I bad min hoppe". Og så sagde hun, "Jeg tog eders reb med, som I havde bundet den ved". Og på skammeligt uden nogen årsag skældte Niels Clemmendsen og sagde, han var en skælm og en tyv. - Ydermere vidnede Niels Christensen, at samme tid var han med Niels Clemmendsen på hans eng, og da fandtes at være gjort skade og opædt og hultrådt deri. - Et andet vidne: Har nogle gange siden Valborgsdag set Eskild Hansens heste i Niels Clemmendsens eng. - Synsmænd: --- det rette skel mellem Løvlund enge og

Eskild Hansens eng i Hunnum.

22b:

Jens Jensen Smed i Utoft, et vidne efter en registrering. For retten fremstod Christen Laursen i Sønderby og Niels Clemmendsen i Løvlund: De var ombedet af Jens Jensen, var forsamlet i Utoft den 9. november 1670 at skifte og registrere efter hans sal. hustru Lisbeth Christensdatter og gøre udlæg til kreditorer og skifte det øvrige mellem Jens Jensen og hans to børn, Jens og Else. - (Der registreres et temmelig stort bohøve). - Jens Jensen gav til kende, at han skyldte børnene 85 slettedaler i arv. Anden gæld nævnes, ialt 155 daler, 2 mk., som han lovede at betale. Til rest: 200 daler 3 mk. 14 skilling, som Jens Jensen og hans to børn skal dele med hinanden.

24:

Gyde Jørgensen i Slav, et vidne. Søren Jensen i Vorbasse og Søren --- i Rankenbjerg har været opmeldt af Gyde Jørgensen til tinget og var med ham på Fitting mark. Han påviste de engskifter, som ligger til den vestre gård i Fitting, tilhørende Gyde Jørgensen. Her var ham frapløjet ca. ½ læs hø. Norden ind til Fitting krat var ham frapløjet ca. 1 læs hø.

24b:

Torsdag den 8. august 1672:

Niels Pedersen i Vorbasse har stævnet hr. Hans Henriksen, sognepræst til Vorbasse og Grene sogne. - Willem Jessen, Hans Pedersen og Jens Madsen af Vorbasse vidner: De så og hørte den 30. juli, at som Niels Pedersen gik og høstede på sin ager nord for præstegården, da kom hr. Hans Henriksen over til Niels Pedersen og for ind på ham --- og Niels Pedersen kastede sin le og gik imod ham, og de faldt begge om på jorden. Så rejste hr. Hans sig op, løb til sit hus og kom ud med en ladt bøsse og skød efter Niels Pedersen langs op ad ageren og skældte ham for en rakkerknægt og skældte hans hustru Jahan Jørgensdatter for en hore, så længe de kunne forstå, hvad han sagde for hæshed. - Det samme vidner Christen Wollesen i Almstok. -

Maren Olufsdatter: Hun så, de sloges, og hørte, at præsten skød, og så, at røg og damp --- af skuddet drev ---

25b:

Peder Bertelsen i Vorbasse ctr. hr. Hans Henriksen i Vorbasse. Stævning til Sidsel Pedersdatter med lavværge. - Niels Pedersen i Vorbasse, Willem Jessen, Hans Pedersen og Jens Madsen ibidem: Søndag den 28. juli var de efter Peder Bertelsens begæring til syn på hans hustru Trine Jensdatter. De konstaterede 18 blå slag på hendes skuldre og sider. Hendes venstre arm var blå og blodig. Hun sagde, at hr. Hans Henriksen var den skyldige.

26:

Torsdag den 15. august 1672:

Blandt de 8 mænd: Hans Mortensen i Nebel, Christen Jensen, Mads Peyrsen ibidem, Jens Hansen Laurs Laursen, Niels Jensen, Mads Ebbesen i Hovborg, Frands Mortensen i Donslund.

Hans Christensen i Adserbøl på vegne af sin husbond ang. lejermålsbøder.

Jens Mathisen i Nørskov har stævnet Christen Lund i Smidstrup og Jahan Jensdatter i Nørskov som vidner: Søndag før Mikkelsdag i 1671 kom Christen Lund uforvarende til Nørskov til Anders Nielsens; dér sad Jens Mathisen --- og en anden karl og drak sammen i Anders Nielsens hus --- forn. Jens Mathisen Rytter og den anden karl om noget sengeklæder, nemlig 2 dyner. Så, Jens Mathisen afkøbte forn. karl samme klæder og det straks på steden betalte, så han takkede ham godt, og samme tid var hos og drak lidkøb.

26b:

Gyde Jørgensen i Slav, et vidne. - Stævning på Klink mark til Jens Jensen, der før boede i Klink. - Søren Mortensen i Klink og Mads Peyrsen ibidem vidnede, at Jens Jensen nu forleden høst lod age mæg og gødning fra den 1/4 gård, han påboede, og på Peder Mogensens ager dér i byen.

27:

Torsdag den 22. august 1672:

Torsdag den 29. august 1672:

Blandt de 8 mænd: Thomas Jessen i Vorbasse.

Torsdag den 5. september 1672:

Torsdag den 12. september 1672:

Blandt de 8 mænd: Niels Christensen i Vorbasse.

Jens Jespersen Holst i Tarm Bisgård hans fuldmægtige ctr. sal. Jørgen Billunds arvinger.

27b:

Torsdag den 19. september 1672:

Torsdag den 26. september 1672:

Torsdag den 3. oktober 1672:

Niels Clemendsen i Løvlund tingholder.

6-høring.

Christen Groesen (Gresen, Gregersen ?) i Plovslund, en dele til 4. ting. - Fordelte en del mænd i Vorbasse sogn for gæld (frøkenstyr).

28b:

Torsdag den 10. oktober 1672:

Wolle Thomsem i Kvie, et vidne efter en registrering. - Knud Jensen i Nollund Kloster m.fl. vidner: Den 6. april 1672 var vi forsalmede i Grindsted i den væring, sal. Søren Thomsen Degn iboede og fradøde der at skifte og registrere hans efterladte bohav og gøre udlæg til gælds betaling og det øvrige at dele mellem hans efterlevende hustru og børn - i nærværelse af husbondens fuldmægtige og tilforordnede herredsfoged Gyde Jørgensen i Slav og tingskriveren Jens Olufsen i Dal. - Efter at bohavet er vurderet, opregnes gælden: ialt godt 37 daler. Der foretages udlæg i bohavet. Tilbage er der 86 slettedaler. Dertil kommer rugsæden, som blev bevilget med fjerne (?) frænders, Wolle Thomsen i Kvie, og --- frænde Christen Jensen i Kvie deres vilje og samtykke at skulle forblive til de tvende små, umyndige pigebørn, nemlig Maren og Anne Sørensatter deres nødtørftige (?) klæder og føde, og derimod lovede deres moder at give hver af dem 5 slettedaler til hjælp til en seng, når de bliver fuldvoksne. Ydermere lovede her for retten de to børns stedfader Mads Nielsen i Grindsted at føde og forsyne de to børn med nødtørftig klæde og føde, indtil enhver af dem bliver deres fulde 15 år. Og imidlertid deres gods at stå renteløst, som er tilsammen 40 slettedaler.

30:

Torsdag den 17. oktober 1672:

Torsdag den 24. oktober 1672:

30b:

Blandt de 8 mænd: Wolle Jakobsen i Nebel, Mads Peyrsen i Slav.

Jens Jespersen Holst i Tarm Bisgård hans fuldmægtige Søren Lassen, en dom (opsættelse fra 12/9). Stævning til Maren sal. Jørgen Pedersens af Billund og hendes datter Mette Jørgensdatter med ægtemand Peder Mathisen i Silkeborg. De stævnes for gæld ifølge to obligationer, som Jørgen Pedersen har udstedt til Jens Jespersens fader Jesper Hansen Holst, ialt 88 Rdl. - Herredsfogedstævning er læst i Silkeborg for enken og hendes datter.

Søren Lassen fremlægger to obligationer. Den første er af 20/4 1658 og

skulle have været betalt "førstkommende påskedag". Den har en række påskrifter om afbetaling, dels i penge og dels i varer (en grå klædekappe, kvæg). Den anden er dateret 30/9 1660.

For de indstævnede møder Laurs Hansen, Engelsholms ridefoged. Han fremlægger et skiftebrev, som er udstedt på Slavs herredsting den 2. maj 1672. Blandt den afdøde Jørgen Pedersens gældsposter er her nævnt en gæld til Jens Jespersen Holst, der stiller fordring efter to obligationer, en på 16 daler og en på 28 daler. Dertil svarede Maren Jensdatter sal. Jørgen Pedersens, at hendes sal. mand bekendte på sin sygeseng på sit yderste, at han slet intet var Jens Jespersen Holst skyldig videre end 16 slettedaler, som de nu i vinter gjorde regnskab om i Silkeborg, hvor der blev betalt med to stude. Til betaling for de 16 rdl. blev udtaget en brun hestegilding, som var sat for 18 daler. Og dermed lod han sig nøje.

Vidner fra Silkeborg bekræfter, at der blev gjort regnskab i Silkeborg. - Peder Mathiesen: har ikke arvet noget efter Jørgen Pedersen, og denne har ikke skyldt Jens Jespersen mere end de 16 daler, som han fik udlæg for ved skiftet.

Dom: Da Jens Jespersen Holst har ladet sig nøje med en brun hoppe, som var vurderet for 18 slettedaler, skal arvingerne tilstille ham den og dermed være kvit for hans tiltale.

34b:

Torsdag den 31. oktober 1672:

Torsdag den 7. november 1672:

Torsdag den 14. november 1672:

Torsdag den 21. november 1672:

35:

Torsdag den 28. november 1672:

6-høring.

Christen Bennedsen i Hejnsvig, et afkald. - Søren Jakobsen i Hejnsvig gav sin stedfader Christen Bennedsen afkald for den arvelod, der var tilfaldet ham efter hans sal. fader Jakob Madsen, som boede og døde i Hejnsvig, samt efter han sal. broder Mads Jakobsen, som også døde i Hejnsvig. Giver også afkald for sin søster Jahan Jakobsdatter for hendes arvelod efter faderen og broderen.

35b:

Torsdag den 5. december 1672:

Torsdag den 12. december 1672:

Torsdag den 19. december 1672:

(Mikrofilm 31492)

Slavs herreds tingbog 1681-85

1681

(Et stort hjørne foroven er forvitret i denne bog, så sidetallene kan ikke læses).

1:

Anno 1681 den 13. --- tingbog forordnet til --- og findes heri halvfe-- og 3 blade papir --- gennemdraget og forsegleet --- forordnede tingskriver Peder Thorsen -- Donslund straks for retten haver --- føre alt, hvad det hele år for ting og --- passerendes vorder, bladene også fra --- og til nederst uden nogen margin at fuldskrive, og sig ikke tilfordriste for ret --- ting på noget løst papir at skrive, --- sig ellers med brevpenge og i andre måder efter recessen at forholde og denne tingbog ved årets udgang her på Koldinghus igen at indlevere under straf som vedbør. - Actum Coldinghus ut supra. D. Rantzau.

1b:

--- forordne tingskriver Peder Thorsen på --- modentlig ved en hastig død afgang, --- forordnes retten til Slavs herredsting --- skriver at betjene Niels Clemendsen i Løv- ---i alle måder efter som forhen meldt er --- forholder under straf som vedbør.

D. 24. januar 1681. D. Rantzau.

I Jesu navn --- dette nytårs ---

Torsdag den 13. januar 1681:

Tingholder Niels Clemendsen --- Jens Olafsen i Dal.

Stævning til Maren Pallesdatter i Nollund og hendes søn Christen Pedersen. Niels Christensen i Uto gav dem til sag på vegne af Henrik Kallmas af --- hans arvinger for skyld og landgilde af den gård i Nollund, som de har i fæste, fra 1674 og til 1681. De er ikke mødt. Opsat 6 uger.

Fornævnte Niels Mayvig gav herforuden -- Palsdatter til sag for kirkens andel --- af den gård, hun ibor.

Desligeste gav Mikkel Ibsen, sognepræst til Grindsted og Hejnsvig sogne, hende til sag for hans tiendekorn for forleden år. Opsat 6 uger.

Torsdag den 20. januar 1681:

Torsdag den 27. januar 1681:

Torsdag den 3. februar 1681:

Gyde Jørgensen i Slav tingholder, Niels Clemendsen i Løvlund tingskriver. Vindesmænd: Jens Jensen i Nollund Kloster, Niels Christensen, Ebbe Nielsen, Christen Pedersen, Jens Christensen, alle i Nollund, Poul Christensen i Dyvelsrække, Eskel Hansen, Hans --- i Hindum.

Vidner har været i Elkær at vurdere en gårds brøstfældighed.

Torsdag den 10. februar 1681:

Torsdag den 17. februar 1681:

Torsdag den 24. februar 1681:

For retten fremstod Olof --- et afkald efter "deres sal. moder Kirsten Olufsdatter, som boede og døde i Morsbøl".

Niels Christensen i Mayvig en dom, opsat fra 15. januar, anlangende Maren Palsdatter og hendes søn Christen Pallesen (Pedersen), begge boende i Nollund på en gård, som tilhører Henrik Kallmans arvinger. - Sentensen findes på ---

Torsdag den 3. marts 1681:

Torsdag den 10. marts 1681:

Torsdag den 17. marts 1681:

Jep Iversen (?) i Plovslund ----

--- underholdning, som jeg Christen --- og min kone Anne Jensdatter skal --
- livstid af den gård i Plovslund --- for min søn Gregers Christensen. --- at
eftersom vor høje alderdom og skrøbelighed sig tildrager med os, og vores
middel og formue er ganske ringe, det skal være overdraget til Gregers
Christensen efter vor død. - Jeg, Gregers Christensen, lover at forskaffe
mine kære forældre deres husværelse så vel som alt andet deres
fornødenhed, begge deres livstid, og ved deres død at forskaffe dem en
hellig (?) begravelse ---

Torsdag den 24. marts 1681:

Torsdag den 31. marts 1681:

Torsdag den 7. april 1681:

Torsdag den 14. april 1681:

Torsdag den 21. april 1681:

Torsdag den 28. april 1681:

Torsdag den 5. maj 1681:

Torsdag den 12. maj 1681:

Torsdag den 19. maj 1681:

Blandt de 8 mænd: Mads Pedersen og Laurs Hansen i Nebel.

Synsmænd har synet nogle bygninger i Utoft for brøstfældighed. En

fuldmagt fra velbårne Claus Linde (?) er dateret Salborg.

Sentens til Niels Mayvigs dom: De sagsøgte er ikke mødt i retten. Maren Pallsdatter og hendes søn Christen Pedersen bør betale deres husbands restancer.

Torsdag den 26. maj 1681:

Torsdag den 2. juni 1681:

Torsdag den 9. juni 1681:

Torsdag den 16. juni 1681:

Niels Lassen på vegne af Niels Hardvigsen. En skriftlig stævning ved herredsfogeden: Niels Hartvigsen, barnefødt i Leyen sogn i Nørre herred ctr. Dorete Nielsdatter, barnefødt i Leyen sogne Nør herred, for en usandfærdig beskyldning, hun skal have gjort på ham i Vorbasse kirke den 31. maj for præsten og menigheden, idet han skulle være fader til det barn, som hun har født i Baldersbæk, hvilket han højlig benægter. - Opsat 6 uger.

Torsdag den 30. juni 1681:

Torsdag den 7. juli 1681:

Torsdag den 14. juli 1681:

Torsdag den 21. juli 1681:

Torsdag den 4. august 1681:

Niels Hardvigsen ctr. Dorete Nielsdatter. Vil hun beskyldte ham her for retten? Ellers mener han at være fri for hendes udlæggelse. - Sentens til dommen findes på side 13.

Torsdag den 11. august 1681:

Torsdag den 18. august 1681:

Torsdag den 25. august 1681:

For retten fremstod --- på vegne af Hans Hansen --- -- Olofsen at være fuldmægtig --- afkald --- efter min salige fader Hans Hansen, som boede og døde i Dyvelsrække. - Jens Olafsen stod idag inden tinget på vegne af Hans Hansen og tog Anders Christensen i Dal på Maren Christensdatters vegne i hånd og takkede hende med hendes lavværge for arvelod efter faderen ---

---

Niels Clemendsen i Løvlund har stævnet Laues Hansen i Vorbasse for gæld på 16 slettedaler ifølge gældsbev. - Dom: Han skal betale.

24 dannemænd bevidner, at Peder Norby er kommet i stor armod af adskillige årsager: 1) at hans fæ og kvæg er af lungesot ham fradød, 2) at store skatter, som han har udstanden i denne krigs tid, hvorudover han har måttet slagen (?) sin hovedgård Donslund --- sin gælds betaling så vel som al sin jordegods, så den fattige mand har nu ganske intet at opholde sig med uden det, som Gud og gode folk ville ham meddele.

Torsdag den 29. september 1681:

Torsdag den 6. oktober 1681:

Torsdag den 13. oktober 1681:

Torsdag den 20. oktober 1681:

Torsdag den 27. oktober 1681:

Torsdag den 3. november 1681:

For retten fremstod Peder Jensen (?) i Vorbasse på vegne af sin hustru Jahanne Jørgensdatter og sin kones broder Peder Jørgensen og gav Peder Mattisen i Silkeborg afkald for arvelod efter deres sal. fader Jørgen Pedersen, som boede og døde i Grene Krog.

Torsdag den 10. november 1681:

For retten fremstod Hans Hansen i Høllund på sine egne vegne og på vegne af Christen Madsen i Grene. Et stokkenævn. 24 dannemænd vidner, at Hans Hansen --- ikke er ved den --- de kan være --- kvartalsskatter --- skyld og landgilde formedelst sin armod (?).

Jens Olufsen og Niels Christensen, et stokkenævn. 24 dannemænd vidner, at Jens Olufsen og Niels Christensen er meget forarmet. Årsagen dertil er udpantet (?) at --- krigsstyr --- pålagt lang over deres middel og formue, herudover er de kommet i stor gælds (?) besværing.

Torsdag den 17. november 1681:

Torsdag den 24. november 1681:

Niels Hardvigsen ctr. Dorete Nielsdatter. (Se 4. august). - Sentens til Niels Lassens dom: Da eftersom bemeldte Niels --- Niels Harvigsen (Henrigsen) i --- Dorte --- Vorbasse kirke --- har den 31. maj --- ikke mødt at svare. Niels Hardvigsen frikendes for hendes udlæggelse.

Torsdag den 1. december 1681:

For retten fremstod Anders Christensen i Dal. Vidner har været i Donslund den 14. februar 1681 at vurdere --- og det mellem hans efterlevende --- kreditorer --- hendes vegne og på børnenes --- broder Anders Christensen i Dal.

Boet er opdelt i: Heste, - Vogn- og plovredskab, - Boskab i huset (dønsen, storstuen, spisekammeret), - kobber, - messing, - tin, - jernfang - B---, - Sadel- og ridetøj, - Sengeklæder, - Linklæder, - Den salige mands livklæder, - Bøger, - Sølv og sølvtøj, - Rugsæd i marken, - Korn, - Gæld (vist tilgodehavende).

Summa 818 daler 1 sk.

Bortskyldig gæld. - Til overs 534 daler, som deles mellem moder og børn, Maren Pedersdatter, Christen Pedersen, Elsebeth Pedersdatter og Dorete Pedersdatter. - Børnenes part bliver stående i boet. Den skal deres stedfader Laurs Nielsen have under værgemål, indtil hver af dem fylder 15 år.

Laurs Nielsen tog Anders Christensen, som er børnenes --- og lovede at holde børnene --- og holde jordegodset vedlige, Donslund hovedgård med dens tilliggende, hvori børnene skal nyde deres anpart, 12 tdr. htk. --- fiskerhusene, som ligger i --- som velb. Peder Norby nu påbor.

(Den afdøde er Peder Thorsen, tingskriveren, der er nævnt i autorisationen af nærværnde tingbog. Johs. Lind).

1682

Som størsteparten af denne tingbog endnu findes upåskreven, så haver --- på Kongel. Majst. aller --- arveherres og konges vegne den for --- tingskriver Niels Clemendsen i Løvlund tilladt udi nærværende år endnu --- udi samme tingbog at skrive, såsom ham også hermed anbefales, alt hvis det hele år for ting og dom passerendes vorder, straxen for retten derudi at indføre og sig ellers i alle måder efter den i tingbogen foran gjorte formaning at forholde, under straf som vedbør. - Coldinghus d. 10. januar 1682. Rantzau.

For retten fremstod Jens Jensen i Hindum og gav sin fader --- i Elkær afkald for den arvelod, der tilfaldt ham efter hans sal. moder Aplone Christensdatter, som boede og døde i Utoft.

Skifte efter sal. Søren Jensen --- anno 1681 den 6. november forsamlet i Eg i den gård, Søren Jensen påboede og fradøde --- mellem enken Mette Sørens datter og børnene Else, Søren og Peder. Laurs Pedersen --- under værgemål. - Og nu her for retten stod Peder Jensen af Raving, enkens trolovede fæstemand, og tog forn. Otto Sørensen i hånd, som er børnenes morbroder, at eftersom de var derom med hverandre --- at Peder Jensen skal have de tvende børn Søren og Peder ---

Torsdag den 26. januar 1682:

Torsdag den 9. februar 1682:

Jens Olafsen i Hindum fører vidner mod Jahan Christensdatter med hendes mand og lavværge Eskel Hansen i Hindum. De har i et økonomisk mellemværende været hos Eskel Hansen for at bede ham om at udlægge sin anpart, som var 3 skilling. Det ville han ikke. Men så kom hans hustru Johanne Christensdatter, og uden nogen årsag udkældte hun Jens Olufsen for en tyv og en skælm; hun greb et stykke træ og slog så Jens Olufsen 4 eller 5 slag og sagde, "Jeg skal slå dig, og derforuden skal du få en ulykke --". - Johanne Christensdatter og hendes mand har altid været Jens Olufsen til største fortræd i alle måder. - Eskel Hansen fremstod i retten og bekendte, at det var i sandhed, at hun havde lovet ham en ulykke ---

Torsdag den 16. februar 1682:

Christen Christensen i Dal har stævnet Mikkell Christensen i Plovborg. Fremlagde et aftægtsbrev, hvori Mikkell Christensen har lovet til Kirsten Christensdatter i Plovborg at give hende til hendes ophold i hendes levetid hvert år om Martini 12 skp. rug og 4 skp. byg samt fem får at føde. Dateret Plovborg den 17. marts 1679. - Dom: Mikkell Christensen skal betale eller lide udlæg.

Torsdag den 16. marts 1682:

Torsdag den 23. marts 1682:

For retten fremstod --- Hejnsvig, gav sin fader --- i Fugdøl afkald på den arvepart, som forn. Jens --- var tilfaldet efter hans sal. moder, som boede og døde i Fugdøl. - I lige måde gav forn. Jens Madsen afkald efter sin --- (fader) --- Mads Pedersen i Fugdøl, når han ved døden afgår. Og han bekendte at være afbetalt for både fædrene og mødrene arv.

Ny tingdag 1682:

Torsdag den 4. maj 1682:

Christen Christensen i Dal har stævnet Mikkel Christensen. - Niels Christensen i Mayvig og Christen Olufsen i Dal har den 2. marts med rettens betjente, Gyde Jørgensen i Slav og Christen Christensen i Dal gjort udlæg hos Mikkel Christensen til Kirsten sal. Peder Christensens aftægtskorn. Nu tilbyder Christen Christensen i retten, at Mikkel Christensen kan indløse det udlagte.

Torsdag den 3. august 1682:

Ebbe --- gav afkald til Henrik Olufsen --- for al den arvelod --- efter sin sal. datter --- døde i Trøllund.

Torsdag den 19. oktober 1682:

Peder Poelsen i Vejen herredsfoged, Niels Clemendsen i Løvlund skriver. (Hidtil har Gyde Jørgensen i Slav været tingholder).

Christian Nielsen i Kolding, ridefoged til Koldinghus, har ladet stævne Peder Bertelsen og Jep Ebbesen. - Gav Peder --- til sag efter kgl. forordning, at hvad øde gods som --- og ej nogen proprietær ville vedkende --- Satte i rette, at det gods, som Peder Bertelsen påbor, bør være kongen tildømt, eftersom der ikke er betalt skatter deraf. - Dom: Gården tilfalder kongen.

Torsdag den 9. november 1682:

Frederik Olufsen i Trøllund i fogedens sted.

Ridefoged Christian Nielsen har stævnet Laurs Hansen, Peder Pedersen og Mads Pedersen i Nebel samt --- i Rankenbjerg for landgilde for 1681-82. Opsat.

Torsdag den 23. november 1682:

Peder --- i Vejen herredsfoged.

Henrik Olufsen i Trøllund begærede dom efter Christian Nielsens irettesættelse af 9. november angående Laurs Hansen, Peder Pedersen og Mads Pedersen i Nebel samt Anders Jensen i Rankenbjerg for resterende skyld og landgilde. - Dom: De skal betale.

Christen Madsen i Grene, et stokkenævn. - 24 (navngivne) dannemænd bevidner, at Christen Madsen er en fattig mand --- han gør hjul (?) for folk - -- det sted, som han påbor, hverken --- skal han nødes til at gå fra det.

Torsdag den 7. december 1682:

Peder Poelsen i Vejen herredsfoged.

Skifte (ret omfattende) den 29. november efter Peder Mathisen, som boede og døde i Silkeborg, mellem hans efterladte hustru Mette Jørgensdatter og deres børn, nemlig Mattis, og Jørgen, som er deres egne værger og kan antage deres gods, Margrethe i sit 14. år, Peder i sit 11. år og Jens i sit 8. år. Børnenes næste fødte værge Laurs Pedersen i Silkeborg (?) overværede.

Levende kreaturer --- korn sået i mands land --- korn sået i anden kjerne land --- korn sået i tredje kjerne land --- sølvtøj. Bortskyldig gæld. --- Til overs 183 slettedaler 1 mk. 4 sk. Det fordeles mellem enken og børnene i naturalier. - Enkens fæstemand er Mads Pedersen. han skal have de umyndige børns gods under værgemål, og det skal blive stående uden rente, til de bliver deres fulde 15 år, og imidlertid skal han holde dem til forfremmelse til ære og lære, skolegang og --- Det, som var blevet udlagt til den bortskyldige gæld, tog enken og hendes fæstemand til sig, idet de lovede at betale enhver.

1683

Rantzous tilladelse til Niels Clemendsen i Løvlund til fortsat at bruge samme tingbog.

--- januar 1683:

Peder Poelsen i Vejen herredsfoged.

Torsdag den 25. januar 1683:

Ridefoged Christian Nielsen opkrævede 4 synsmænd til at syne (noget i Grindsted?).

Torsdag den 1. marts 1683:

Niels Christensen (?) i Krog fik stokkenævn på, at han er en fattig mand, som ganske og aldeles intet har at opholde sig eller sin fattige hustru med uden det, som Gud og gode folk ville --- kvæg og bæster --- en vanfør stakkel ---

Torsdag den 22. marts 1683:

Niels Rasmussen i Hejnsvig (?) i fogedens sted.

Jep Ebbesen i Almstok. Stævning Niels Pedersen i Plovslund --- for kornskat af den halve gård i Grene (?) Krog Maj ved det sted, som Henrik Smed påbor. Stævning til Søren Christensen i Billund (?). Gav Niels Pedersen til sag for resterende kornskat. - Niels Lassen i Plovslund gav Niels Pedersen til sag for kvartalskat, som han har betalt for ham, eftersom han var lægdsmand i Grene sogn. - Henrik Sørensen i Grene Krog gav ham til sag for 1 slettedaler 3 mk., som han har måttet udgive til --- . Sagen opsat.

Torsdag den 12. april 1683:

Peder Poulsen i Vejen herredsfoged.

Jep Ebbesen i Almstok begærede dom over Niels Pedersen i Plovslund. Sagen opsat i 3 uger.

Torsdag den 19. april 1683:

Niels Rasmussen i Hejnsvig tingholder.

--- den hedebrand, som blev opsat på Hejnsvig mark ---

Torsdag den 3. maj 1683:

Christen Olufsen i Utoft fører vidner angående den hedebrand. Et vidne har set ild opsat østen for kirken. Han gik hen til den, hvor han mødte Hans (?) Pedersen i Hejnsvig --- hørte, at Poul Christensen sagde til Bertel Sørensen, begge boende i Hejnsvig, at han ville endnu hjælpe ham at brænde nogen lyng --- Da svarede Bertel Sørensen, at han ville råde ham til at lade dem stå, og gik så hjem. Men Poul Christensen blev dog ved ilden, indtil den blev ham for stærk, og gik så derfra ---

Jep Ebbesen i Almstok ctr. Niels Pedersen i Plovslund. Dom: Niels Pedersen skal være skyldig til Jep Ebbesen i Almstok, Søren Christensen i Billund, Niels Lassen i Plovslund og Bennet Smed --- Han skal betale enhver.

Christen Madsen i Almstok, et skifte efter sal. Anders Andersen, som boede og døde --- Den sal. mands gangklæder skal de to drenge nyde, nemlig Anders og Jens Andersen. De to piger, Birthe og Maren Andersdatter, er af formynderne så vel som af den ældste broder Anders bevilget at tage lige arv med deres brødre. --- Birthe Andersdatter til sig taget --- Peder Jensen -- - han skal give dem hver 12 slettedaler ----. Og eftersom enken Kirsten Ibsdatter, som er --- børns moder, skal have sit ophold hols sin svoger Peder Christensen på livstid efter deres forrige forlig iflg. aftægtsbrev, så må han beholder hvad der findes efter hendes død. Til gengæld skal han give enhver af de to mindste børn, når Gud vil, at de bliver forsynet i ægteskab, 3 slettedaler --- Den ældste dreng, Anders Andersen, er sin egen værge ---

Torsdag den 24. maj 1683:

Torsdag den 31. maj 1683:

Eske Pedersen i Askær (og velbårne frue --- Kaases? Kruse?) ctr. Oluf Jakobsen i Bolding. Eske Pedersens hyrdedreng, Ebbe Eskesen gav last og klage over Oluf Jakobsen, at som han gik med --- kreaturer på Askær mark, og jog ham fra det og slog ham blå og blodig og desuden sølede ham i en dyndbund. To mænd har synet drengens sår og blå mærker samt hans

tilsølede klæder. - Et vidne, Karen Hansdatter, så, at --- kom til hyrdedrengen, slog ham og jog ham fra --- Da gik Karen Hansxdatter og velb. Madelin Krus hjem til Vejen --- spurge Oluf Jakobsen, om han havde slået deres hyrdedrejg. Da sagde han ja.

Torsdag den 7. juni 1683:

Torsdag den 14. juni 1683: (fin, lille skrift)

Peder Poulsen i Vejen herredsfoged, skriveren Stephan Thomsen Munk i Vorbasse. De otte vindesmænd er Henrik Olesen i Trøllund, Laurs (?) Høllet, Anders Jensen i Rankenbjerg, Peder Christensen i Skødebjerg, Jens Madsen og Søren Jensen i Nebel, Niels Pedersen i Plovslund, Jens Christensen i Grene Krog.

Ridefoged Christian Nielsen har stævnet Villum Jessen i Vorbasse for en eng, som kaldes --- sig tilegnet haver --- kontributionen, som deraf kunne restere. - Herimod mødte Niels Clemendsen i Løvlund og fremlagde --- et brev, dateret Varde den 1. juni --- at intet imod Villum Jessen til tinge kunne passere, før end obersten som ryttergodsets forsvar --- varsel. Underskrevet af Anton Borkwald. - Opsat 4 uger.

Niels Clemendsen i Løvlund ctr. Mads Pedersen og hans hustru Mette Jørgensdatter i Silkeborg, samt sønnen Jørgen Pedersen samt Peder og Jes Pedersønner. - Vidner: De var hos 2. søndag før pinsedag, da folkene gik af kirke; da straffede sognepræst Hans Henriksen Kock så vel som kirkeværge Niels Clemendsen Mads Pedersen i Silkeborg for helligbrøde, som han samme dag havde begået, idet at han lod harve, før han gik i kirke. Og Niels Clemendsen straffede ham, fordi han lod sine forn. børn og folk gå og fiske på Løvlund grund. - Bededag, da folkene var i kirke, da kom Mette Jørgensdatter og skammelig udskældte Niels Clemendsen og sagde, at han var en tyv og skælm, og sagde, at hver mand i Slav herred skal give ham det samme vidne. - Nu tilspurgte Niels Clemendsen alle efterskrivne dannemænd, som her idag til stede var, nogen som vidste ham noget at beskylde. --- så længe, de har kendt ham, fra han var en ung dreng, har han forholdt sig som en ærlig mand. - Mads Pedersen stod til vedermål.

Torsdag den 21. juni 1683:

6-høring.

Søren Mortensen i Klink ctr. Peder Pedersen i Nebel, som skal svare for, hvad hans kone(?) havde at beskyldte Søren Mortensen for. Gav ham til sag. --- 6-høring ---

Hans Olufsen i Hindum ctr. Niels Bertelsen, Jens ---, Eskel Hansen, Niels Eskelsen --- at de imod kgl. --- forordning holder --- som er ham til største fortræd.

Hr. Hans Henriksen, sognepræst til Vorbasse og Grene sogne har stævnet Villum Jessen, Thomas Jessen, Jens Pedersen, Søren Jensen, Staffen Thomsen, Johanne Jørgensdatter med hendes lavvæрге i Vorbasse --- utilbørligt --- de aldrig havde hørt andet om ham --- en hæderlig præstemand vel egner ---

Torsdag den 28. juni 1683:

Peder Madsen i Eges mølle har stævnet Niels Nielsen i Eg og Peder Sørensen m.fl. --- køerne --- da kom Niels Nielsen --- og slog dem --- tog så hånd på drengen --- hjem til faderen Jens Nielsen og sig beklagede at være ilde medhandlet --- Og så kom forn. Niels Nielsen Smeds dreng Peder Sørensen og jog køerne --- så kom en af Peder Madsen Smeds køer over på --- løb så og tumlede hid og did og ville ikke følge køerne --- og kom så hjem til møllen og døde om andendagen. - Noch vandt forn. Jens Nielsen, at han om andendagen derefter gik til forn. Niels Nielsen og spurgte ham ad, hvorfor han så handlede med hans dreng. Da sagde han, at han skulle gøre - --

Torsdag den 16. august 1683:

Gyde Jørgensen i Slav fremlagde en skriftlig herredsfogdstævning: Til Else sal. Peder Thorsens af Donslund med hendes lavvæрге for 6 Rdl. til Vorbasse kirke for hendes sal. mands legemsted i Vorbasse kirke, som er indskrevet i kirkebogen. Til Laurs Nielsen i Donslund, for han mod loven

og recessen har indaget sin kornavl og ikke har tiendet enten til kongen eller kirken, eftersom loven formelder ingen bonde at være fri for tiende, men alene adelen, formedelst de skal holde deres bønder og tjenere til at tiende retfærdigt. Til Else Christensdatter sal. Peder Thorsens for 2 Rdl., som hun skal være Gyde Jørgensen skyldig. Formener, at Else Christensdatter og hendes lavværge Laurs Nielsen bør betale. - Opsat 14 dage.

Torsdag den 30. august 1683:

Bartram Pedersen, herredsskriver i Anst herred, --- fuldmagt --- Donslund --
- Laurs Nielsen ibidem. Fremlagde Vorbasse kirkebog --- kirkeværge Gyde Jørgensen i Slav --- for sal. Peder Thorsens begravelse i kirken. - Fremlagde fæstebrev til Gyde Jørgensen og hans interessenter på Vorbasse kongekorntiende. - Fremlagde fæstebrev til de samme på Vorbasse kirkes korntiende. Satte i rette, at Laurs Nielsen på Donslund har sal. Peder Thorsens hustru til ægte og har boet med hans efterladte midler og bør derfor være pligtig at betale ---

Laurs Nielsen på Donslund har stævnet Peder Norby, nu seshaftig i Fiskerhus, Mads Pedersen, Søren Jensen, Laurs Hansen og Clemend Nielsen i Nebel til at vidne i sagen med Gyde Jørgensen i Slav. - Peder Norby vidner, at han har kendt Donslund i fyrretyve år; da har der ingen tiende gangen af Donslund hovedgård hverken til kongen eller kirken. Han bekræftede, at den begravelse, som er i Vorbasse kirke, også har været til Donslund --- Mads Pedersen i Nebel: Kan mindes i 40 år, da har den begravelse i Vorbasse kirke altid ligget til Donslund. Om tienden vidste han intet. ---

Dom vedr. Gyde Jørgensens stævning: --- bekræftet, at samme begravelse --
- altid har ligget til Donslund, og ikke endnu er for mig beviseliggjort, at nogen har givet noget til kirken for deres nedsættelse i bemeldte begravelse videre end et par lys, som også er sket og given af sal. Peder Thorsens efterleverske Else Christensdatter. Da vidste jeg ikke her i retten at kende, end som Else Christensdatter jo bør fri at være for denne fordring, indtil anderledes bevises. Men hvad forn. Gyde Jørgensens fordring for sin rettighed over skiftet efter sal. Peder Thorsens død at være skyldig, hvad ham derpå er bleven skyldig, kender jeg hende til at betale. - Hvad sig

belanger med tiender, nemlig korntiender af Donslund hovedgård, da eftersom ikke for mig bevises enten med vidnesbyrd eller i andre måder, at Donslund --- men altid har været --- indtil nu som i kort tid --- mig at dømme hende enten til --- henfinder til min overdommer.

Torsdag den 6. september 1683:

Christen Pedersen og Christen Bennetsen i Nollund har stævnet Bertel Mortensen i Morsbøl. De frembød Peder Jensen i Loft og Mads Tuesen (?) i Dyvelsrække deres anpart, som enhver tilkommer til indfæste af kirkens korntiende af Grindsted sogn -- fæstebrev af 7. februar 1680. --- ikke ville annamme ---

Torsdag den 20. september 1683:

Bertel Mortensen i Morsbøl har stævnet Niels Mortensen i Horsbøl, Peder Jensen i Loft og Mads Tuesen i Dyvelsrække. Gav dem til sag for deres korntiende, kirkens anpart, som de skal have indtaget uden nogen tiendes afsættelse. Niels Mortensen stod til vedermålsting.

Torsdag den 4. oktober 1683:

Peder Poulsen i Askær herredsfoged.

Peder Jensen i Loft og Mads Thuesen i Dyvelsrække fremlagde til 3. ting deres --- nemlig Peder Jensen en slettedaler, Mads Thuesen 2 mk., som er deres anpart til indfæste af kirkens korntiende. Og eftersom de ikke havde pengene den tid, da den blev fæstet, da erbyder de den at udgive --- og nu blev anden og tredie gang på--- ville annamme, og ingen fandtes --- dertil at svare.

Torsdag den 18. oktober 1683:

Torsdag den 25. oktober 1683:

Torsdag den 15. november 1683:

1684

Rantzaus autorisation af 8. januar 1684 til fortsat brug af tingbogen.

Sandemænd som opkaldet til at være i dette år er: Peder Ebbesen i Hovborg, Clemend Iversen i Baldersbæk, Christen Madsen i Almstok, Niels Rasmussen i Hejnsvig, Niels Christensen i Majvig, Bertel Mortensen i Morsbøl, Søren Christensen i Billund, Gregers Christensen i Plaglund. Fornævnte otte sandemænd skal være til --- deres ed efter loven her til tinget at aflægge og deres bestilling at forestå, som de agter at forsvare.

Torsdag den 10. januar 1684:

Bertel Mortensen i Morsbøl ctr. Peder Jensen i Loft og Mads Tuesen i Dyvelsrække. - De skal have indtaget deres korn uden nogen tiendeafsættelse, som kirken kunne tilkomme. Mads Tuesen mødte med et skriftligt indlæg: at eftersom korntienden er fæstet til menige sognemænd at skulle nyde enhver sin anpart --- har tilbudt pengene på tinget 3 tingdage. Tingsvidne af 4/10 citeres. - Opsat 14 dage.

Torsdag den 24. januar 1684:

Niels Christensen i Hindum i fogedens sted.

For retten fremkom --- ridefoged på Engelsholm med stævning til Laurs Nielsen på Donslund. Gyde Hansen fremfører på vegne af Christoffer Castensen, at Laurs Nielsen har fået korn og andre varer. - Opsat 14 dage.

En sag mod nogle bønder for gæld. Opsat i 14 dage, fordi fogeden ikke er til stede.

Mads Tuesen i Dyvelsrække begærer endelig dom efter hans og Peder Jensen i Loft deres svar imod Bertel Mortensen i Morsbøl for 14 dage siden. - Efterdi fogeden ikke selv er til stede ---

Torsdag den 7. februar 1684:

Peder Poulsen i Askær herredsfoged.

Ridefoged Gyde Hansen på Engelsholm fremlagde et tingsvidne og en opsættelse af idag 4 uger ctr. vellærde Preben Broes bønder for gæld og arbejdspenge. - Mads Pedersen i Silkeborg, Eskel Hansen i Hindum, Peder Pedersen i Grene Krog og Niels Christensen ibidem stod til vedermålsting og nægtede ikke restancen. - Dom: De skal betale.

Ridefoged Gyde Hansen fremlagde tingsvidne og opsættelse fra idag 14 dage med fuldmagt fra Christoffer Castensen i Ribe til af skaffe dom over Laurs Nielsen for gæld. - Denne mødte med et indlæg med bemærkninger til de enkelte specifikationer. - Dom: Laurs Nielsen skal betale, hvad korn han har fået af Christoffer Castensen. Men hvad angår --- kornfoder --- sølvet bør at tage efter registreringen, som her for retten blev fremvist.

Bertel Mortensen i Morsbøl æskede dom efter opsættelse af 10/1 over Peder Jensen i Loft og Mads Tuesen i Dyvelsrække. - Mads Tuesen mødte med et skriftligt indlæg. De har tilbudt deres anpart til indfæste, og Bertel Mortensen har ikke villet tage imod pengene, fordi de ikke straks havde tilvejebragt dem. Og deres fæstebrev tilholder, at hvo som ikke udlægger deres anpart af indfæstet, da de andre at have --- Dom: Bertel Mortensen har ikke bevist, at han har forbudt de 2 mænd at tage deres korn ind, eller advaret dem om at ville tælle det. De kan ikke tilfindes nogen skade. De skal indfæste deres anpart inden 15 dage, og så skal de nyde deres korn lige med andre sognemænd ---

Stævning til --- Silkeborg --- lavværge Mads Pedersen. - Søren Christensen i Billund og --- vandt, at de var i Løvlund --- hørte Mads Pedersen og Mette Jørgensdatter i --- Clemendsen i Løvlund den vestre stue i Silkeborg fra jul til --- vel som og staldrum til en hest --- for hvilken husleje Niels Clemendsen lovede at give dem ---

For retten fremkom Bendix Funk, rytter under ridtmester Kaas' kompagni -- - At de hos var, så og hørte, at Niels Clemendsen --- Silkeborg idag 14 dage og ind i den stue, som han havde lejet til os, og straks --- derind kom Mette Jørgensdatter derind, og uden nogen tilgivende årsag --- udskældte Niels Clemendsen og sagde, at han var en tyv og en skælm. Og bad Niels

Clemendsen, at hun skulle bevise det eller også at tie stille, hvilket hun ikke ville og da --- (bad) Niels Clemendsen os, at vi skulle drages til minde.

En del vidner er blevet stævnet for at vidne om Mette Jørgensdatters liv og levned omgængelse både med hendes naboer så vel som med alle. De vidner som følger: Mette Jørgensdatter i Silkeborg er en æreskænder og en bagvasker på hver mands bag, som enten hun kender eller ved af at sige, så vel som holder en skammelig, forargelig hus med hendes børn og folk, så udi dis sted, som hun skulle holde dem til Guds frygt, ære og lære, da holder hun dem til banden og sværgen, kortspil, imidlertid de skulle gå til kirke, når Guds ord forhandles der.

Mads Pedersen stod til veder mål sting og bekendte med grædende tårer, at hverken han eller nogen kunne tvinge Mette Jørgensdatter til at være fredsommelig enten i huset eller imod naboerne.

Niels Clemendsen satte i rette, at eftersom hans tingsvidne her af tinget udstedt år 1678 den 16. september og udi sin indeholdende mening udviser, efter Mette Jørgensdatters egne ord og bekendelse angående nogle tyvekoster, som hun bekendte at have bekommet, da Niels Clemendsen og hans hustru var til bryllup i Hovborg, og formener Niels Clemendsen, at hun bør samme tyvekoster igen at levere og betale efter loven med igæld og tvigæld og derforuden at lide og undgælde efter loven, som er på sin krop. - I lige måde satte Niels Clemendsen i rette efter et andet tingsvidnes indhold og udvisning her af tinget udstedt den 14. juni 1683, det hun da på Grene kirkegård så vel som udenfor udførmede Niels Clemendsen på sin ærlige rygte og navn, som tingsvidnet videre udviser, skammelig ham skal have påløjet, at hun derfor bør at være en løgner, bagvasker og æreskænder, derforuden at betale og erstatte for kirkefred eller levere 3 gange 15 lod sølv. Endnu satte Niels Clemendsen i rette, at eftersom her i dag er beviseliggjort, det hun idag 14 dage, da Niels Clemendsen kom til Silkeborg ind til sin rytter i den stue, som han havde lejet, som her for retten er beviseliggjort, da kom Mette Jørgensdatter derind i stuen og udførmede Niels Clemendsen med æreskænding, hvorpå Niels Clemendsen satte i rette, at eftersom han havde beviseliggjort samme stue at have lejet til sin --- da skal man lige så vel have fred i --- --- lavværge bør at betale efter loven 3 gange 40 lod sølv --- hendes liv og levned skammelige omgængelse --- Begærede endelig dom.

Torsdag den 20. marts 1684:

Poul Gjermandsen har på vegne af ----- Koldinghus stævnet alle til Koldinghus liggende bønder i Slavs herred for skyld og landgilde for 1683. Nu her for retten mødte alle de indkaldte bønder og gav deres armod til kende, at dersom de skulle give skyld og landgilde, da kunne de aldrig befinde --- Dom: De skal betale.

Poul Gjermandsen --- amtmanden ---

For retten fremstod Niels Clemendsen. Fremlagde et tingsvidne af 28. februar. Det vil blive indført i fuld ordlyd på blad nr. ___. Begærede igen dom.

Mads Pedersen i Silkeborg mødte og fremlagde en attest af 20. februar 1684 fra hr. Hans Henriksen Koch, sognepræst i Vorbasse: Anno 1684 den 17. februar var jeg underskrevne krævet på mit embeds vegne til Silkeborg at meddele Mette Jørgensdatter efter foregående skriftemål --- alterets samramente udi Mads --- Hans Hansen den ældre og --- deres nærværelse. Og der --- Jørgensdatter klage på Niels --- Løvlund, at han havde slagen --- eget hus blå og blodig, som --- klæder, hoved og krop --- også lod se, som var 13 blå og blodige --- Noch klagede hun, at Niels Clemendsen havde --- hende for hendes bryst som også på --- trøje og bryst var at se. Dette således --- at være berettet bekræfter her med vores egne hænder og mærker, Vorbasse Præstegård den 20. februar 1684 Hans Henriksen Koch, egen hånd, L.P.

Noch irettelagde Mads Pedersen et skriftligt og underskrevet indlæg, lydende ord efter andet som følger: Eftersom jeg underskrevne bliver proces påført af Niels Clemendsen i Løvlund, som mig søger for husfred og gårdfred med videre hans intentions udfluger er --- tværtimod jeg højlig mig over ham haver at beklage for den store vold, fast myrderiske og meget --- hus og gård --- tyranniske --- grove og ulovlig er af ham imod mig og min hustru sket --- begærer mine synsmænd accepteret i retten, og der ikke tilstedes Niels Clemendsen videre rettergang, før end der er ført lovligt bevis imod ham --- men at Niels Clemendsen bør lide for sin vold.

Niels Clemendsen svarede herimod --- Mads Pedersen har endnu ikke bevist, at Niels Clemendsen har handlet tyrannisk med hans hustru, og det kan han ikke bevise --- lide som en løgner -- vedstå de forskrevne ord. - Opsat 14 dage.

Torsdag den 3. april 1684:

Poul Gjermandsen i Bølling forordnet i skrivers sted.

Niels Clemendsen i Løvlund --- Mads Pedersen i Silkeborg --- Bartram Pedersen ---

For retten fremstod Mette Jørgensdatter, svarede at den første torsdag i --- da kom Niels Clemendsen til Silkeborg og ind i den stue, som Niels Clemendsens rytter --- og da skikkede sin svend ind til Mette Jørgensdatter og begærede, om hun ville indkomme til Niels Clemendsen, og da hun indkom til døren, da skældte Niels Clemendsen Mette Jørgensdatter for en tyv, hvilket hun ved højeste ed benægtede, at hun aldrig havde bestjålet Niels Clemendsen enten i hans eller uden hans hus --- og så foregav hun, at Niels Clemendsen tog hende i hendes aksel og stødte hende om på jorden og slog hende i en ildklou (?), indtil hun lå snart død på jorden, og der hun lå på jorden, da tog han en økse og søgte hende med, så hun ikke vidste at komme fra ham med livet, som hun her for retten med sine blodige klæder er med at --- og klagede hårdt over Niels Clemendsen for samme hug og slag, hun har bekommet, at hun ikke vidste, enten hun kunne leve eller dø. Og derhos begærede Mette Jørgensdatter ---.

Niels Clemendsen begærede dom. Udsat til 6. uges dag.

Torsdag den 10. april 1684:

Poul Gjermandsen i Bølling forordnet i skrivers sted.

Niels Clemendsen fremlagde sine dokumenter, som findes indført på bladene N. Fordrede dom. Mads Pedersen blev tre gange påråbt, om han havde noget at svare imod beskyldningerne. - Dom: Der henvises til vidnesbyrdene om hendes uforskammede ord og æreskænden og til, at hendes mand med grædende tårer har bekendt, at ingen kunne tvinge hende til at være fredsommelig. Mette Jørgensdatter bør straffes --- som er at undvige herredet eller og udi --- så længe som fornævnte vidner ved magt står.

Poul Gjermandsen i Bølling æskede sin betaling for den store umage og

rejser, han havde haft i anledning af sagerne med Mads Pedersen. Hvortil Mads Pedersen svarede og lovede at betale ham efter hans egen vilje, så han skulle være vel tilfreds.

Torsdag den 17. april 1684:

For retten fremstod Henrik Olufsen i Trøllund på vegne af Christian Nielsen af Kolding med stævning til Villum Jessen i Vorbasse ang. et stykke eng, Bredeeng kaldet, som han skal have tilegnet sig. Sagen har været ageret af Christian Nielsen den 14. juni 1683; men formedelst landmålingsforretning kunne retten ikke blive betjent, hvorfor sagen er blevet opholdt indtil nu. Nu satte Henrik Olufsen i rette, om ikke Villum Jessen bør udrede skatten og andet, som af den omtvistede eng kunne være forfaldent, eller også at engen tilfaldt kronen. - Villum Jessen gav til kende, at han sig dermed intet ville befatte. - Dom: Den eng bør være forfalden til kronen.

Laust Nielsen på Donslund har stævnet --- Risbøl --- Fiskerhus. Gav til kende, at --- ham til fortræd med deres kreaturer. Udstedte forbud. ---

Torsdag den 24. april 1684:

Laurs Nielsen på Donslund, hans forbud til naboerne 2. gang.

Torsdag den 5. maj 1684:

Niels Laursen i Søgård har stævnet Mads Pedersen for folkeskat. Opsat 8 dage.

Samme har stævnet Jens Staffensen, Laurs Thomsen, Jens Jakobsen og Laurids Hansen i Hejnsvig for korntiende. - Opsat 8 dage.

Laurs Nielsen på Donslund, hans forbud til naboerne 3. gang.

Torsdag den 22. maj 1684:

Niels Lauridsen i Søgård æskede dom. Opsat 8 dage.

Niels Lauridsens sag om folkeskatten. Opsat 4 uger.

Bertel Sørensen af Hejnsvig har stævnet alle Hejnsvig mænd. Tilspurgte dem, om de vidste nogen, som havde noget at beskylde ham. De svarede alle, at de havde ganske og aldeles intet ham at beskylde, men takkede ham for godt naboskab i alle måder.

Torsdag den 29. maj 1684:

Poul Gjermandsen i Bølling forordnet skriver.

Niels Clemendsen i Løvlund fremlagde et tingsvidne af 28. februar --- samt en landsdommers skriftlige stævning til (--- tinghørerne?) at vidne. De vedstod tingsvidnets indhold. Mads Pedersen i Silkeborg stod til vedermål.

Niels Clemendsen fremlagde en kaldsseddel på papir nr. 11 til Bartram Pedersen, herredsfoged i Anst herred. Gav ham til sag for det indlæg, som han imod mig på Mads Pedersens --- uforkammede skrift --- æreskælden -- - Bartram Pedersen --- og ikke haver --- sit navn bekendt --- og fuldkommen skælder mig for at være voldsmand, så vel som flere uforkammede beskyldninger, hvilke beskyldninger Mads Pedersen med sin højeste ed og grædende tårer benægter, at han aldrig vidste af at samme sin indlæg var så ,lydende, hvorudover han ikke ville vedstå samme indlæg, men den ganske benægtede, eftersom han ikke kunne læse eller skrive, hvorfor Bartram Pedersen forn. skandskrift med des beskyldning i stækvis (?) bør at bevise. - Han fremlagde Mads Pedersens skriftlige --- på papir nr. 10 --- indført på blad 53 og 54. - Begærede dom.

Bartram Pedersens fuldmægtige Hans Jøregensen i Lejrskov fremlagde Bartram Pedersens indlæg. Mads Pedersen har underskrevet indlægget med egen hånd, og han bør selv svare dertil. Der bør ikke tillades Mads Pedersen benægtelses ed, thi Bartram Pedersen kan føre bevis på sin påstand. Niels Clemendsen må i øvrigt stævne ham for hans eget værneting.

Niels Clemendsen protesterede. Rette forum er der, hvor sagen ageres. Bartram Pedersens skrift er dateret i Silkeborg. - Begærede dom. - Opsat 4 uger.

Torsdag den 19. juni 1684:

Eskel Hansen i Hindum --- har stævnet --- Engelsholm, velbårne Preben --- for opsigelse af en gård i Hindum.

Torsdag den 26. juni 1684:

Poul Gjermandsen i Bølling i skrivers sted.

Niels Clemendsen i Løvlund fremlagde en opsættelse, som er indført på blad nr. 60 og 61, med stævning ctr. Bartram Pedersen: --- bygger og bor i Lejrskov --- lader sig bruge til procurator her i Slavs herred --- bør lide som den, der al lov og ret foragter samt erstatte omkostninger.

Bartram Pedersen mødte herimod og fremlagde et tingsvidne af Anst herred af 12. juni --- Mads Pedersen --- Kræver erstatning af Niels Clemendsen.

Dom (ved Bertel Jensen i Rugsted) findes indført på blad 64.

Nogle vidner bekræfter, at de var med sognepræst Hans Henriksen Koch anno 1684 den 17. februar i Silkeborg, hvor de hørte Mette Jørgensdatters klage over Niels Clemendsen i Løvlund og så, at hun var slået blå og blodig. De vedstår præstens attest.

For retten fremstod Mette Jørgensdatter i Silkeborg med hendes lavvæрге Mads Pedersen, hendes ægtemand, og begærede af efterskrevne dannemænd af Skavs herred hendes skudsmål om hendes liv og levned fremdragelse og er gerne begærende af Hans Kgl. Maj.s forordnede rettens betjende, at så mange, som er til stede og idag ting søger, måtte her for retten indkomme og aflægge eden på deres sandhed. Så for retten fremstod hæderlig og vellærde mand hr. Michel Ibsen, sognepræst til Grindsted --- har kendt Mette Jørgensdatter i 15 år. Da har hun forholdt sig ærlig og vel -- - Gyde Jørgensen i Slav med flere, enhver efter år og alder, vidnede edeligt at de vidste intet med Mette Jørgensdatter end al ære og dyd og godt. Hun har skikket sig ærlig og vel med hendes --- og naboer, så vidt dem er bevidst. Og haver de intet at beskyldte i nogen måder.

Niels Clemendsen i Løvlund ctr. Mads Pedersen for hans fragåelse af det indlæg, som han her --- Opsat 6 uger.

Dom på irrettesættelsen, som findes på blad nr. 67: Eftersom Bartram Pedersen beviser, at han intet andet havde skrevet i det indlæg mod Niels Clemendsen end det, Mads Pedersen bad ham om, han ville vedstå og bevise alt det, han havde skrevet for ham. Hvorfor jeg ikke kunne tilkende eller dømme Bartram Pedersen nogen skæmt (?) eller skade derfor at lide i nogen måder efter Niels Clemendsens irrettesættelse. Men Niels Clemendsen ham betale en billig halv omkostning, eftersom befindes, at de svart på begge sider var bedragne. Kan Niels Clemendsen så på andre steder få sin bekostning hos de vedkommende, får han at søge det ved rettens middel.

Torsdag den 3. juli 1684:

Torsdag den 10. juli 1684:

Torsdag den 17. juli 1684:

Torsdag den 24. juli 1684:

Torsdag den 31. juli 1684:

Gyde Jørgensen i Slav får tingsvidne: Synsmænd har synet kornet på ryttergodset i Slavs herred, både vintersæd og vårsæd. Sted for sted er gennemgået. Overalt er rug- og bygsæden meget ringe, oftest så den ikke kan betale isæden og omkostningerne..

Torsdag den 7. august 1684:

Torsdag den 7. august 1684: (sic)

Torsdag den 21. august 1684:

For retten fremstod --- Majvig med stævning til generalmajor Ditlev Rantzou. Der fremføres en del vidner (Gyde Jørgensen i Slav kan huske 30 år, Villum Jessen i Vorbasse 40 år): De vidner hver efter år og alder, at de ikke i den tid har set så ringe kornavling både på vintersæd og vårsæd som i

dette år ---

Torsdag den 28. august 1684:

Torsdag den 11. september 1684:

Mads Pedersen i Silkeborg på vegne af Maren Pedersdatter i Grene Krog har stævnet Morten Christensen i Grene Krog.. Hun beklagede sig højligt over sin ægte- --- at som de var kommet (i ægteskab) med hverandre og havde været tilsammen --- års tid, og imidlertid har --- imod hende ukristeligt med slag og --- så hun ikke kunne være i huset hos ham. Nu sidst forleden ved Sct. Pedersdags tide da slog han hende, så hun måtte ligge på sin sygeseng --- dage, og da udi desmidlertid om nattetide hende ganske uafvidende bortrømte med heste og vogn og tog så med sig alt deres fattige midler, så meget som han kunne, så der blev så godt som intet tilbage igen til hendes ophold, og har ikke været hos hende siden. - Peder Pedersen og Niels Christensen i Grene Krog bekræftede hendes klage.

Torsdag den 18. september 1684:

Torsdag den 25. september 1684:

Ingen ting holdt på grund af for ringe fremmøde. Dog blev læst for de tilstedeværende kgl. forordning om kop- og kvægskat.

Torsdag den 2. oktober 1684:

I fogedens sted Niels Laursen i Søgård.

Torsdag den 6. november 1684:

Mads Pedersen i Fugdalen på vegne af velfornemme Mattis --- , Ribe hospitals forstander, har stævnet Laurs Thomsen i Hejnsvig for den gård, han iboede og frarømte. - Vidner: Andendagen efter Mikkelssdag rømte han med hustru og børn og alting, han havde, fra den fjerdedelsgård i Hejnsvig, og man har ikke set ham siden. - Syn på samme gård.

Hans Hansen i Trøllund, en registrering efter sal. Eske Pedersen, som boede og døde i Askær, og skifte mellem hans efterlevende hustru og børn. (Der er sølvstøjt i boet: en sølvskål, som findes med hendes sal. mands navn, Eske Pedersens, og hendes navn, som han havde givet hende til fæstegave, og skal samme skål blive hendes børn til deling efter hendes død). - Efter, at gælden er betalt, er der tilovers 209 slettedaler, heraf skal hendes 5 børn have halvdelen. Den liden dreng Peder Eskesen får en sorthovedet ko. De andre to drenge får deres sal. faders gangklæder.

Børnene: Hans Eskesen, Ebbe Eskesen, Valborg Eskesdatter, 12 år. Maren Eskesdatter, 9 år. Peder Eskesen, 6 år. Sidstnævnte 3 børn skal blive hos stedfaderen til deres fulde 15. år. - Hans Hansen er deres formynder.

Ebbe Eskesens gods skal forblive i gården tilstandende vinter (?). Dog skal Hans Hansen og drengens broder Hans Eskesen have opsyn med, at han ikke forøder det, indtil han bliver fuldmyndig.

Samtykke fra stedfaderen Peder Christensen og moderen Karen Hansdatter og børnene samt formynderen, morbroderen Hans Hansen.

Torsdag den 13. november 1684:

Christen Madsen i Almstok har stævnet nogle mænd:

Thomas Jensen og Jørgen Jensen i Vorbasse for en ødegård, som de bruger i Vorbasse og ikke vil betale kgl. korntiende af.

Anders Rankenbjerg for 2 skp. rug. for år 1683, som han da annammede i sognet og skulle have ydet til Ribe.

Clemend Nielsen, Peder Andersen og Jens Madsen stævnes for kongens og kirkens korntiende.

Niels Jensen i Nebel for 2 skp. rug for 1680, som han modtog fra sine naboer og ikke ville give fra sig.

De er ikke mødt. - Dom: De skal betale.

Torsdag den 27. november 1684:

Torsdag den 4. december 1684:

Niels Lauridsen i Søgård har stævnet nogle mænd i Askær, Hejnsvig og Bølling for korntiende. - Dom: De skal betale.

1685

I Jesu Navn skal al vor gerning ske.

Torsdag den 8. januar 1685:

Peder Poulsen herredsfoged, Niels Clemendsen i Løvlund skriver. Vidnesmændene er Niels Lauridsen i Søgård, Niels Rasmussen i Hejnsvig, Morten Christensen, Poul ---, Bertel Sørensen, Hans Pedersen, Jens Jakobsen, Poul Christensen, alle ibidem.

Torsdag den 15. januar 1685:

Torsdag den 22. januar 1685:

Torsdag den 29. januar 1685:

Torsdag den 5. februar 1685:

Jens Olufsen i Dal har stævnet Niels Christensen i Hindum for gæld. Niels Christensen nægtede med højeste ed at være ham gæld skyldig. Opsat 4 uger.

--- signede navn Anno 1685.

Torsdag den 12. februar 1685:

Niels Clemendsen i Løvlund herredsfoged.

Torsdag den 19. februar 1685:

Niels Clemendsen i Løvlund herredsfoged og Peder Ebbesen i Hejnsvig skriver. Otte mænd: Villum Jessen i Vorbasse, Anders Jensen i Rankenbjerg, Mads Pedersen Nebel, Christen Jensen Hølleddt, Jørgen Hansen Risbøl, Jakob Andersen Fitting, Eskel Hansen i Hindum, Bertel Mortensen i Morsbøl.

Torsdag den 23. februar 1685:

Torsdag den 5. marts 1685:

Torsdag den 12. marts 1685:

24 (navngivne) dannemænd vidnede at ville give --- hver helgård i herredet --- til dem, som ulykkelig ildebrand --- helgård --- halvgård --- fjerdepartsgård --- hver efter sin proportion at --- at give --- af hver gård sognevis --- -løse børn, som ingen midler er efterladt at holdes i skole til Guds ære og deres egen saligheds forfremmelse og en ærlig mand af præsten forordnes dem at oppebære og svare til igen til skolemesteren, som barnet skal tilsættes ---

Herredsfogeden foregav menige herredsmænd, om de ville selv bestille otte mænd at være tinghørere --- enten de ville leje dem for penge ved tinget næst beliggende eller nogle af hvert sogn, at retten kunne vorde betjent. Hvorpå han ingen gensvar kunne bekomme. - Ridefogeden Christian Nielsen begærede tingsvidne.

Torsdag den 23. marts 1685:

Mads Ebbesen i Hovborg på vegne af ridefogeden har stævnet kronens tjenere: Niels Christensen i Nollund, P-- Christensen i Grene Krog, Mads Pedersen i Fugdøl, Mads Pedersen og Laust Hansen i Nebel, Peder Pedersen i ---, Anders Jensen i Rankenbjerg og Peder Bertelsen i --- og Peder Hansen i Vorbasse for resterende skyld og landgilde. - De mødte i retten og svarede, at de med største besværlighed K.M. skatter kunne tilvejebringe, og dersom de i dette år skulle give landgilde, var det umuligt, de stederne kunne besidde, eftersom de nu ikke havde enten --- korn formedelst den store.

Dom: De skal betale.

Mads Ebbesen i Hovborg er tingholder i denne sag:

Niels Clemenssen i Løvlund på vegne af kronen og retten ctr. Anders Olufsen i Fitting for ulydighed, idet han sig modvilligt forleden tingdag skal have entholden sig imod loven og ej villet være tinghører --- bør lide efter loven samt bøde sine 3 mark. Opsat 4 uger.

Mads Pedersen i Silkeborg og Peder Christensen i Grene Krog har været med herredsfogeden og skriveren i Peder Pedersens gård den 18. december 1684 for at skifte efter hans sal. hustru Anne Madsdatter. - Intet korn i laden og ingen sengeklæder. Når gælden fradrages boets midler, bliver til overs 7 daler 3 mk. 8 sk. Og eftersom der var en hob små børn, som skulle have levnedsmiddel, da blev der intet videre delt. Samme dag registreret og vurderet, hvad middel hans nyindkomne hustru --- hendes søn Iver Nielsen --- For registreringen at forfærdige og al anden bekostning -- og skriverløn til samme, 2 daler --- forn. Peder Christensen skyldig til Peder Poulsen for hans fogedkorn i 2 år, 1 skp. rug.

Torsdag den 2. april 1685:

Torsdag den 9. april 1685: Skærtorsdag.

Torsdag den 23. april 1685:

Peder Pedersen --- gav sin kære --- i Lamborg afkald for arv efter sin sla. fader Peder Jensen, som boede og døde i Lamborg --- Maren Pedersdatter, Peder Pedersen tog sin stedfader Mads H- -- i hånd og takkede for betaling for arv efter sine kære forældre.

Jep Ebbesen i Almstok: For retten fremstod Anne Jakobsdatter, barnefødt i Haien (?) sogn. Hun vidnede, at en ungarl ved navn Christen Jensen, født i Randbøl sogn, var hendes rette barnefader til hendes barn, som hun fødte ved Kyndelmisse.

Mads Ebbesen i Hovborg tingholder i denne sag:
Niels Clemendsen i Løvlund ctr. Anders Olufsen. Opsat 14 dage.

Torsdag den 30. april 1685:

Christen Olufsen i Utoft på vegne af velfornemme Hans Mikkelsen i Kolding har stævnet nogle mænd i Hejnsvig og Fugdøl til at vidne om den afbrændte halve gård, som Poul Terkelsen frarømte. De vidner, at Poul Terkelsen frarømte den halve gård, der tilhører Hans Mikkelsen den 25.

april (med Jens Staffensen?). om natten, og derefter stod salshuset i brand.

Sal. Søren Jakobsen boede i den halve gård for ca. 10 år siden. Da nød og brugte han til samme sted 4 agre i den toft næst norden byen --- ej brugt siden, til forn. Jens Staffensen sig den havde tilegnet og ladet ageren pløje og fælde.

Hr. Mikkel i Grindsted præstegård vidnede, at han var med på en af agrene at tiende og tælle derpå (det drejer sig om, hvad jord der hører til gården).

Torsdag den 7. maj 1685:

Mads Nielsen i Sønderby har stævnet Morten (?) Sørensen i Ribe. --- Grindsted sognemænd --- at de skulle nyde deres fæste fremfor nogen anden --- ---

Mads Ebbesen i Hovborg tingholder i denne sag:

Niels Clemendsen i Løvlund fremlagde 2 opsættelser --- begærede dom. Irettesættelsen findes indført fol. 76.

Dom: Anders Olufsen nægtede at være tinghører. Han skal lide efter loven som lovens foragter og overtræder, som synes at være i K.M. nåde og unåde.

Torsdag den 14. maj 1685:

Bertel Mortensen i Morsbøl på vegne af Matias Hansen, hospitalsforstander i Ribe har stævnet Morten Christensen for den gård i Hejnsvig, han iboede. - Menige mænd i Hejnsvig vidner, at Morten Christensen rømte om natten med hustru og alt det, han havde, før sidste påske. Synsmænd har synet gårdens brøstfældighed.

Bertel Mortensen i Morsbøl på egne og naboernes vegne gav last og klage på nogle indvånere i Ansager sogn, at de med deres kvæg og bæster gjorde dem største fortræd på deres eng og mark. Nedlagde forbud.

Torsdag den 21. maj 1685:

Ingen ting holdt formedelst K.M. ankost.

Torsdag den 28. maj 1685: Kristi Himmelfartsdag.

Torsdag den 4. juni 1685:

Ridefoged Christian Nielsen i Kolding har stævnet velbårne --- på Urup ang. K.M. ægter samt hans tjenere Eske Hansen og Jens Nielsen i Eg.

--- Hansen i Hindum: For 14 dage siden var han på Urup efter herredsfogedens befaling med dennes ordre, at velb. Christian Kraff (?) skulle forskaffe 2 dygtige heste til forspand i Viuf til K.M. ankost. Da svarede han, at han ikke agtede amtskriverens eller husfogedens ordre, langt mindre herredsfogedens, uden han så K.M. eller amtmandens ordre. - I lige måde advarede han den gode mands tjenere i Eg, Eske Hansen og Jens Nielsen, samt alle mand i Grindsted sogn, at de skulle møde med deres heste og vogne på anordnede steder.

Ebbe Hansen på Farup (Færup) på vegne af vellærde Gyde Hansen på Engelsholm har stævnet Mads Pedersen i Silkeborg for resterende hovningspenge og gæsteri for 1684, 6 Rdl. 2 mk. 4 sk. - Opsat.

Ebbe Hansen på vegne af Joen Christensen, borger i Fredericia, og Gyde Hansen på Engelsholm har stævnet Laust Nielsen på Donslund for en gæld, som sal. Peder Thorsen skulle være skyldig til Joen Christensen, og derforuden for 5 mk., han har udlagt for ham i Holland til Amsterdam. - Opsat 4 uger.

Ridefoged Christian Nielsen fører vidner: Christen Bennedsen i Hejnsvig vidner: For 2 år siden kom Jens Staffensen og Poul Terkelsen i Hejnsvig til ham og bad, om han ville gå med dem på marken og vise dem deres agerland, at de kunne dele. Det skete, og de var begge vel tilfredse.

Bertel Mortensen forbød til 3. ting de mænd, som bor i nogle byer i Ansager sogn, at komme over Morsbøl eng og mark med deres kreaturer.

Torsdag den 11. juni 1685:

Torsdag den 18. juni 1685:

Ridefoged Christian Nielsen fører vidner om en ålegård. (Teksten er næsten ulæselig). Nogle mænd har været til syn på den vestre ende på Gr- ---, fik påvist en nyligt oprettet stivning eller ålegård, hvori kunne sættes 8 fiske- --
- - Et vidne kan huske i 40 år; i den tid har der ikke været nogen ålegård før end forleden år. Et andet vidne: Ingen ålegård fra den første svenske krig og til polakkernes tid. Et vidne: Der stod en gammel ålegård på åstedet i sal. ---
-- hans tid. - Der er henvisning til lovens 5. bog art. 42 og 6. bog art. 17. --- gammel, pløjet jord at være opgravet. Ydermere befandtes også vandet at være så højt opstivet i søen, så der stod klar vand over græsengen. - Christian Nielsen begærede dom. - Opsat 4 uger.

Torsdag den 25. juni 1685:

Torsdag den 3. juli 1685:

Ridefogeden ctr. Trøllund mænd om ålegården.- Nogle vidner har været ustadige i deres forklaring. Han kræver, at de bøder til sagsøgeren og til kongen. De svarer, at de ikke har vidnet andet end sandheden. - Opsat 3 uger.

Gyde Hansen på Engelsholm fremlagde 2 opsættelser af 4/6, den ene på folio 81 ctr. Mads Pedersen i Silkeborg; den anden på folio 82 ctr. Laust Nielsen på Donslund.

Henrik Møller til Lamborggård fremlagde en skrivelse: "Peder Thorsen ville vel gøre og på mine vegne imod kvittering betale til Joen Christensen tømmermand 20 Rdl. på vores likvidation. Således afskreven. Datum Lønborggård d. 17. maj 1678. Henrik Møller. - Anno 1680 d. 28. marts blev herpå betalt penge 20 daler. Rester 10 daler. Bekender jeg, Peder Thorsen". - Dernæst fremlagdes Joen Christensens fuldmagt og overdragelse til Gyde Hansen for (et beløb) udlagt i Amsterdam

Dom: Mads Pedersen skal betale. - Laust Nielsen, der har ægtet Peder Thorsens enke, skal betale.

Torsdag den 9. juli 1685:

Vellærde Bartram Pedersen på vegne af Trøllund mænd i sagen om den

omtvistede ålegård. Christen Madsen i Grene er stævnet til vederståelse. Ridefoged Christian Nielsen vistnok også stævnet. Synsmænd har synet ålegården. --- Der har været ålegård tidligere. --- Bartram Pedersen fremlagde en kontrakt oprettet mellem Christen Madsen i Grene og Trøllund mænd, dateret den 25. marts 1684 under samtlige deres hænder og på Christen Madsens vegne af hans husbond Simon Manuel (?) --- - Der citeres vistnok et tingsvidne, hvortil Ridefoged Christian Nielsen har været stævnet for at svare de Trøllund mænd til sigtelse og søgsmål: Peder Jepsen og Hans Hansen af Trøllund bestod, at sidste år, 1684, da modtog Christian Nielsen i sit hus i Kolding rede penge 1 daler så vel som dette sidst afvigte år 10 mark, hvorimod han rakte dem sin hånd i godtfolks overværelse og lovede at holde dem fri uden videre tiltale for omtvistede ålegårde..

Synsmænd har den 8. juli 1685 været forsamlede ved Grene sø og har fået påvist en stivning eller ålegård med 8 tener, som er garntener. Den er ikke stivet højere eller videre ---. Det var tydeligt at se, at der havde været en ålegård tidligere. Det viser nogle gamle pæle. Ålegårdens dimensioner er målt og den omgivende jords tilstand beskrevet. ---

Torsdag den 16. juli 1685:

Bartram Pedersen bød sig i retten på vegne af Trøllund mænd med den sag, som Christian Ridefoged har tilsagt dem efter opsættelsen af 18/6. - Christian Ridefoged mødte ikke. Bartram Pedersen forment, han burde erstatte dem procesomkostningerne. - Til ydermere sagens oplysning fremlagde han en attest fra Mikkel Jepsen, sognepræst til Grindsted og Hejnsvig sogne, ang. de omtvistede ålegårde med hans opskrift for landmålingen at være rigtigt angivet. - Opsat 14 dage.

Torsdag den 23. juli 1685:

Stævning til alle Nebel mænd ang. et stykke eng østen Nebel by, som er tildømt kronen. Niels Clemendsen gav på vegne af K.M. last og klage over, at de har voldtrækket og opgræsset engen. - Da fremkom Mads Pedersen i Nebel, Laust Hansen, Christen Jensen, Søren Jensen, Peder Andersen, alle ibidem, og ved højeste ed benægtede, at de ikke siden Sct. Valborgsdag havde haft en høved derude, mens Niels Juncker, at han ingen ed var pligtig,

(Her slutter teksten med et komma, midt på siden).